

Wijlen

Oud-Javaansche Oorkonden.

Nagelaten Transscripties

VAN WIJLEN

Dr. J. L. A. BRANDES.

Uitgegeven

DOOR

Dr. N. J. KROM.

I.

VERHANDELINGEN

VAN HET

Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

DEEL LX.

Eerste stuk.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.

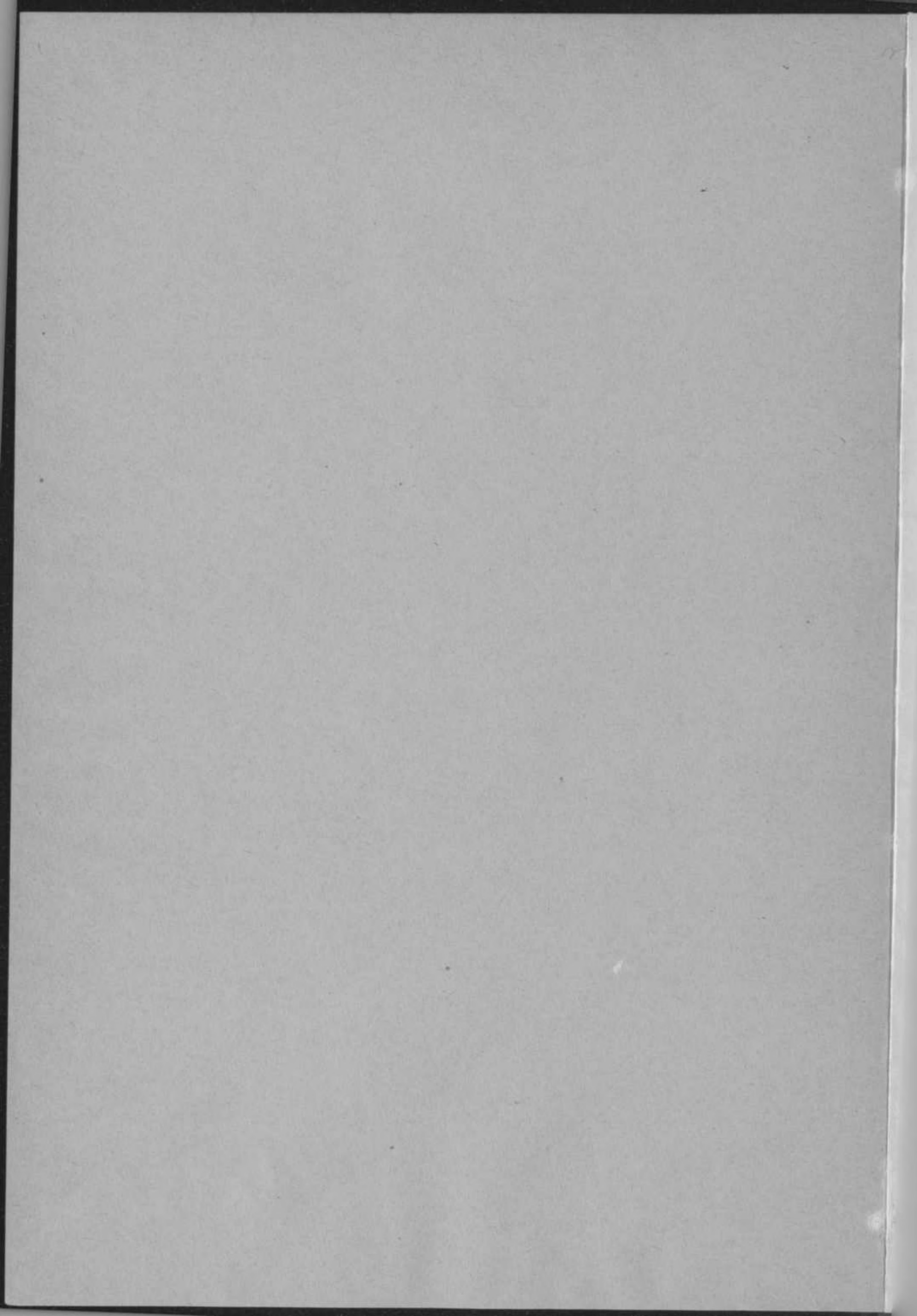
'S HAGE,
M. NIJHOFF.

1918.

12
6 bis

INSTITUT MERN
LEIDEN

I. h. 1^a

L. h. 12.
*Bibliotheken Oost,
Zust.*

Oud-Javaansche Oorkonden.

Nagelaten Transscripties

VAN WIJLEN

Dr. J. L. A. BRANDES.

Uitgegeven

DOOR

Dr. N. J. KROM.

I.

VERHANDELINGEN

VAN HET

Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

DEEL LX.

Eerste stuk.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.

1913.

'S HAGE,
M. NIJHOFF.

LEESKAMERS VAN DE
FACULTEIT DER LETTEREN
EN WIJSBEGEERTE TE
LEIDEN

L. S.

Aangezien het bleek, dat de verzorging van Dr. Brandes' epigraphische nalatenschap een hoogst tijdroovend werk was en het daardoor ongewenscht lang zou duren, alvorens dit zoo belangrijk werk in handen der belangstellenden kwam, werd besloten de uitgave te splitsen. Zodoende worden thans als eerste stuk de gedateerde inscripties van vóór 1000 Çāka, dus tot en met de regeering van Airlangga, aangeboden.

Bij het tweede stuk hoopt ondergeteekende een Inleiding te voegen, waarin de wijze van uitgave enz. zal worden verantwoord. Voorloopig zullen de volgende mededeelingen kunnen volstaan.

De transcripties zijn volkomen volgens het manuscript afgedrukt; alleen in die gevallen, waarbij in eenzelfde oorkonde het zelfde Oud-Javaansche letterteeken op verschillende plaatsen door een verschillend Latijnsch karakter was weergegeven, is ter voorkoming van verwarring uniformiteit ingevoerd. Voor het overige zijn geen veranderingen aangebracht (een enkele verschrijving, die hersteld kon worden, natuurlijk daargelaten), zoodat als men b.v. in de ééne regel *patih* en in de volgende *patih* leest, het weglaten van die punt niet te wijten is aan slordige correctie, doch aantoon, dat die schrijfwijze ook in het manuscript afwijkt.

Woorden en letters, waaromtrent bij Dr. Brandes onzekerheid bestond, zijn cursief gedrukt. Bijgeschreven *variae lectiones* worden in een voetnoot aangegeven, met verwaarloozing nochtans van de *passim* voorkomende twijfel tusschen *i* en *ě*, waarvan het vermelden practisch van geen belang werd geacht.

Wat de woordafscheiding betreft, was het manuscript niet altijd even duidelijk, zoodat in enkele gevallen het doen van een keuze tusschen twee mogelijkheden onvermijdelijk was. De grootte der lacunes is ook zooveel mogelijk overeenkomstig die in het manuscript, hoewel dit laatste in het aangeven van het ontbrekende de afstanden niet altijd naar denzelfden maatstaf gerekend bleek te hebben; wanneer men dus de lacunes e conjectura aan wil vullen, behoeft men zich niet angstvallig aan de in het manuscript en dus ook in de gedrukte transcriptie opengelaten ruimte te houden. Bij lacunes van één of twee letters is het teeken () gebruikt.

II

Eindelijk dient er ook rekening mee gehouden te worden, dat Dr. Brandes somtijds eerst opschreef wat duidelijk te lezen was, en het minder duidelijke later aanvulde. Dit heeft tengevolge, dat, als de voor die latere aanvulling opengelaten plaats wat te ruim berekend was, stukken openbleven op papier, terwijl de transcriptie feitelijk één aaneengesloten geheel kon en moest vormen. Een voorbeeld daarvan is no. XXXIII, waar in verscheiden regels blijkt, dat de onmiddellijk op de eerste lacune volgende letters aan behooren te sluiten bij de aan die lacune voorafgaande. Op diezelfde wijze kunnen ook elders lacunes in de transcriptie voorkomen, die niet als zoodanig bedoeld zijn; daar echter slechts in enkele gevallen zekerheid te verkrijgen was, is ook in dit opzicht het manuscript overal volkomen getrouw weergegeven.

De bovenschriften zijn van de hand van ondergeteekende; zooveel mogelijk is daarbij echter Dr. Brandes zelf geciteerd.

N. J. KROM.

I

GEDATEERDE INSCRIPTIES.

I.

Steen. Gevonden in 1904 door den Heer Leydie Melville te Dinaja, res. Pasoeroehan.

In Rapp. 1904 p. 9 verklaart Dr. Brandes, dat deze steen „uiterst belangwekkend is, omdat het opschrift dateert uit 682 Çaka = 760 A. D. Terwijl het zoo de oudste ons bekende inscriptie is in oud-Javaansch schrift, voert het tegelijkertijd de oudste oud-Javaansche periode van Oost-Java weer een heel eind hooger op, hooger zelfs dan die van Midden-Java, wat ons voor een nieuw raadsel stelt. Tengevolge van het onduidelijke schrift is het stuk niet gemakkelijk te ontcijferen”.

De steen is thans als D. 113 opgenomen in het Museum te Batavia en afgebeeld op Foto Oudheidk. Comm. no. 743.

1. āsīt
2. tāpawān yena gust(i)
3. rapāwitā || limwah apitana
4. iti smṛtaḥ sa swargga geta te pu
5. limwasya duhitājajñepradaputra(s)ya
6. nā iti mahiṣija nani yasya wīmataḥ || a
7. je bhagawatim agastyebhattaḥ dwijātihita kṛpa gaja
8. ponaiḥ sanāyakagaṇaiḥ samacāra yanadhaca ramya ca maha
9. rṣi bhawana aiwalahājiri-yah || purwwaiḥ kṛtān tu sura dānumayī
10. samikṣyakīrttipriyaḥ talagam prati mām manaswī ājñā
11. pyaṣilpinam aram saḥ dīrghadarççī kṛṣṇādbhutopalama
12. yīm nṛpatiḥcakāra || rājñāgastyah cakābde nayana wasu
13. rase mārggaççīrṣe camāse ādrārththe çukrawāre pratipa
14. dadiwase pakṣa sandhodhruwe suktwibbbhiḥwedawidbhiḥ ya ti para
15. sahitaḥ sthāpakādyaiḥ sahonaiḥ karmmajñaiḥ kumbhalañca sudṛ
16. matimatāsthāpitaḥ kumbhayoniḥ || kṣetram gāwah supuṭāḥ mahiṣa
17. gaṇayutāḥ dāsadāsī purōgaḥ datta rājñā maharṣi prawara caru ha

6 wīmataḥ-wīkhataḥ; 7 kṛpa-kṛpa; 8 yana-yaga; 10 talagam-talagama.

18. *wi sthāna sarwwadhanādiwyāpā sarwam dwijānām bhawanam piwṛdā*
19. *ramca adhhūtam cawisrambāya atiptinām yawa yawi*
20. *kaka yyācchādānāḥ suprayuktam || ye bāndhawāḥ nṛpasutāḥ ca*
21. *samantrimukhyāḥ datto nṛpasya yadi do pratikulacittāḥ nāsti ||*
22. *kṛdama kuṭilāḥ narake pateyuh na acutra ca*
23. *laganma wiṣyāḥ nṛpasya nuwidhāḥ yadi datti wṛddho āstakya*
24. *pujāḥ dānāpya puṇya yajana ddhyayanā*
25. *nṛpatih yathā ewam.*

Van regel 9 (half) tot 22 (half) zijn de verzen de volgende:

pūrwaiḥ kṛtān tu suradānumayī samikṣya
 kīrttipriyāḥ talagam apratimām manaswī
 ajñāpya ṣilpinam aram sah — dīrghadarṣī
 kṛṣṇādbhutopalamayūn nṛpatih cakāra
 rājñāgastyāḥ cakābde nayana wasu rase mārghaṣṛṣe ca māse
 ādrārthe ṣukrawāre pratipadadiwase pakṣa sandhodhruwe
 suktwibhbiḥ wedawidbhiḥ yatiparasahitaiḥ sthāpakādyaiḥ sahonaiḥ
 karmajñaiḥ kumbhalañcasudr — matimatāsthāpitaḥ kumbhayoniḥ
 kṣetram gāwah supuptaḥ mahiṣagaṇayutāḥ dāsadāsīpurogaḥ
 dattarājñā maharṣiprawara caruhawisthāna sarwwadhanādi
 wyāpāsarwam dwijānām bhawanam piwṛsaramca adbhutamca
 wisrambāya atiphi nām rawayawikakayyacchādānāḥ suprayuktam
 ye bhāndhawāḥ nṛpasutāḥ ca samantrimukhyāḥ datto
 nṛpasya yadi do pratikulacittāḥ nāsti
 kṛdama kuṭilāḥ narake pateyuh

II.

Steen, afkomstig van het Diëng-plateau.

Over de inscripties daarvandaan zie men Notulen 1886 p. 29 sq., 186—189; Tijdschr. 31 p. 250 sqq., Not. 1887 p. 15, 61 sq. en 85 sq., 1888 p. 2 sq., 25, 41, 62 en verder het opgegevene bij Verbeek p. 125 sqq. Deze steen is no. 4 van de in Not. 1887 p. 85 sq. door Dr. Brandes gegeven lijst. Hij komt daarop voor als: „nog staande in de pasanggrahan”, doch is blijkens Notulen 1888 p. 2 sq., 41, 62 sq. overgebracht naar Batavia en als D. 58 in het Museum aldaar opgenomen, gelijk blijkt uit de definitieve lijst in Not. 1889 p. 131. De steen is afgebeeld op foto 145 en 146 van Van Kinsbergen en wordt naar de woorden, waarmee de inscriptie op de achterzijde begint, dikwijls aangeduid als „hanasima-steen”, abklatsch Oudh. Bur. no. 93, 94 en 340, afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2990 (Cat. Juynboll p. 228). In Tijdschr. 32 p. 108 noot, deelde Dr. Brandes mede, dat het jaartal 731 is.

22 acutra-acutra: ca-*wa*; in de zelfde regel is later toegevoegd achter ca: *ne ha wa ga twi*, waarbij als mogelijke lezing voor na: *nā*, voor twi: *tri* aangegeven is.

V o o r z i j d e.

1. jagaddhita
2. sati çaka warṣātita 731 jyeṣṭamāsa
3. mi kṛṣṇapakṣa ā po tu wāra wuruku(ng) ma
4. tatkāla sang pamagat tiga nggir si dāma manima
- 5.
- 6.
- 7.
8. dṛwya 4
9. ning hulun haji wa
10. 4 dāng i panglipa
- t 4
11. ? padamaran
12. 1 caranti tambra 4
- dpa ā
13. pangkur
- 14.
- 15.

A c h t e r z i j d e.

1. hana sīma i çri manggala watak hino sawah lamwit | hana
2. sīma i wukawatu watak wantil sawah tampah 3 hana sīma
3. i panulingan watak pikatan sawah tampah 1 blah 1.

Er bestaat een tweede, klaarblijkelijk oudere, transscriptie, welke van de bovengegevene slechts daarin verschilt, dat overal *b* in plaats van *w* staat.

III.

Steen, hoog 49 cM., breed 20/21 cM., afkomstig van Gandasoeli (afd. Temanggoeng, res. Kedoe), later overgebracht naar desa Dewa Karajan (Diwak), welke intusschen in den inventaris der oudheden in de residentie Kedoe (Rapp. 1911) niet te vinden is. Volgens Dr. Verbeek (p. 139) zijn van Gandasoeli drie beschreven steenen afkomstig, waarvan ééne, een ruwe riviersteen van 14 (lees 15) regels, het jaartal 769 zou bevatten. Deze mededeeling is onjuist; niet op den nog ter plaatse zich bevindenden riviersteen staat dit jaartal, doch op de hier volgende van 19 regels, welke later naar de controleurswoning te Magelang is overgebracht, en waarvan de verblijfplaats op het oogenblik niet bekend is. Abklatschen worden vermeld Not. 1869 Bijl. N, 1876 Bijl. I no. 17, II no. 18; thans is er geen meer te Batavia aanwezig; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2993 (Cat. Juynboll p. 233).

1. swasti çakawarṣātita
2. 769 jyeṣṭamāsa ti

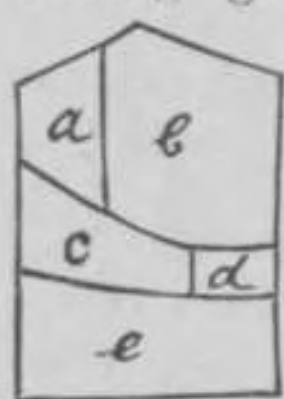
¹² het tweede cijfer onduidelijk; ook in 11 staat op de plaats van het vraagteken een onduidelijk cijfer.

3. thi aṣṭami cūklapakṣa
4. wagai wāra hri pa
5. hing tatkāla (ta) ṇḍa pu ha
6. wang glis anakwbi sipirāku
7. t wīki (nga) naya hu
8. minamahkan pangliwattan
9. 1 padamaran 1 pamapi(r)nya
10. ngan 6 curi(ng) 1 nihan praca
11. ktiṇḍa dang puhawa(ng) glis
12. tatra sāksī ḍapunta likha
13. ḍapunta cūrādri hyang guru
14. gawai hyang guru gowar
15. likhita kubbaḍangan
16. ḍi pabwaya y ḍa
17. dang pu wang glis cihna
18. ṇḍati palupaḍi sima
19. ṇḍa ||

Bij regel 4 teekent Dr. Brandes aan: „wṛhaspati?”

IV.

Steen, afkomstig van desa Karang-tengah (afdeeling Temanggoeng, res. Kedoe), gebroken in vijf fragmenten (zie de schematische voorstelling).

Daarvan zijn a, c en d verloren gegaan; a en d zonder eenig spoor achter te laten, terwijl c eenigen tijd bij het controleurshuis te Magelang gestaan heeft, blijktens Hoepermans bij Verbeek p. 138. Dit is het hieronder gegeven midden-fragment, welks afmetingen zijn: van boven 50 van onder 46 c.M., op zij 21 en 45 c.M. Voor de abklatschen zie men Notulen 1869 Bijl. N 1876 Bijl. I no. 18, II no. 17 en hieronder; afgietsel Leiden Ethn. Mus. No. 2994 (Cat. Juynboll p. 233). Begin, rechterzijde en benedenstuk ontbreken dus. Dr. Brandes teekent verder aan „schijnt met verzen in 't Sanskriet te beginnen; regel 15 van dit fragment begint een prācāsti”. De fragmenten b en e zijn respectievelijk als D 27 en 34 in het Museum te Batavia opgenomen. Van de eerste is geen transcriptie aanwezig, abklatsch Oudh. Bur. no. 235 en 236; de tweede waarvan abklatschen 113 en 219 op het Oudh. Bur. en afgietsel no. 2982 (Cat. Juynboll p. 232) in het Ethn. Mus. te Leiden, wordt door Dr. Brandes in den Catalogus (p. 384) aldus beschreven:

„Fragment van een steen, benedengedeelte. Vaal grijs. Verweerde andesiet. 17 Regels zeer klein oud-Javaansch schrift van Midden-Java. Afkomst onbekend. Hoog 39, breed 58, dik 10.

Bevat slechts namen van getuigen, met hunne titels en de hun geschonken getuigengiften”.

10) praca-prabha.

Midden fragment (c.)

gamācirahitākaruṇātmikācara jyate
 tisakti ntiñcandrama so tiñcahangsa ñca kala
 ste çri ghananātha haryyadahitam
rikrya tasyānupunya

15. swasti çakawarsātita 769 jyeṣṭamāsa dacamī kṛṣṇapakṣa tunglai umanis
 wṛhaspati wāra tatkāla
16. *n* pu *palar* sang lakilaki pu sang anakabi mawaiḥ sawaḥ simā
17. k winiḥnya ha 1 iki sima lmaḥ ni kayumbrangan winiḥnya ha 1
 wha 1 kanang lwaḥ i ti winiḥnya ha 5 i kali
18. winiḥnya ha 5 ingkuli winiḥnya ha 4 lmaḥ ri trihaji ekapiṇḍa
 winiḥ ha 19 wa 1 tatra sākṣī sang nawar sang
19. siḥ winaiḥ takurang yu 1 simsim 1 suhansunan i simaṇḍakṣa sang
 luapandan anakbanwa i
20. takurang yu 1 simsim 1 si musangka niryyan anak banwa i calibi
 watak
21. wadwā sang makudur kina umadaggananga naka i gawai ni
 hawuryyan
22. kar hyang winaiḥ takurang yu 1 si baha ramani
23. kalima si haba

De cijfers 4, 5 en 9 zijn in de transcriptie in het oud-Javaansch karakter blijven staan. Er onder staat nog: „çrīmān ariyyasamarottungga iti”.

Onder-fragment (e.), Mus. Bat. D. 34.

2. mañjan rama ni winaiḥ takurang yu 1 juru si jati
 rama ni swara winaiḥ
3. takurang yu 1 i sukun si madhawa rama ni gawana winaiḥ takurang
 yu 1 i waringin juru si lañca rama
4. ni nari winaiḥ takurang yu 1 wua ta si mangga rama ni napal
 winaiḥ takurang yu 1 i paṇḍa
5. kyan juru si riṇḍang rama ni gunung winaiḥ takurang yu 1 i pti.
 juru si wikrama rama ni dhara winaiḥ takurang
6. yu 1 ma si pingul rama ni ambari winaiḥ takurang yu 1 kalima si
 kunguruma rama ni taji winaiḥ takurang yu
7. 1 putiḥ hlai 1 kalambi 1 punukan 1 subansuhan 1 i lwapandar kalima
 si halap rama ni wi

8. naiḥ takurang yu 1 putih hlai 1 kalambi 1 punukan 1 suhan suhan 1 juru si janaka rama ni rong winaiḥ
9. takurang yu i parwuwus si rama ny awak winaiḥ takurang yu 1 i ihaji pabyaya ni thang winaiḥ takurang yu 1 si
10. lih juru si çangkara rama ni dharm(m)a winaiḥ takurang bāṅ 1 parwuwus si gunung rama ni nasak winaiḥ takurang yu 1 parwuwus
11. si kuwil rama ni buwi winaiḥ takurang yu 1 wariga si sumbak rama ni sindhu winaiḥ takurang yu 1 juru matuha sy awit rama
12. ni ayat winaiḥ takurang yu 1 kalima si pamu rama ni bamu winaiḥ takurang yu 1 si sañca rama ni winaiḥ takurang yu 1
13. putih hlai 1 kalambi 1 lakai 1 punukan wadung 1 patuk kris 1 parwuwus sang kayumangan si haras rama ni
14. wikrami anak wanwa i tyusan winaiḥ takurang yu 1 parwuwus sang mantyasiḥ sang kirta punta ni naga anak wanwa ri
15. çri haji winaiḥ takurang yu 1 parwuwus sang lwa pandak si kwak rama ni jamin anak wanwa ri bihaji winaiḥ takurang
16. yu 1 tuhalas ri haluluwasti rama ni yaḍa winaiḥ takurang yu 1 tuhalas ri kaṇḍangan lambas si
17. saruḥ rama ni kuting winaiḥ takurang yu 1 kinon rakai patapān

V.

Steentje, afkomsig van Tjandi Përot (afdeeling Temanggoeng, residentie Kedoe), in 1819 naar Magelang overgebracht, thans (Not. 1890, p. 11 sq., 52) als D 80 in het Museum te Batavia. Abklatschen worden vermeld Notulen 1869 Bijl. N, 1876 Bijl. II no. 21; Oudheidk. Bureau no. 119—122, 379.

Voor de verdere litteratuur over den tempel zie men Verbeek p. 137 en 150, benevens Rapp. 1903 p. 8 sq.; 1907 p. 1 sqq.; 1911 p. 273. In Notulen 1890 p. 52 vermeldt Dr. Brandes, dat op dezen steen, hoog 111 c.M., breed 62, dik van boven 32, beneden 35 c.M., het jaartal 774 voorkomt.

swasti	tita
774 āsādhamāsa tithi dwitiya	
suklapakṣa, tu, pwa, ā wāra	ta
tkāla rake patapān pu manukū manusuk	

VI.

Steen van onbekende afkomst; volgens een conjectuur van den Heer Rouffaer in Notulen 1909 p. LXXVIII afkomstig van Pikatan bij Temanggoeng, volgens het afschrift in de Rijksuniversiteits-bibliotheek te Leiden (zie Tijdschr. 47 p. 455) van Perot, afd. Temanggoeng, res. Kedoe, waarvandaan de steen

11. Sumbak-sumbat.

in 1819 naar het residentiehuis te Magelang gebracht zou zijn. Hij is thans opgenomen als D 7 in het Museum te Batavia. Abklatschen Oudheidk. Bureau no. 245 en 335; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2986 (Cat. Juynboll p. 232). Dr. Brandes schrijft als volgt in den Catalogus (p. 374):

„Van boven rond, doch van voren eenigszins gespitst. De inscriptie staat op een verdiept vlak in een rand. Zwart. Poreuse verweerde andesiet. Een zijde beschreven met oud-Javaansch schrift van Midden-Java. Van de 37 regels zijn de onderste rechts en links beschadigd. Afkomst onbekend.— Hoog in het midden 111, aan de zijden 91, breed van boven 60, beneden 59; dik van boven 25, van onderen 23.

Çaka 773 (= A. D. 851). Oorkonde, waarbij Rakai patapan pu Manukū tot Sima (şema) verklaart de desa Tulang air ratu”.

Volgens de transcriptie is het jaartal, zooals men ziet, niet 773, doch 775.

|| swasti çakawarşatita 775 āsādha māsa tithi dwitiya

3. sūklapakṣa tu. pa. ā. wāra hana yyumahṇya tatkā
4. la rakai patapān pu manukū manusuk şema i tulang ai
5. r ratu tatkāla rake pikatan patih rake wka pu pulung watu
6. sirikan pu sarwwa tṛuan pu mantara manguhuri pu manduta halaran pu
7. mañawang palarhyang pu bairawa wlaḥhan pu tugū dalinan pu manū pangkur pu
8. gra tawān pu mulung tiri(p) pu gadā lang pisumanglakṣa wadihati pu manawan ma
9. dur pu gadā anung mangasō i patapān milu si lalān karua pu bhadra pu tuma
10. k ḍatar pu aku wadwā rakarayān mapatih milu sang pu kalang i sirikan sang garawuy ga i (ti)
11. ruan sa talaga i mangnguhuri sang katudaing i halaran sang jiwaṇa i palarhyang sang da
12. milihhan i wlaḥhan sang ḍakukap i dalinan sang hṛtan i pangkur sang ḍa kampa
13. t i tawān sang ḍa gumlar i tirip sang kamalagyan i lampi sang ḍa ma(ng)yung wahu
14. ta makudur sang katuwuhhan sang ḍa(ng) raga wadwā rakarayān patapān tatkā
15. la mataṇḍa si maṇḍi tuhān ning nayakarua si bhantu si damo parwwuwus si mangdana tuhān
16. wadwā rarai si ḥridhara tuhānni kaḷula si niha tuhan ni manapal syulihan wa
17. nua kayumwungan si gāntan mantyasiḥ mi rkḥha parwwusnya punta pramāna si gandha pu

7 bairawa-cairawa; 8 pisumang^o-pipumang^o.

18. sṭhang pīmurabalwa paṇḍak si manniha wahuta patir hayu jurunya si saisa
19. rāma si rutu paṇḍakyan si sanā jurunya si masi kalima si nahan i tulang air ju
20. ru limus si balubu rama si tarawaṇa kalima si janāsili juru si rgga parwuwus si pa
21. t wariga siñcu i tulang air juru kuñci si sayut rāma si kesawa kalima si
22. gānungsili juru si kala parwuwus si wuji wariga si dhasa tuha wanua si wañcung si ba
23. sang si warā si ḍaṇḍa mara si jantra(r)hulair si layar matambak si tamuy
24. si taguḥ paḍahimanggala si manūt mapakan si mūlya tuhalas sy awit hulu
25. tangah si ma ru si nara | jumpuṭ i ḥrī maṇḍakini juri (*les* juru) kuñci si siga i
26. prasiña i limut si krahū i sarang si sanā ing paṇi si tawang ing kaka-byan si mi
27. liḥ ing tibrān si haysima anak ni si si dhura i airpa
28. pi si pagar si panga ing kakar si ḍatar ing limut sañjanā i talang ai
29. r si malini ing nā si guna ṇḍangan si mu
30. lya i gu hyang prasāḍa si sa kalima si
31. siga parwuwus si sahasa juru la sawar la
32. gi si si pangsat
33. kalima si jati juru i wungha sa nasalāpa mapakan i
34. munggu antan si laya k matya i prasāḍa ing kabanyagan si ka
35. luwas si mabāṅ wadura i aipyā si huwas rāma si nutus juru i ai
36. r hulu si milar rāma si taguḥ juru i salangkung ni si bantal i masala
37. talay i lu (einde)

VII.

Steen afkomstig van Kali beber (tegenwoordig district Garoeng der afd. Wonosobo, res. Kedoe) volgens Hoepermans, Verbeek p. 87, 120; daarna overgebracht naar Kendal en blijkens Notulen 1874 p. 121 vandaar naar Batavia

gezonden, waar hij als D. 20 in het Museum is opgenomen; een abklatsch wordt vermeld Notulen 1869 bijlage N en is thans als no. 337 op het Oudheidk. Bureau te vinden; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2989 (Cat. Juynboll p. 233). Dr. Brandes beschrijft den steen als volgt in den Catalogus (p. 379):

„Van boven pajongvormig. Grijs. Zeer verweerde andesiet. De legenden op een verdiept vlak in een rand, van boven lofwerk, en op de zijden rozetten. Oud-Javaansch schrift van Midden-Java op de voor- en op de achterzijde beiden, 16 regels. Vooral aan de voorzijde zeer beschadigd. Afkomstig van Kēṇḍal. Hoog in het midden 116, aan de zijden 105; breed 49; dik van boven 12, van onderen 11.

Çaka 783 (= D. D. 861). Prāçasti. Noch de naam van den schenker, noch die van den begiftigde, die de sawah in vrijdom erlangt, is meer te herkennen”.

V o o r z i j d e.

1. || swasti çakawarsātita 783 māsamāgha
2. tithi pratipāda çuklapakṣa wa. a. wāra
3. tatkāla pitāmaha i nusuk
4. sīma sawah ga, si
5. si sang ḍa
6. tu pinghe n ga
7. ṇjar haji yu
8. pa, i sira haji i kaha. sang
9. tuhān ni janaya aliḥ haji pu ma
10. gdha, raga kang bungle pu yanta sangmataṇḍa na
11. yaka i tamyang wah i sira angsit yu
12. 1 mā 1 ku sowang sowang, mwang parwuwus sang kuku
13. ya tuhānning kalu
14. lu sang ma sang tuhānning la
15. angsit
16. ma

A c h t e r z i j d e.

1. publuṇuḥ sang(ma)ngasiakan madmak i talaga ta
2. ṇjung sang citralekha madmak para paweḥ i sira ang
3. si(t) yu 1 ku 4 sowang sang wahuta aliḥ tatapa
4. pu diwū, pasaranak pu iṇḍu, paweḥ i sira ragi
5. yu 1 ku 4 sowang sowang sang pangurang pu langhawa swā
6. mi wulung katak pu madhawa, swāmi kayuwangi pu sukri, pawe
7. ḥ i sira angsit yu 1 mā 1 sowang sowang, anakwi sang pa
8. ngurang pu simpē paweḥ i sira ken ātmarakṣa sawlah sisim
9. wrat su mā 1 anakwi swāmi kayuwangi pu dimit paweḥ i
10. sira ken a ra sawlah sisim wrat mā 1 pa

11. rujar swāwi kayuwangi parujar swāmi wulung katak pu gu
12. winda juru luwangantan baruṇa juru ing paṇḍai gangsa,
13. patinghalan pu mamang, paweḥ i sira ragi yu l so
14. wang sowang, lawan juru i tamwalang pañjang pu pradhāna juru ta
15. tawwangntas pu wang ramanta i limo susu tuha wanu
16. a sang pratyaya hyang

VIII.

Steen, afkomstig van Tjandi Argapoera (afd. Temanggoeng, res. Kedoe), volgens Hoepermans bij Verbeek p. 135 later naar Temanggoeng overgebracht (zie Verbeek 140 sq.) en vandaar blijkens Notulen 1890 p. 11 en 52 naar Batavia, waar hij als D. 81 in het Museum is opgenomen. Een abklatsch vermeld in Notulen 1869, Bijlage N, thans zie men no. 114 en 293 van het Oudheidkundig Bureau.

swasti sakawarsatīta 786 jīṣṭamāsa tithi pañcami suklapakṣa, pa, ka, wr, wāra hanayyumanya tatkāla rakai pikatan pu manukū manusuk sīma ri wanna tangngah sawaḥ.

IX.

Twee koperplaten, laatstelijk van Keboan-pasar (afd. Sidoardjo, res. Soerabaja), zie Notulen 1882 p. 17 en 63, waarschijnlijk echter, volgen Dr. Brandes in Tijdschr. 32 p. 112 noot, van Midden-Java afkomstig. De tweede zijde van beide platen vertoont denzelfde tekst.

Van de indertijd door Holle in Tijdschr. 28 p. 483 sq. gegeven transcriptie wijkt die van Dr. Brandes genoegzaam af, om een afzonderlijke uitgave te dezer plaatse te rechtvaardigen. De platen zijn thans als E 3 opgenomen in het Museum te Batavia (zie Not. 1911; Bijlage II). Op p. 358 van den Catalogus deelt Dr. Brandes het volgende omtrent deze platen mede:

„Een oorkonde op koper van Çaka 791 [lees 795] in twee bladen, waarvan blad 1 het begin en het einde van een praçāsti, en blad 2 het midden en het einde van dezelfde praçāsti te lezen geeft (op eenzelfde wijze als zoo iets ook het geval is met de Bandjar Nēgara'sche platen, zie Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXV en Verh. XXXIX; iets soortgelijks ziet men ook bij Cohen Stuart, K. O., XVI en XIX). Het schrift van deze oorkonde, en ook het uiterlijk is midden-Javaansch, ook komt de inhoud ervan meer, doch niet in alle deelen, overeen met dien van een midden-Javaansch stuk. Daar zij van Oost-Java afkomstig heet, wordt zij hier genoemd [nl. onder de Oost-Javaansche van vóór 850], onder opmerking dat een stuk als een oud-Javaansche oorkonde op koper, gemakkelijk vervoerbaar is, en het dus zeer wel mogelijk zou zijn dat het door den een of ander naar een streek is overgebracht, waar het oorspronkelijk niet thuis behoorde. Het tegenovergestelde bijv. is geschied met de platen van Kēṇḍal (Tijdsch. Ind. T. L. en Vk., XXVII, 541), die van Oost-Java afkomstig moeten zijn”.

Ia. Swasti çakawarsātita 795 waiçākhamāsa tithi pañcami kṛṣṇapakṣa, mā, pa, , manahil mūlanakṣatra siddhiyoga, tatkala sanghadyan Kuluptiru

kapwānakan rakryan tolobong (?) manusuk sīma lmaḥ waharu piṇḍa ni ukurnya
lima(ng) tampah. hinganya wetan irikang ing *kalor*, hinganya kidul tngahing
lmaḥ, hinganya kulwan satapēlwatēs lāwan i gauting, hinganya lor ing *kulu-*
wur parṇmahanya sima kalilirana dening anak

putu buyut santāna pratisantāna sanghadyan kuluptiru umadēgi siranpanusuk
sima, samgat mpu pāji awak wanwa wḍihan sayugala haḍangan
prana tunggal sawah mataṇḍa sinungan mā 8 sowang sowang
muwah ḍrbya rakryan mangaran gaṇṭi manusuk

2 pangurang pangkur mangaran pu kira mangaran rakryan kabeh
mangaran gintu ntal paruḡar patiḥ sinungan mā 2 wḍihan sayugala

ri winkasaliniran, panusuk sīma, i pan n winkas mangaran saṇḍi
mapangiring marangke mangaran bukit, tuhalas mangaran ya i pame-
yan winkas mangaran murah mapangiring suruhan mangaran ha n para
pinggir siring, i kuwu winkas buyut baloga mapangiring mangaran suratha,
suruhan mangaran manu, i pamasangan winkas mangaran dhīman, mapa-
ngiring suruhan mangaran lakwan, kabayan mangaran madas mapangiring
mangaran samuru kambang, ing kēlaran kabayan mangaran galang-
gang mapangiring suruhan mangaran kabayan mangaran suru-
han pa suruhan manga

- b. ṇikan, maṇiga sikpan rumbān wilang wanwa, wiji kawah, tingkēs, māwi,
sanghiran, tuha dagang, juru gusali, mangrumbai, mangguṇje, tuhanambi,
tuha juḍi, tuhan huṇjeman, juru jalir, pab(i)sar, pawungkunung, pulung paḍi,
miḡra hino, wli wadung, wli tambang, wli paṇjut, wli harēng, palamak, paka-
lungkung, tpung kawung, sungsung, pangurang, pasukalas, payungan sipat
wilut, jukung panginangin, pamāwasya, hopan, panrānjan skar takun (le e s
tahun), kḍi walyan, widu mangidung, mapajahi (le e s mapadahi), sambal, sum-
bul, hulun haji watēk i jro ityewamādi kabeh tan katamāna ikanang
sīma, mangkana ikang sukhaduḥkha kadyanggāning mayang tanpawwah, walu
rumambat ing natar, wangke kabunan, rāḥ katēmu ring hawan, wācapala
hastacapala duhilatēn amijilakēn wuryyaning kikir amuk amungpang, ludan,
tutan angḡa pratyangḡa ḍaṇḍa kodaṇḍa maṇḍihalādi tkaring laku lakwan ado-
haparē *pula wangkir* sagēm sarakut, sakupang sātak palawang pahawuhawu
tungga (?) narapati bhupati pobhaya saprakara kabeh, tka ring sukla duḥkha
an tan katapaka atah sima sanghadyan kulup tiru irikā kunang ikang
miḡra manawung, maṇimbul, manglakha mangapus, mamahang, mangubar,
matarub, manggula, mangdyun, manghapu, manula wungkuḍu, manglurung,
magawe rungki, payung wlu, mopih, makajang, mabubut, manganamanam
mamisaṇḍung manuk, pakalanggang tka ring paṇḍai wsi, paṇḍai mas,

paṇḍai dang, paṇḍai kawat, an sang hadyan kulup tiru atah pramāṇa
 ri ḍrbyahajinya, tka ri wkawetnira, irikang kāla mangassikēn ta sang hadyan
 kul(u)ptiru taḍah irikang paglaran maweh manadaha irika sang sama hina-
 nākēn sakramaning manadah ring umangsō ta jnu skar manabēh tang
 mapadahi, mangkana rasa ning prasāsti sang hadyan kuluptiru kunang ri
 sḍanganyan han(a) sira lamlam mangapakarih lumēbura kasutantrāning sima
 sang hadyan kuluptiru yan brahmaṇa, kṣatriya, waisya, sudra, sajanmanya,
 yāwat ya durācāra umulahulaha kasutantran sima sang hadyan kuluptiru salwir
 ni pañcamahāpātaka bhuktinya ring ihatra paratra pjaha tan panggiha ng
 sama iwruhanira kabeh prayatna || o ||

Ha apak, pañarikan mangaran batu kaṇḍut pārwata, *jamwal*, ahuler ma-
 ngaran adu, agale mangaran lapan, makadi winkas mangaran pāṇḍawa,
 samangkana kweh(ni) rāmanta i waharu prasiddha sāksat hastadhāra, tumarima
 ikang pirak pangumbas sang hadyan kuluptiru ikang lmaḥ mahāpiṇḍa, mā
 kā 38, wariga ikang kāla *gala*, apadahi mangaran nulad, paḍasin mā 2 wḍihan
 sayugala sowang sowang *tinakwakēn* rāmanta i waharu makabehan, tan wil
 donya, tan sangga ruginya tke *batawasanya* kabaiḥ ma ḍir atēhēr tekang
 sima kasutantrān, tan katamana deni sakwaiḥ nirangilala ḍrbya haji, wuluwulu
 parawulu, buñcang haji, saprakāra ning mangilala ḍrbya haji ring dangu
 pangkur, tawan, tirip, patih wahuta rāma, miḥra paramiḥra, pangurang kring,
 paḍēm, manimpiki, paranakan, limus galuh, mangriñci, manghuri, sungka
 dhura, paḍawukan haji, watu tajēm, sukun, halu warak, rakadut, pingilai,
 katanggaran, erbaji, malandang, lēca, lbēlb, kalangkang, kutak, tangkil,
 salyut, watu kalang, pama ¹⁾ nikan, maṇiga, sikpan, rumban, wilang wanwa,
 wiji kawah, tingkēs, māwī, taughiran, tuha dagang, juru gusali, mangrumbai,
 mangguñje, tuha (juḍi), tuhān huñjēman, juru jalir, pabsar, pawungku-
 nung, pulung paḍi, miḥra hino, wli wadung, wli tambang, wli pañjut, wli
 harēng, palamak, pakalungkung, urutan, tpung kawung, sungsung pangu-
 rang, pasukalas, payungan, sipat wilut, jukung, panginangin, pamawasya,
 hopan, pa , skar tahun, kḍi, walyan, mapadahi widumangidung,
 sambal sumbul, hulun haji, watēk i jro ityewamādi kabeh tan katamāna
 ikanang sima, mangkana ikang sukha dukha kadyangga ning mayang tampa
 (wwah) (walu) rumambating natar wangkay kabunan, rah katēmu ring hawan,
 wākecapala, hastacapala, duhilatēn amijilakēn wuryyaning kikir, amuk amung-
 pang, ludan tutan angcapratyangēa ḍaṇḍa kuḍaṇḍa maṇḍihalādi tkaring laku-
 lakwan adoh aparē, *pulawangkir*, sagēm sarakut, sakupang satak, palawang,

1) Van hieraf = I, b.

pahawuhawu nayaka bhupati, pobhaya saprakāra kabeh, tka ring sukha
 dukha sakeng alaranya tan katapaka atah sima sang hadyan kulup-
 tiru irika, kunang ikang misra ma manglakha, mangapus,
 mamahang, matarub, ma la, mangdyūn, manghapū, manula-
 wungkuḍu, manglurung, magawe rungki, payung wlu, mopih, makajang, ma-
 mubut manganamanam, manawang, manahib, mamisandung manuk, maka

tkā ring mapañḍai wsi, mapañḍai māś, mapañḍai dang, mapañḍai kawat,
 an sanghadyan kuluptiru atah pramaṇa ring dṛbya hajinya tka ri sawkanira,
 irikang kāla mangasyēkēn ta sang hadyan kuluptiru tadah irikang paglaran
 maweh manadaha irika sang sama hinanakēnira, sakramanira ring dangu
 umangsō ta jun skar manabēh

ta sang mapadahi, mangkana rasa ning prasasti sang hadyan kulup tiru, kunang
 ri sḍanganyan hana sira lamlām mangapakariḥ lumēbura kasutantran ning sīma
 sang hadyan kuluptiru yan brahmaṇa kṣatriya waisya (çudra), (sajanmanya)
 (yāwa)t ya darācara umulahulaha kas(wa)tantran sima sang hadyan kuluptiru
 salwir ning pañcamahāpātaka bhuktinya ring ihatra paratra pjaha tan pa-
 manggiha i wruhanira kabaiḥ prayatna || o ||

X.

Steen, vroeger bij het residentiehuis te Magelang staande (Verbeek p. 149; Notulen 1890 p. 11 sq. en 63 cf. 1889 p. 135), thans als D. 107 in het Museum te Batavia. Een abklatsch wordt vermeld in Notulen 1869 Bijlage N en 1876 Bijlage II, thans no. 140 van het Oudheidkundig Bureau.

1. || o || swasti çakawarṣatita 796 marggasiramāsa pa
2. ṇcami suklapakṣa mawulu mitrakaraiçwara tatkāla
3. çrī kahulannan manusuk wanwa i tritpussan watak kahu
4. lunnan simā ni kamalān i bhumi sambhāsa sawah kanayaka
5. n winihnya hamat 1 sawah ni winkas winihnya hamat
- 6, 7, 8 ontbreken.

XI.

Zuiltje, staande tusschen de Tjandi's Asoe en Loemboeng in de afdeeling Magelang der residentie Kedoe. Het werd ontdekt in 1896 door den Heer van Aalst (Notulen p. 89) en een abklatsch, thans no. 487 van het Oudheidkundig Bureau, naar Batavia gezonden (Notulen 1897 p. 43). Dr. Brandes deed een voorloopige mededeeling in Notulen 1896 p. 112, behelzende de dateering in 796.

De transcriptie is niet in regels afgedeeld, daar de inscriptie klaarblijkelijk in de rondte doorloopt.

3 tritpussan — kritpussan; 4 sambhāsa-sambhāna.

Swasti cakawarṣātita 796 cetramāsa dwitīya cūklapakṣa haryyang kaliwuan buddhawāra tithi nakṣatra kṛtikā tatkāla sang pamgat hino pu apus manusuk sīma lmaḥ dharmmanira i salingcingan pangidulnya patang puluh pat dpanya pangawetannya nmang puluh pitu dpa pinanusukkakannya sawah i cṛi manggala lāwān panghli irikang lmaḥ dharmmanira paknanikana(ng) sawah kawadua hummā i salingcingan sakṣī rāmmanta i salingcingan patih kalang gusti wariga winkas parujar tuha wanuā muang rāma jātaḥa marhiyang sthāpaka upakalpa kāyasthā dewakarmma muang rāma i cṛi manggala i wanua poḥ kapua sira winaiḥ mamaḍaḥha muang wḍihan matangya yāpuan hanna umulaḥ ulaḥha ikana(ng) dharmma dlāhaning dlāha pañcamahāpātaka muang saluirni(ng) dukha kapangguhannya.

XII.

Koperplaat van 36×22.5 c.M., afkomstig van Ngabean (afdeeling Magelang der residentie Kedoe), sinds 1892 in het Museum te Batavia, waar de plaat thans E 6 genummerd is. Dr. Brandes deed in Notulen 1892 p. 23 sq. bij gelegenheid van de aanwinst, over deze en het volgend nummer de volgende mededeeling na eerst de datum vermeld te hebben: „Zij zijn dus uit denzelfden tijd als Cohen Stuart's Kawi-Oorkonden XI—XV. Ook zij vermelden rake kayu wangi als mahārāja en rakarayān i wēka pu catura. Zij handelen over tēgal- velden te Kwak (vgl. XII), die tot sawah zullen worden gemaakt, voor de prasāda's van Kwak en Upit (vgl. XI, waar evenals hier iyupit), in het eerste geval door den koning in het tweede door pu Catura geschonken.

De afkomst van Cohen Stuart XI—XV is betrekkelijk onnauwkeurig bekend (Kedoe, regentschap Magelang), en het is dus onzeker of ook die platen eens behoorden tot het groote getal (30) platen, dat volgens de opgave, ontvangen bij de toezending van de twee hier besprokene, in 1863 gevonden werd te Ngabean; om de namen mag men het waarschijnlijk achten. Zij leveren nieuwe moeilijkheden, bevatten beide opsommingen van gereedschappen, de eerste ook een zeer kort gevat eedsformulier, waarbij echter in het oog gehouden moet worden dat die eene piagem compleet en de andere onvolledig voorhanden is”.

- a. 1. Swasti cakawarṣātita 801 cṛawamāsa tithi pañcamicūklapakṣa, wurukung, umanis, soma, wāra tatkāla ājña cṛi mahā
2. rāja rake kayuwangi, tumurun i rakarayān kagnap hino watu tihang bawang cṛirikaḥ umanugrahākna ikauang tgal i kwa
3. k watak wka, gaṇagaṇā tampah 5 sinusuk gawayan sawah maparaha cīmānikanang prisāda i kwak dham rakarayān wka pu ca
4. tura, buattahjyanya mangragā kamwang ing pastika, akan bisuwa cait-rāsuji, ujar haji kinon rakarayān wka, mangasēa
5. kna pasēk pasēk yathānyan mapagēḥha i dlāhaningdlāha, rake hino pu aku, rake watu tihang pu agra, samgat bawang pu pa

6. rtha, rake sirikan pu purungul, kapua inangsĕan mas su 1 wḍihan kalyāga yu 1 sowang sowang halaran pu dĕmpāngkara
 7. panggil hyang pūttarāsangga, dalinan pu acung, manghuri pu kiti, pangkur pu gawa, tawān pu rañjan tirip pu agra piṇḍa, wadihati pu
 8. manū, makudur pu mnang, kapua inangsĕan mas mā 8 wḍihan birā yu 1 sowang sowang, tuhān ri wadihati u miramiraḥ mangra
 9. kappi halaran tuhān i makudur wangun sugiḥ, kapua wineḥ mas mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang wanghuta hyang lu
 10. paku manupuk sang halaran anak wanua i tāl waraṇi watak hamĕas, i makudur, sang rawugwug anagwanua i hinpu
 11. watak pĕar wineḥ mas mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, patiḥ air buwung rikang kāla si haris rama ni ṇita patiḥ kalya
 12. n si parama rama ni gesti, kapua wineḥ mas mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, parujarning patiḥ airbuwung si maja rama ni warju
 13. k, wahutanya si hali, parujarning patiḥ kalyan si layar rama ni hidĕḥ, wariganya si ayuddha rama ni nidhi, kapua wineḥ ma
 14. s mā 2 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, wahuta putat si laṇḍa ramani kayĕm, si ranggal rama ni pĕlēṃ, kapua wineḥ mas mā 5 wḍi
 15. han rāgi yu 1 sowang sowang, pitungtung pu sumwara rama ni ham-wingmatulak si mangher rama ni santul, kapua wineḥ mas mā 1 wḍihan
 16. rāgi yu 1, sowang sowang, anung rāma māgman i kwak rikang kāla kalang 2 si pulu rama ni sukam, si hanĕng rama ni pawĕṃ, gusti 2 si hli
 17. rama ni si taru rama ni puluk, tuha banna 2 si cara rama ni guwar, si kahuripan rama ni hangū winkas si rawān rama ni
- b. 1. kapua wineḥ mas mā 2 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, wariga santaṭy parujar 2 si guse rama ni gaja, si jala rama ni angkatan,
2. hulu kuwu si maṇḍit rama ni wadwan, tuhalas si luat, rama ni palana, hungler si brati rama ni pahal kapua wineḥ mas mā 1 wḍi
 3. han rāgi yu 1, sowang sowang, marhyang i kawikwan si lanah si bhāryyā rewatĕṃ(?) tuha paḍahi si dhanam, marĕgang si çukla mangla si buddha, maga(?)
 4. si kuṇḍi, mawuai si pawān kapua wineḥ mas mā 1 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, rāma tpi siring rikang kāla, kalang ri waharu si warju ra
 5. mani tahun, i halang manuk kalang si çila rama ni guḍay, i tiga wangi kalang si wadwā, gusti si kamwar rama ni çristi, i malañjang gusti si bharata

6. rama ni taytra i hiwas si pañca rama ni paḍang, kring pu bhāgya, mangilala paranakan, si rakinam si carik, kapua wineḥ mas mā 1 wḍihan
7. ragi yu 1 sowang sowang, saji ni manguyut mas mā 5 wḍihan yu 2 wulang hulu sang makudur wḍihan yu 1 saji sang hyang watu kulu
8. mpang mas mā 5 wḍihan yu 5 bras pāda 1 wsi ikat 10, haluhalu 5 wtinya ikat 5 wadung 1 rimwas 1, taratarah 1 tampila
9. n 1 kris 1 tataḥ 1 laṇḍak 1 linggis 5 dāng 1 taray 1 padamaran 1 muang caru tulung tawur sātthikarāja sakāma sa
10. mua kumol wḍus hayam hantrini, i sampunnya mangkana manadāḥ sangwahuta hyang kudur muang patih wahutu, muang rāma tpi si
11. ring muang rāma i kwak rarai matuha manuam kabeh, i sampuning manadāḥ mangḍiridiri sang kudur manapate manawurakan hawu, manambah
12. ikanang patih wahuta muang rāma tpi siring muang rāma i kwak muwah i ronyanahan cihnanyan sampun mapagēḥ ikanang tgal i kwak
13. sinusuk gawayan sawah ḥimānikanang prasāda i kwak, kunang asing umulahulah ikeng ḥima salwirning sangsāra pangguhanya eka pi
14. ṇḍabyāyaning manīma mas su kā 1 su 11 mas mā 5 mas ku 3 || o ||

In regel a 3, 9, 11, 12, 14 en b 7, 8, 9, 14 is het cijfer voor 5 in de transcriptie door het oud-Javaansche teeken weergegeven, waarschijnlijk vanwege de onzekerheid, of er ook een 4 mee bedoeld kan zijn.

XIII.

Koperplaat van 34×6.5 c.M., afkomstig van Ngabean, thans als E 7 in het Museum te Batavia. Voor nadere bijzonderheden zie men het vorig nummer.

- a. 1. ḥakawarṣātita 801 ḥrāwaṇamāsa, pañcamī ḥukla, wu u so wāra, tatkāla rakarayān i wka pu catura manusuk lmaḥ manīma i kwak watak wka tga
2. l dadya sawah anung luānya gaṇagaṇā tampah 5 sīmāning prasāda i yupit, mangasyakan pasak pasak wyawa sthāning manīma, wahuta hyang hala
3. ran pu kṛta anak wanua i tāl waraṇi watak hamyas, akudur sarawugwug pu manggal anak wanna i hinpu watak pēar mas mā 5 wḍihan rangga
4. yu 1 soang soang, sajining manguyut mas mā 5 wḍihan rangga yu 1 sajining watu pinakasīma mas mā 5 wḍihan
5. rangga yu 2 wras pada 1 wsi 1 haluhalu 5 wsi ikat 5 wadung 1 rimwas 1 taraḥtarah 1 tampilan 1 tataḥ 1 laṇḍak 1 linggis 1 dāng 1 tara
6. y 1 padamaran 1, patih i buwung si haris rama ni nitā mas mā 5 wḍihan rangga yu 1 kain wlah 1 parujarnya si maja rama ni marjuk mas mā 2 wḍiha

- b. 1. n rangga yu 1 wahutanya si haling mas mā 1 wḍihan rangga yu 1 gustinya si kaṇḍi rama ni pli mas ku 2 wḍihan rangga yu 1, muwah patih kalyan si parama rama ni
2. kaṣṭi wḍihan rangga yu 1 parujarnya si layar rama ni hidang wḍihan yu 1 wariganya si ayuddha rama ni nīdhi wḍihan rangga hlai 1, wahuta pukat si laṇḍa rama
3. ni kalimas mā 1 wḍihan rangga yu 1 kain wlah pitungtungnya si sumwara rama ni hamwing mas mā 1 wḍihan rangga yu 1 makulak si mangher rama ni santul mas mā
4. 1 wḍihan rangga yu 1, muwah wahuta si ranggal rama ni pli (plēm?) mas mā 2 wḍihan rangga yu 1, mangagam kon i kwak kalang 2 si pulu rama ni sukam si hidang
5. rama ni pawī(?) mas mā 2 (?) wḍihan rangga yu 1 kain wlah sowang sowang, gusti 2 si hli rama ni wayuh si taru rama ni pulut, tuba banua 2 si wara (? cara) rama ni guwar,
6. si kahuripan rama ni hangū mas mā 2 wḍihan rangga yu 1 kain wlah 1 soang soang, winkas si rawan rama ni agra mas mā 2 wḍihan rangga yu 1 kain wlah 1

Voor het cijfer 5 in regel a 2, 3, 4, 5, 6 geldt hetzelfde als bij het vorig nummer; eenigszins afwijkend is het tweede cijfer in regel 5.

XIV.

Zuiltje, afkomstig uit de buurt van Prambanan (Verbeek p. 164), later te Jogjakarta, thans als D 45 in het Museum te Batavia. Twee abklatschen worden vermeld Notulen 1869 Bijlage N, thans niet meer aanwezig. Dr. Brandes bericht in den Catalogus (p. 389) over dezen steen het volgende: „Rond zuiltje met rond hoofd, en vierkant voetstuk, met het zuiltje uit één steen. Zeer verweerde bazalt. De legende, die boven op den kop begint, loopt in een spiraalvormigen regel om den steen (13 regels). Het schrift is oud-Javaansch van Midden-Java. Vrij beschadigd. Afkomstig uit Jogjakarta (omstreken van Prambanan), vroeger bewaard bij den Rijksbestierder, Not. XII, 38, 61, 101, 118; XVII, 157; XVIII, 24. Hoog 46, doorsnede 33; voetstuk hoog 27, breed 32.

Çaka 804 (= A. D. 882). Oorkonde vermeldende dat sang pangat balakas pu Balahāra het woud te Salima tot vrij gebied heeft verheven”.

|| o || swasti çakawarṣātita 804 kartikamāsa tṛtīya çuklapakṣa mawulu pahing soma wāra tatkāla sang pangat balakas pu balahāra manusuk sima ing-alas ing salima lakan ikanang lmaḥ rāmanta i kaṇḍing
gusti si daisi patih si pingul si i ir kalima si raka si si tangkir
bu gusti ing buang lu si pupul parujar si panamuan si mala partaya sang pi
si tiruan wariga galah si t ir hular si hi si
haburu si ma

XV.

Zuiltje, afkomstig van Nangoelan; (volgens een conjectuur van den Heer Rouffaer in Notulen 1909 p. LXXX van Kali Gowok), thans D. 46 in het Museum in Batavia. Alklatsch als boven. Dr. Brandes (Catalogus p. 389 sq.) beschrijft het aldus: „Rond zuiltje met rond hoofd, en vierkant voetstuk, met het zuiltje uit één stuk. Gelijk aan het vorige no., doch iets kleiner. Zeer verweerde bazalt. De legende, die boven op den kop begint, loopt in een spiraalvormigen regel om den steen (9 regels). Het schrift is oud-Javaansch van Midden-Java, doch de letters zijn grooter dan op het vorige no. Afkomstig uit Jogjakarta (Westergebergte bij Nangoelan). Vroeger eigendom van Pangeran Soeria Nĕgara. Geschenk van Raden Saleh, Not. VI, 60. Hoog 44, doorsnede 31; voetstuk hoog 14, breed 29.

Draagt dezelfde legende als de voorgaande steen, doch korter, daar minder getuigennamen zijn vermeld”.

|| o || swasti cakawarsātīta 804 kārtikamāsa tithi tṛtiya çuklapakṣa ma-
wulu pahing soma wāra tatkāla si pamgat balakas pu balahāra manusuk sīma
ing alas i salima mahaka ikanang lmaḥ rāmanta i paku wangi kalang si tēman
gusti si walasaramya kalima si saras si sa i tinawuhan si taji
s gusti i sūkweḥ si limū kalima si tungkak gusti ing kawī si gunya
parujar si mangēn si upawi kung partaya sang bikrama wariga si
jangka si wuruswata wariga gala si tuḍuk hulai(r) si ulup si wuwwas
tuha bang si wurhya si si pīṇḍya(ng) tūha i tanggil sinungah
si ulup si warud si la k tuhalas hadyan si panganus i sēki sini-
kaha sikuñci hulu wuatan si wurugul wahuta si laing pu lubah
tuha paḍahi si nūṣa marga si bulah hyang i patahunan si kumbah || o ||

XVI.

Koperplaat van 34×6.5 cM., in 1893 aan het Bat. Gen. ter bezichti-
ging aangeboden (Notulen p. 90 sq. en 101) door den Heer C. den Hamer
onder bijvoeging, dat de plaat vermoedelijk afkomstig was van het Diēngplateau
en door den Regent van Banjoemas gezonden aan wijlen Pangeran Brātā II.
Dr. Brandes gaf de volgende determinatie (p. 90): „Het begin van een piagēm,
uitgereikt door den rakryān apatih i wēka pu Catura aan de desa
Kwak, dus naar alle waarschijnlijkheid weder één der verzameling [die gevonden
zou zijn te Ngabean in Kedoe, zie Not. 1892 p. 23]. Dit stuk, dat bij uitzondering
begint siddhir astu, swasti enz. is uit çaka 805 enz.

Dat de opgave omtrent de herkomst: het Diēng-plateau, twijfelachtig
is, leert het voorafgaande”.

1. || o || siddhirastu || swasti cakawarsātīta 805 çrāwanamāsa, caturdaçi çukla,
tu, wa, çu, wāra, tatkāla rakryān apatih i wka pu catura, manu
2. suk tgal i ratawan, dalya sawah tampah 4 rowangnya sinusuk tgal
pahalalangan i kwak, dadya sawah tampah 4 muwah rowangnya si(nu)suk
3. kbuan patapān i mulak dadyanya sawah tampah 4 simāning prāsā la i laṇḍa
tampah 5 simāning dharma umah ing pastika tampah 4 kinon manusuka

4. kna sīma, sang makudur sang kusambyan pu raja kinannān sira pasak pasak mas mā 5 wḍihan rangga yu 1 pinaka walang halu wḍihan yu 4 sang hyang wra
5. hmā wḍihan yu 1 bras kadut 1 wsi ikat 1 sang makalambi haji pu manghaling madmak i kuwu, mas mā 5 wḍihan rangga yu 1 patih ing wanua sang kalya
6. n pu sandiha parujanya si wurulu wḍihan rangga yu 1 wahuta amwul si wanda mas mā 5 wḍihan rangga yu 1 kain sawlah pituturnya syangga mas mā 1 wḍihan rangga yu 1
7. muwah wahuta amwul pu canglu asintuk mas mā 1 wḍihan rangga yu 1 kain sawlah, tuha kalang si pahing rama ni andalan mas mā 4 wḍihan
8. rangga yu 1 ken sawlah, tuha wanua 4 si mangi kaki laṇḍa, si kalala kaki gi(?)rang, gusti 5 si sangka kaki wada humba si parañji rama ni giri, si ngēh rama ni kmir
9. wariga si paraga rama ni wanda, huler 4 si kaṇḍa, rama ni wurutga, si ananta rama ni sāla, parujar si tunu rama ni ratni mas mā 1 wḍihan

XVII.

Steen, blijkens een aantekening op de transcriptie eenmaal staande op het residentserf te Magelang, thans als D 39 in het Museum te Batavia; abklatseh Ondheidk. Bureau No. 338; afgietsel Leiden Ethn. Mus. No. 2987 (Cat. Juynboll p. 232). Dr. Brandes geeft in den Catalogus (p. 387 sq.) de volgende beschrijving:

„Groote ruwe, weinig behouwen, vormlooze steen. Zwart. Andesiet. Aan ééne zijde 33, slechts gedeeltelijk te lezen, regels in Oud-Javaansch schrift van Midden Java. Afkomst onbekend. Hoog 127, breed 64 en dik 30.

Çaka 806 (= A. D. 884). Schenkingsoorkonde uitgereikt door Çri Kahulunnan. De naam van de plaats, het blijkt namelijk dat er een wanwa tot sīma wordt verheven, is nergens voldoende duidelijk te lezen. Bevat, behalve getuigennamen met vermelding van het hun geschonkene, een kort beëdigings-formulier”.

1. || o || swasti çakawarṣātīta 806 mārggaçira māsa pañcami çuklapakṣa mawulu wa
2. çri kahulunnan manusuk wanwa i
r kahulunnan
- 3.
4. ḥ sawah ni wanwa haj
çri kahulunnan manusukka sanḍa
5. lakibi sang lakilaki pu widya
6. lu winaiḥ wḍihhan yu 1 ciwakidang kayu mbu
kaṇḍyal winaiḥ wḍihhan

yu

7. maḡdiri winaiḡ wḡiḡhan
gu yu 1 wanwa
8. tan saḡḡangwal winaiḡ wḡiḡhan ḡiwa
kidang yu 1 purah manga i wanwa sowang
9. naiḡ wḡiḡhan ḡiwakidang yu 1 lawanya
liḡḡa n winaiḡ wḡiḡhan ḡiwakidang yu 1 sakḡi sang marhyang
10. i ḡca winaiḡ wḡiḡhan putih yu 1 i kariya
pu masa winaiḡ wḡiḡhan ḡiwakidang yu
11. blaḡ yu winaiḡ wḡiḡhan ḡiwakidang yu 1
kayu mḡ nsi winaiḡ wḡi
12. han yu 1 lrawan lukai 1 taḡ 1 samantya
winaiḡ wḡiḡhan yu 1 lawan
13. juru i tru i pu mpan sima
winaiḡ wḡiḡhan yu 1 sang matuha i
14. naiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i lumku si kaḡci winaiḡ wḡiḡ-
han yu 1 suhansuhan 1 ka
15. la paḡḡak sika winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i du langai
si ptung winaiḡ wḡiḡhan yu 1
16. pra luḡ si banda winaiḡ wḡiḡhan yu 1 juru i wari-
ngin si agas winaiḡ wḡiḡhan
17. tataḡ 1 rama i kḡu si kalap winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama
i huluwanwa si nagap winai
18. (ḡ wḡiḡ)han yu 1 juru i pamigaran si garu winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama
i pulunḡan si ganā wi
19. naiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i wunuk si pa(ng)ga(ng)wa winaiḡ wḡiḡhan
yu 1 rama i kayumbungan si ta
20. mbaḡ winaiḡ wḡiḡhan yu 1 juru i mantyaḡsiḡ si kali winaiḡ wḡiḡhan
yu 1 rama i ḡriḡaji si ma
21. na winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i sukun si gana winaiḡ wḡiḡhan yu 1
juru i wuattan si suka
22. na winaiḡ wḡiḡhan yu 1 juru i pti sanghap winaiḡ wḡiḡhan yu 1 juru
i paḡḡakyan sima winai
23. ḡ wḡiḡhan yu 1 rama i maḡḡan si guwa winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i
kalaḡḡingan si raga
24. winaiḡ wḡiḡhan yu 1 rama i wunta sampingi winaiḡ wḡiḡhan
yu 1 kaisiḡḡining winaiḡ wḡiḡha

25. anung ginlar çrī kahulunnan mulā akasa ning manusuk
 şima anak sanđanukap si
26. nta pu satka sa i nukap || ikana tadai mapapa tadah
 kamung hyang yāwat yan hana
27. suk çrī kahulunnan kadi ya
 niking hantlu an wintanga kanya tan tka i
28. ngngannanya anu umugah
 ugaḥ ya samangkana iking hayam taktakya papā
29. samangkana hamangnga-
 nanya anung umugahugaḥ ya samangkana yan pasukka ing
30. manganna ya samangka-
 na yan para i tgal ulā matukka ya samangkana yan para
31. mo pya ya samangkana
 yan para i luaḥ wuhaya umanganna ya samangkana ya
32. wa i dunungnya karu
 mangngannanya anung umulaḥulaḥ suçuk çrī ka
33. hulunnan likhita tu ||

XVIII.

Zuiltje, afkomstig van desa Boeloës (distr. Balak, res. Kedoe), later naar Magelang overgebracht en van daar blijkens Notulen 1894 p. 62 en 119 naar het Museum te Batavia, waarin het als D 93 is opgenomen; een abklatsch is op het Oudheidkundig Bureau, no. 356.

1. Swasti çakawarşatita 808 phalguṇamāsa trayodaçi çukla pakṣa wūrukung kaliwuan
2. br̥haspati wāra puşyā nakṣatra çobhana yoga tatkāla sang pangat munggu muang arinira sang
3. hadyan palutungan binihaji sang dewata ing pastika, sumusuk ikeng wanua i munggu antan
4. çīmā punpunnana nikanang wihāra i gusali tapah haji punggul sangkārī çrī mahārāja rake guru
5. n wangi tatra çākṣī sang patih singgang pu mang halangi patih wala-
 hingan pu sđang, luwang pu amwarī, ma(ng) dangkpi pu senā
6. wahuta tumapal pu pi b(?)ang winkas juru pu tirī, gusti i munggu
 antan pu kiṇḍong, kalang pu çrīṣṭi huler
7. pu ugrā winkas pu w(?)epo tuha wērēh pu ugri ||

XIX.

Steen, bevattende het begin eener inscriptie, afkomstig van Singasari bij Malang, door den Heer Bik naar Batavia gebracht, langen tijd in den naar dezen steen genoemden Gang Batoe Toelis staande en vandaar door bemiddelling van Dr. Brandes opgenomen als D 54 in het Museum te Batavia. Men zie over de geschiedenis van den steen de nota van dien geleerde, opgenomen in Notulen 1887 p. 104—108, waar ook naar vroegere litteratuur verwezen wordt (cf. Verbeek p. 298—300). Abklatsch Oudheid. Bur. no. 377 en 529. Het vervolg van de inscriptie is op den Ganeça, no. XX van deze transcripties, teruggevonden.

V o o r z i j d e.

1. || awighnam astu swasti çakawarçātita
2. 813 baiçākhamāsa tithi pratipādaçukla
3. wu wa ang wāra pūrbwasthāna tatkāla çapunta ramyah muang ça
4. pu hyang bhārati çaman tarça çapu jala manīma lmaḥ ri bali
5. ngawan tgal ring gurubhakti sambandhanya sinīma sangkāri pi
6. ntakāsiḥ nikanang rāma ri baliwan sap()suk wanua i sang mapa
7. tiḥ katrīṇi sangkā yan hlat katakut()ikanang tgal
8. muang mamuhara duḥkha ya iriya yāt()matangyan pama
9. laku çinatangkalan sambahnya i rakryan kanuruhā
10. n pu huntu ikanang rāma ri balingawan ça sang mapatiḥ
11. katrīṇi çumatangkalan sambahnya i rakryan mahulu
12. n an sīmān ikanang tgal ring guru bhakti tan winihang
13. pintakasiḥ nikanang rāma de rakryān ya ta matangnya n
14. sinīma ikanang tgal de çapunta ramyah muang çapu hyang

T w e e d e g e d e e l t e.

- a. 1. bharati çamantarça ça
2. sang jala sangkā ri anu
3. graha rakryān i sang
4. mapatiḥ katrīṇi sang
5. mapatiḥ umanugrahā
6. kanya sīmān anung ta
7. ya byāya ning manīma
8. mās tumama i ra
9. kryān su 4 wḍihan
10. biṇi yu 1 i rakryā
11. n anakbi rakai watanga

12. n nayaka ri limus su
13. 2 kain blaḥ 1 i pu ku
14. til nayaka ri tlatla su i
15. kain blaḥ i pajuru mas

- b.
1. man bungguluh pabhu
 2. kāwangyan man do
 3. n muang man inḍil
 4. anung rāma i balingawa
 5. n winkas sang mahama
 6. ntagani juru wanua ḍa
 7. mandyus hulu wua
 8. ttan sang draḥa ḍapu bu
 9. rkulū tuha buru ḍama
 10. n sahaja rāma kaba
 11. yān ḍaman lama ḍapu
 12. panginangiḥ ḍaman gānanta
 13. uṇḍahagi sang salara
 14. b wariga man saṇḍu
 15. k tuhalas ḍaman suddha

Achterzijde.

1. su 2 wḍihan yu 4 anung mapa
2. rṇāḥ ri sang mapatiḥ muang sireng pakaraṇān ka
3. mās su 2 i sang wahuta katrīṇi mā 14 nā
4. han byāya sang manīma i pingsor ni anugraha rakryā
5. n ri sang mapatiḥ katrīṇi juru kanayakān rikang kāla sang pa
6. rhyangan sang rangga mangrangkpi sang balubaluḥ sang rapoḥ mataṇḍa
sang
7. kalanggaran parujar sang talagatalaga juru lāmpuran sang ra
8. tinggin pu gapaka mangrangkpi sang ratahun ḍangatuahi
9. juru badwā raḥa sang halalang mangrangkpi talabung nayaka ri ca(ng)ra
10. ma manunggū sang subhāsita juru ming warakat sang bharata manmak
11. ri haryyāṅ mangasḥakan sang tāmba madwal ri mangin si i
12. citralekha sang lakṣaṇa madmak ri pa wahuta padwa
13. n sang buntil wungkal raya sang wala pakambangan sang ba
14. ngalah patiḥ sangat sang butuhan manghāmbin sang ba

b. 8 draḥa — draḥa. Achterzijde 7 kalanggaran-talanggaran; 10 manmak-madmak.

15. kabangyan sang uwag juru banua sang n ma
16. ngrangkpi sang rantan gusti sang *tu k* pangurang sang *panačan* (pang juru)
17. an sang gali juru kalang sang kumāra asta *latta saru*
18. patih manmatuan muang sang mahāmbēn

B o v e n.

1. muang ḍapu *kēki* nāhan kweh *inangsēakan pasatyasatmatita*
2. pinakasākṣi an sinīma ikanang tgal i gurubhakti lmaḥ ri balingawan
3. de ḍapunta ramyah muang ḍapu hyang *bhārati* ḍaman tarṣa ḍapu jala kunang a
4. nugraha rakryan muang sang juru makabaihan umingsor i sang mapa

XX.

Geschonden Ganeṣa-beeld, op welks ruggestuk een inscriptie staat, die juist aansluit bij de vorige; deze laatste breekt midden in een woord af, en die op de Ganeṣa begint met de tweede helft van dat woord. Ook deze inscriptie moet dus van Singasari afkomstig zijn. Het beeld werd door den Heer Melville aangetroffen op het Chineesche kerkhof te Malang en vandaar door bemiddeling van Dr. Brandes overgebracht naar het Museum te Batavia, waar het eerst als A 156c onder de steenen beelden, later als D 109 onder de beschreven steenen werd opgenomen; de abklatschen zijn genummerd 460 en 551. Men zie over dit stuk Rapp. 1901 p. 7, Notulen 1901 p. 132 sq. en 1902 p. 35—36 en p. CCXIII sq., waar de beschrijving van het beeld gegeven wordt.

1. tih katrīṇi ri parṇa
2. han ikanang sīma tan katamāna deni sapra
3. kārāning miṣra, pangurang kring, tapa haji, makalangkang, mangrumbe, paḍa
4. mapui, manimpiki, halu warak, limus galuh pangaruhan wungka
5. l tajam ityewamādi sakwaih sang mangilala kabaih tan tamā rika
6. nang sīma kamulān, nāhan anugraha rakryan ri denyān
7. katakutan ikanang tgal lāgi panghawattani mangēlē ya
8. ta mangde durbbala rikanang anak banua ri balingawān āpa
9. n lanā ya manahur dening rāh kasawur wangke kabunan ya
10. ta sambandhanyan inanugrahākan sīmān de rakryan, ma
11. kaphalā karakṣānanikanang hawān gēng, ja dānyannāryya (lees donyan)
12. katakutan, ya ta matangyān sīma kamulān ngara

15 kabangyan-kacangyan. Boven 1. Op een tweede, klaarblijkelijk vroegere, transcripties luidt deze: muang ḍapu caraki nāhan kweh . . . l sasa an satya satmatita. Boven 4. De tweede transcriptie geeft rakryān.

13. nya mangasĕakan kambang i sang mapatih angka julung matĕ
14. hĕr pinakawuat *phajinya*, likhitapātra panuratan
15. sang wugal kunang asing lumburikanang sĭma an huwus
16. inanugrahān hayu de rakryān muang sang juru makabai
17. han mo sakawuangnganya niyata ya mamangguha duḥka magĕng ta
18. rwarahan bhaṭāra sūkṣma ni pamigrahānĭra iriya

XXI.

Steen, volgens Rapp. 1908 p. 203, hoog 1.63 M., breed boven 0.82 M., beneden 0.69 M., dik 0.37 M., staande op het erfpachtsperceel Penampihan tegen het Wilis-gebergte in Kediri, en waarvan thans het schrift vrijwel verdwenen heet. (Zie Verbeek, p. 261 en Rapp. 1908 l. l.) Abklatschen worden vermeld Not. 1869 Bijl. N, 1876, Bijl. II no. 31, 1888 p. 11; thans Oudh. Bur. no. 435.

In een als Bijlage II bij de Notulen van 1888 gevoegde nota doet Dr. Brandes op p. X—XII, na geconstateerd te hebben, dat de steen tot een groep behoort, welks schriftsoort „staat tusschen oud- en nieuw-Javaansch en dus zeer belangrijk is”, onder meer de volgende mededeeling:

„Het kwam thans aan den dag, dat dat opschrift een copie (?) of een omwerking (?) moet zijn van een ouder opschrift, dat mogelijk in het jaar 820 Çaka, zooals het opschrift het laat voorkomen, is uitgereikt. Algeheele inauthenticiteit schijnt niet te mogen worden verondersteld. De vorst, die den vrijbrief heet geschonken te hebben, draagt in het opschrift den naam *hyang sri haji Balitung hutunggadewa*. Nu is indertijd door Dr. Cohen Stuart, in zijn Kawi oorkonden, een oorkonde bekend gemaakt die te vinden is op het ruggestuk van het Ganeça beeld te Blitar (K. O., no. XXVI). In dat opschrift, doch niet in de door Cohen Stuart uitgegeven transcriptie, die belangrijk aangevuld en verbeterd kan worden, vindt men, terwijl dat opschrift dagteekent van Çaka 829, een *crī mahārāja — dyah Wa (of Ba)litung crī Iḥwarakeçawasamarottunggadewa*. Daarom ligt het voor de hand te veronderstellen, dat deze vorstennaam aanleiding heeft gegeven tot het, tegenover de wijze waarop vorstennamen en titels in andere inscriptien uit de negende Çaka-eeuw gewoonlijk worden aangegeven, op zich zelf vrij zonderlinge *hyang sri haji Balitung hutunggadewa*, maar tevens mag men de gevolgtrekking maken dat, toen men dat opschrift copieerde of omwerkte, het andere stuk niet meer kon worden gelezen, men het niet meer verstond of het niet meer bestond. Daar het schrift van de inscriptie overeenkomt met dat van de opschriften in het Surabayasche van Çaka 1408 en van het opschrift van Çaka 1383 in het Museum, en men verder schijnt te mogen aannemen, dat dit laatste opschrift ook van Pĕnampihan afkomstig is, want onder de beschreven steenen van het Genootschap moet er zich een van die plaats bevinden, schijnt de conclusie dat ook het hier besproken opschrift van daar, op den steen die zich ook ter plaatse bevindt, in omstreeks denzelfden tijd in den steen is gebeiteld, allezins geoorloofd. Dan is dat opschrift veel jonger dan het jaartal op den steen zou doen vermoeden, en hebben wij dus opnieuw een voorbeeld van iteratie van een oud stuk zooals er reeds meer aan den dag zijn gekomen (zie bijv. Groeneveldt Catalogus, bl. 358 en 363, no. 31). Uit het opschrift zelf kunnen daarvoor nog verdere argumenten worden aangehaald”.

14 *phajinya* — *phajinya*; 18 *ni-ri*.

Voor deze argumenten, welke aan de taal en spelling van het stuk ontleend zijn, verwijzen wij naar de Nota zelve.

1. om guwawu awignamastu wusyapta sa śaka warsatita 820
2. kartikamasa tithi pañcadaśi çukla paksa, pa, wa, wo, wa
3. ra juluh purwasta, bra sara wesikanaksatra sutra dewata mwa
saṇḍramaṇḍa
4. la yoga tista yama parwesa metra maha si rasiba i
5. ta, hyaṇ sri haji ṇaluṇtu (lees balitung) hutuṇgadewa kunaṇ radya
lanṇamok ma
6. sira yaṇ ma samutra kunaṇ radya mahisa lalatēṇ umilaṇakēṇ
ra hyaṇ sri ma
7. aya mamitan sinu(ṇ) w/ka makaliṇanya matuṇgu ṇḍaṇunira
wilis
8. inaturrakēṇ pan hyaṇ i ke hikoṇca saṇ hyaṇapa i punaṇniti
ya kunaṇ wna
9. ṇasakarma di suṇanti saṇta/ki i ko sanipa i yanaṇnitiya
gyanya pupu
10. puḍupuḍu tna pula n awatṇatagan kiduliṇalas
sakarma ṇaka
11. pramana ha
satriya kacaturrasarmi
12. tuwi bramasāri tu, wi gr̥hasta biksuka wanaprasta kimu ta wersya
sudra ca
13. ṇḍala mleca yadyanana prasta la ṇanarag hasa haji taṇḍa mantri
kulakula
14. tuhatuhan rajaputri makadi saṇ prabya kunaṇ naggata yawatabar
mapan mīpin
15. ṇulahulaha ṇubahana sarasa ra hyaṇ aghḍa ji prasasti salwiriṇ maṇula-
hakēṇ ta
16. ta pra upata magēḥ
ikutani syata
17. ṇta jē riṇgit inadēgakēṇ hyaṇ marmanya sinuṇ kmita hyaṇ saṇ hyaṇ
sagḍaji prasasti mata
18. ṇḍa balituṇ utuṇga dewa ha denira kunaṇ
lanṇamon makadi ra ṇma i samu
19. tra makadi

3 en 4. wellicht moet in plaats van wesika en parwesa gelezen worden waisika en parwaisa.

XXII.

Steen, afkomstig van Bara tengah (distr. en afd. Poerworedjo der residentie Kedoe), sinds 1890 in het Museum te Batavia opgenomen als D. 78. (Notulen p. 24 en 44). Op de laatstaangehaalde plaats deelde Dr. Brandes de dateering in 823 mede.

1. || swasti cakawarṣātīta 823 asuji māsa pañcami kṛ | śṇapakṣa, wurukung |
pahing soma wāra a stha mṛgaçiraṇakṣatra çiwayo | ga tatkāla rake
2. wanua poḥ dyah mala wka sang ratu bajra anak wanua i pariwuta |
n sumusuk i | kanang wanua i kayu āra hiwang watak watu tihang sa |
guha kaṭika
3. kataganya gagānya ityewammādi sapinasu | knikanang wanua i |
kayu ara hiwang sinusuk rake wanua poḥ, sīmanipa | rhyangan
4. tan muang gumawaya ikanang nat i pariwutan | sakahalānya pa |
hayūn, tandeyan hadyan
5. nang anak wanua i kayu ara hiwang matangyan si | nīma de rake banua
poḥ dyah mala, anung panusukan rake wanu | a poḥ rikanang ba
6. nua ri kayu ara hiwang, rakryan i watu tihang pu sang | grāma çuran-
dhara, a | nak wanua i gulak watak mamali deça | inangsēan wḍiha
7. n gañja haji pātra sisi, yu 1 pirak kāti 1, | singsim prasāda | woḥ 1
brat su 1 rakryan patimpuh pu ramya | anak wanua i
8. paranggang watak paranggang inasēan kangañja | haji pātra sisi | blaḥ
1 pirak kā 1 mā 2 singsim prāsāda woḥ | 1 brat mā 8 pa
9. magat wadihati pu dangpit anak banwa i paḍa | muan watak | wadihati
wḍihan rangga yu 1 mas su 1 mā singsi | m prāsāda woḥ 1
10. brat ma 6 tuhān i makudur sang wangun sugih | pumaṇikṣa ana | banua
mantyasih watak makudur wḍihan rangga | yu 1 mas mā 1
11. singsing prāsāda woḥ 1 brat mā 6 mangrangkappi tuhān | sasāpampañ-
jang pu | barmmi anak banwa i mḍang watak makudur wḍihan | rangga
yu 1 mā 1
12. singsing prasāda woḥ 1 brat mā 6 sa(ng) makalambi manu | suk sang
tumpulpu | k pu naru anak banua i pupur watak wadi | hati wḍihan
rangga
13. yu 1 mas mā 12 hop pangangkat panungsung sang ma | kudur sang
ḍalu | k pu tangak rama ni lacira kaki muḍing anak wanwa i | taji
watak taji
14. wḍihan rangga yu 1 mas mā 12 hop pangangkat pa | nungsung tuhān
ni ka | nayakānya i watu tihang rake waskar tāl pu pu | draka anak
wanua i ka

15. sugihan watak dagihan wḍihan rangga yu 1 | mas mā 6 mangra | mangrakappi tuhān ni kanayakān rake pakambingan | pu paṇḍawa anak wa
16. nwa i lamwar watak waru ranu, wḍihan rangga yu 1 mas mā | 6 tuhān ni lapu | ran rake wawu hyang lampuran pu manu anak wanwa i | pangganuulan wata
17. k manungkuli wḍihan rangga yu 1 mas mā 6 waruja | r sang alas galu | pu wiryya anak wanwa i lang kyang watak paga wsi | wḍihan rangga yu 1
18. mas mā 4 mataṇḍa sang ḍasagar putuan anak wa | nwa i cru ayun | watak hino wḍihan (ra)ngga yu 1 mas mā 6 | tuhān ni dwāragara
19. kaisimwat hayu parwwata anak wanwa i sumumila | k watak wka | wḍihan rangga yu 1 mas mā 4 tuhān ni dwā | ḍmit papa lara
20. san pu dewa anak wanwa i poha watak wka | wḍihan rangga yu | 1 mas mā 6 tuhān ni mataṇḍakan samga | gunung tanayan
21. pu basu anak wanwa i kolungan watak wka wḍi | han rangga yu | 1 mas mā 6 || o ||

XXIII.

Vier koperplaten van $48 \times 14,5$; 47×15 ; 48×15 en $49 \times 14,5$ c.M., gevonden nabij Ponorogo in 1868 en thans als E 12 in het Museum te Batavia (Not. 1881 p. 85, 1911 p. XXIII). Eenige bijzonderheden over den inhoud zijn medegedeeld door Prof. Kern in Notulen 1882 p. 51 en door Holle in Tijdschr. 27 (1882) p. 540, welke zelfde geleerde t. a. p. pag. 544—548 een transcriptie publiceerte. Blijkens aantekening op de transcriptie van Dr. Brandes twijfelde deze er aan, dat Ponorogo de oorspronkelijk plaats van afkomst zou zijn. Eveneens teekende hij aan, dat de tweede plaat waarschijnlijk no. 3 zou zijn, en de derde no. 6 („mogelijk is 6 na haḍangan het cijfer van de plaat”), terwijl reeds bekend was, dat de hierbij aansluitende vierde plaat het cijfer 7 droeg. De regels zijn niet aangegeven, evenmin als bij Holle, van wiens transcriptie die van Dr. Brandes niettemin eenigszins afwijkt.

1. Swasti ḥakawarṣātita 823 caitramāsa, dwitīya kṣṇapakṣa, wurukung, pahīng, budha, wāra, ādityastha, anurāḍhanakṣatra mitradewatā, wariyān yoga, taithila karaṇa, tatkāla rakryan i watu tihang pu sanggrāma dhu-randhara, manusuk lmaḥ kbuankbuan i taji watēk dmung, ukurnya lam-wēan waitan pangidulnya ḍpa sihuā 93 kidul pangabaratnya ḍpa sihuā 112 kabarat pangalornya ḍpa sihuā 93 lor pangawetannya ḍpa sihuā 112 anung makalmah ikanang lmaḥ anak wanua i taji, ngarannikanang malmah, si tukai rama ni tihang, muang si padas ibu ni sumēg, si menḍut ibu ni mangās, si kaṇḍiyut rāma ni bērētēk, si tawḍak rama ni sēmēk, si kuḥala rama ni ṇḍanah, si glo rama ni kulir, si bngal rama ni kalihan, ubhaya sanmata patūt ni wuwusnya sakwaiḥnya, salmah praḥama umehakannikanang lmaḥ

muang ikanang rāma i taji kabaiḥ ubhaya niçcita kapua mangayu bhāgyan sinusuk ikanang lmaḥ de rakryān, nāhan matangyan sinusuk de rakryān ginawai kabikuan, ngarannikanang kabikuan ing dewasabhā muang sawaḥ i taji salamwit sīmānikanang kabikuan ngarannikanang sawaḥ ing nyū nāhan parēngnya sinusuk, de rakryān rikanang kāla makon rakryān mangasēakna pasakpasak i rakryān mapatiḥ, sawyawasthā ning manusuk sīmā dangū, rakarayān ri hino pu bāhubajrapratipakṣakṣaya, rakryān sirikan pu samarawikrānta, rakryān i wka pu kutak, sapamgat tiruan sang çiwāstra pu asangā, kapua inasēan wḍihan gañjar haji pātra sisi yu 1 simsim prāsāda woḥ 1 brat su 1 sowangsowang, rake halaran pu hawang

3. kulumpang wḍihan yu 4 mas mā 4 sanghyang brahmā wḍihan yu 1 mas mā 1 singhal sang makudur arpanguyup wḍihan yu 1 tamwakur mesi wēas ku 1 wsi ikēt 5 mas mā 4 wēas pada 1 wsi ikat 10 wḍus 1 tandas 1 kumol 1 pras mewak salaran 1 skul dinyun 5 mewak sarwwamāngsa, tawur hantru 1 hayam lanang 4 hantiga 4 hapū salimas hawa salimas, dāng 1 tarai 1 padyūsan 1 karantiga 1 saragi pewakan 2 wadung 1 rimbas 1 patuk 1 tampilan 1 kris 1 hampit 1 gulumi 1 gurumbhāgi 1 pamajha 1 angkup 1 dan wsi panghatap 1 lukai 1 linggis 4 wangkyul 1 laṇḍuk 1 saṇḍi 1 panginangan 1 kampil 1 sṇti 1 dmung irikang kāla pu cintyā anak wanua i guranting watak ranyū, inangsēan wḍihan rangga yu 1 simsim prāsāda woḥ 1 brat su 1 sang pamgat anakwi rake çrī bhāru dyah dhetā inasēan ken buat wetan wlaḥ 1 simsim prāsāda woḥ 1 brat mā 8 tанда rakryān ing burawan tumūt pinakasākṣi ning manusuk sīmā, samgat kayo pu cara, samgat wrigwrik pu lingga, rake kiwa pu narawīra, rake padlagan pu tandang, samgat pangharwngan pu galung, samgat putat pu jagul, samgat hampungan pu basu, samgat kiniwang pu buat, samgat kaliki pu aryya, samgat watu antan pu basa, rake munggang pu swang, samgat rimwañcak pu pṛṣṇa, samgat pulung kayang pu ananta, kapua winaiḥ wḍihan rangga yu 1 simsim prāsāda woḥ 1 brat mā 4 sowang sowang, patih kolungan nayaka 6 pu halaran rāma ni kapana, pu dahan rāma ni manunggang, pu dhanū, pu buatoḥ rāma ni bolotong, pu wariga rāma ni surung, pu halaḍing, rāma ni komala, winaiḥ wḍihan yu 1 mas mā 4 sowang sowang, anakbinya ken wlaḥ 1 mas mā 2 sowang sowang, patih matuha lampuran 2 pu buddha, sang watu manggul, winaiḥ wḍihan yu 1 mas mā 4 sowang sowang, pu grīdha rāma ni nala, pu bayatū rāma ni gutī, winaiḥ wḍihan yu 1 mas mā 4 sowang sowang, patih mangju
6. piṇḍa prāṇa 392, kapua inagamman wsi wrā ruang puluh wsi lima wlas wsi sapuluh wsi isor sowang sowang parṇnaḥ ning tinadaḥ wēas kadut 57

hadangan 6 hayam 100 muang saprakāra ning asinasin, deng asin, kadiwas, kawan, bilunglung, hantiga, rumahan, tuak len sangkā ing jnu, muang skar campaga, pudak, skar karamān, ron dinānan tamwai ning manadāḥ taṇḍa rakryān ron 6 sang wahuta hyang kudur 1 tamwiran ron 1, patih wahuta, nayaka lampuran, winkas ning wahuta parujar ning patih ron 2, humarap kidul lor ning kalangan tpi siring ning wanua 7 ruangnguang ing sasiring ronya 14 humarap kabaratwetan ning kalangan tuha padahi ron 5 humarap kidul i pungkuran sang mapatih mūla wuai ron 4 rāma māgamman i taji ron 4, waduā rarai rāmanta ron 5, piṇḍa ron dinānan tamwai ning mawaiḥ manadaha 15, kahlamanya, ing tṛtīya kṛṣṇa, pa, po, wṛ, wāra, winaiḥ ikanang rāma i taji manadaha muwah ron dinānan 10, waduā rarai rāmanta, ron 5, rāma jātaḥ ing kabikuan ron 2, reṇanta matuha manuam ron 12, piṇḍa ron kaping rua nikanang rāma manadāḥ 29, ika piṇḍa nikanang ron rikanang pangan ping rua 44, nāhan parṇaḥ taṇḍa rakarayān ing burawan masamūha, muang ikanang rāma i taji, mamangan manginum majnu, maskar, masiwo, mangigēl manawung karung hayam, kapwa mahyun taṇḍa rakryān maguyuguywan

nikanang rāma, i sampun taṇḍa rakryān masawungan mangigal ikanang rāma kabaiḥ molih patikuliling gumanti reṇanta mangigal, molih patikuliling, mareryan (*lees marāryan*) reṇanta mangigal, umadēg sang makudur manguyup umangsō ikanang patih wahuta nayaka lampuran tpi siri(ng) muang kalang gusti wariga winkas parujar, sahananing rāma māgman kabaiḥ muang rāma maratā, muang reṇanta matuha rarai hadēan hulun gr̥hastha wiku, kapua malu

7. ngguḥ kumulilingi sang hyang watu sīmā, muang kulumpang ri sor ni witāna, i nata(r) nikanang kabikuan ring dewasabhā, kapua rumēngēakan de sang makudur manguyup, ri sampun sang makudur manumpa(h) panapamo (*lees manapathe*), manamwah ikanang rāma kabaiḥ ri sang hyang watu sēmā, ri sampunya manamwah kapua ya kabaiḥ umuwahi ronya, nāhan luīrning dening sumusuk ikanang kabikuan ring dewasabhā, muang sīmānya sawah lamwit 1 sampun cūddhapariṇcūddha kasusukan nikanang kabikuan ri dewasabhā, muang sēmānya de rakryān ri watu tihang pu sang grāma dhurandhara, winehakanira ya ri anaknira anakbi samgat dmu(ng) pu cintyā rake ṛi bhāru dyah dhetā, sira rumakṣā sang hyang dharmma, sira wruha i kayuakna nikanang kabikuan, sira mawnaha karmmanya, samangkana deya sang karmmanya kabaiḥ kapua sira matguha ri swakarmmanira, yāpuan hana mahala rikana āyatana bhaṭāra, prasamā sang karmmanya kabaiḥ, gumawaya ikanang mananā, yathānyan rahayua, matangya

rake çrī bhāru atah winaiḥ rakryān i watu tihang irikanang kabikuan, muang sahanani wka rake çrī bhāru, ri dlāha ning dlāha sirātaḥ pramāṇā kumayatnākna sang hyang dharmma, ikana kunang sahanan i wka rakryān i watu tihang anung len sangkā ri rake çrī bhāru, tar ilua rikanang dharmma muang irikanang sīmā, pangasēana nikanang kabikuan, ing parhyangan haji ing raja, buat thajyanya mangragā kamwang, angka tahun, muang mas ku 2 panumwasa hasap maknā ri bhaṭāra ring raja, umtua ing caitra, samangkana mas umtua ring aṇuḥ, yāpuan hana sukhaduḥkhanya, sang marhyang ing raja atah gumunadoṣāya, yathānyāyā ¹⁾, yāpuan kana kilalān umunggu, rikanang kabikuan, banyaga wantal, unḍahagi, paṇḍai mas wsi tāmra, kāngsa, macadar mangulang haḍangan sapi wḍus aṇḍah, pinilai katanggaran, samwal mapadahi, mangidung, ityaiwamādi saprakāra ning kilalān, pattātaḥ tumamā ri bhaṭāra yan paṇḍai prakāra patang gusali tumamā ri bhaṭāra, salwiḥnya srahakna ri sang mangilala drabya haji, mangkanātaḥ parṇahanikanang kilalān kabaiḥ yanunggu rikanang kabikuan ring dewasabhā, matangyan mangkana parṇaḥ nikanang kilalān kabaiḥ anugraha çrī mahārāja rake watukura dyah balitung i rakryān ri watu tihang pu sanggrāma dhurandhara, nāhan lwir ni kasangskārānnikanang sīmā ing kabikuan ring dewasabhā muang sīmanya sawah matangya deyanikanang sang caturwarṇa wuluḥ panawī patih wahuta kalang gusti wariga winkas parujar tuha banua muang sowāra ning rāma maratā anak wanua kabaiḥ katguhaknantā iking sīmā i taji kabibuan ning dewasabhā, sīmā rakryān i watu tihang yāpuan hana kumirakira kalwurana niking sīmā, pañcamahāpā(ta)ka pangguhanya, manurat jayapātra citralekha i dmu(ng) sang neṣṭi || o ||

XXIV.

Twee koperplaten, vermoedelijk met elkaar verband houdend, afkomst onbekend, thans in particulier bezit te Kopenhagen. In Notulen 1898 p. 88 sq. deelt Dr. Brandes hieromtrent mede „dat hij van Prof. Kern te Leiden voor het Genootschap mocht ontvangen twee rubbings, ieder van één zijde, van twee verschillende koperen platen. De eene vertegenwoordigt het begin van een oorkonde van Çaka 824, uitgereikt door *mahārāja rake watu kura, dyah balitung, çrī icwara keṇawotsawatungga* aan de *rāma's* van Watukura, de andere een stuk van een naar alle waarschijnlijkheid andere oorkonde aan de zelfde personen, of hunne nakomelingschap of opvolgers, de *wargga sīmā i watu kura*, wier chef hier Kalājaya heet, gegeven door een vorst, die de jalasamūha als zegel gebruikte. Al zijn deze oorkonden zoo nog slechts gedeeltelijk toegankelijk, zoo bevestigt de eerste toch reeds verschillende bijzonderheden in het opschrift op het ruggestuk van het Ganeṣa beeld van Blitar (van Kinsbergen's

1) thā of wā. Noot van Dr. Brandes.

photo's no. 332) [alhier no. XXVI], in welk stuk het jaartal 829 gelezen moet worden en de naam van den koning zonder twijfel luidt *mahārāja watu kura, dyah balitung çrī iḥwarakeḥawa samarottungga*, in overeenstemming met de oorkonde van 824, een naam dien men ook ontmoet in het laatste gedeelte van de oorkonde van 823 (platen van Ponorogo [alhier no. XXIII]), en naar waarschijnlijkheid in het in overgangsschrift (haast nieuw-jav. type) geschreven opschrift van Pēnampihan (in Kēdiri, dat 820 als jaartal heeft [alhier no. XXI]. Prof. Kern ontving deze rubbings van Prof. Vilh. Thomsen van Kopenhagen, die door de bezitster der platen, Mevr. de Baronesse von D., in de gelegenheid gesteld was ze te maken".

|| o || swasti çakawarṣātita, 824, çrawaṇamāsa, tithi, pañcadaçi çuklapakṣa, pā, pa, ang, wāra, | maḍangkungan, saptakāraṇa wiṣṭi, pūrwwāṣadhānakṣatra, çiwayoga, tatkāla mahārāja rake watu kura | dyah balitung, çrī iḥwarakeḥawot-sawatungga, maneh panīma, mā kū 1, irāmanta i watu kura, parṇnah | dharmma pangasthūlan ri sira, angkēn pūrṇnāmaning bhadrawāda, kabhaktyana de rāmanta i watu kura, kunēng ikang sawa | ḥ, gagā, rēṇēk, tēbuan, yatikāmijilakna pirak, mā 1, ing sarahi, duwan babadan, mā 3,

parākraman rakryan apatih, mamrahakēn i pāduka çrī mahārāja, matangnyaninu | bhayasanmata panghyang wargga sīma makamuka ikangapañji kālajaya, de pāduka çrī | mahārāja, an makacihna wargga sīma wineh makmitana sang hyang ajnā haji tinanda jalasamū | halañcana, mrat(i) subaddhakna pagēhnyānugraha pāduka çrī mahārāja i wargga sīma i wa | tu kura, an kewala susuk sīma swatantra lpas tapwa ikang i watu kura, ta

XXV.

Steen, afkomstig uit de afd. Goenoeng Kidoel der residentie Jogjakarta (volgens conjectuur van den Heer Rouffaer in Notulen 1909 p. LXXVIII van Tjandi Idjo), later op het residentserf te Jogja staande, thans als D 17 opgenomen in het Museum te Batavia, zie Notulen 1875 p. 83 en 106; een abklatsch vermeld Not. 1860 Bijl. N., thans Oudh. Bur. no. 153 en 154. Litteratuur over de steenen, vroeger op het residentserf te Jogja, is te vinden bij Verbeek p. 164—167. De steen is afgebeeld bij van Kinsbergen, foto 180 en 181, de voorzijde is in facsimile afgebeeld en besproken door Cohen Stuart en v. Limburg Brouwer in Tijdschr. XVIII p. 104—108 en later opgenomen als no. XXIV in de Kawi-Oorkonden. Dr. Brandes deelt over deze inscriptie (Catalogus p. 378) het volgende mede:

„Steentje van den typischen vorm, met spits hoofd. Zwart. Hoornblende andesiet. Oud-Javaansch schrift van Midden-Java, aan twee zijden beschreven (voorzijde 13, achterzijde 16 regels eenigzins beschadigd). Afkomstig uit het residentiehuis te Jogjakarta. Hoog in het midden 82, aan de zijden 67; breed van boven 44, van onderen 34; dik 9.

Çaka 828 (= A. D. 906). Oorkonde, waarbij door Rakryan i wungkal tihang pu Wirawikraman de wanua i Kandangan en de daarbij behoorende dukuhan wanua i Hijo, als vrijgebied behoorende bij de parhyangan i Prasāja (nader omschreven als *patapān mangasō i lumku*) als zoodanig gecontinueerd worden (*pinagēhakan parnahnya n çima*)".

Voorzijde

1. || o || swasti cakawarṣātīta 828 bhadrawā
2. da māsa tithi pañcamī kṛṣṇa pakṣa was wa
3. gai wṛhaspatiwarā swatīnakṣatra byatipā
4. da yoga tatkāla nikanang wanua ika
5. ṇḍangan muang anaknya ri wanua i hijo
6. watu wungkal tpat ḡmāni parhyangan i
7. prasāja wata/ patapān mangasö i
8. lumku pinageḡhakan parṇaḡnyan ḡma
9. rakryan i wungkal tihang pu wirawikrama
10. n sang hyang parhyangan i prasāja wata/
11. patapān mangasö i lumku ja matapun
12. punana ya muang sang pramāna ri sapangguhanya muang
13. saprakāra ni sukhadukhanya muang kilalā

Achterzijde.

1. i prasāja atah parānanya prasa
2. wanyan kinonnakan pagēḡhakna de rakryan
3. sangkāyan ruang riṇḡdung parṇaḡnikanang wanua ḡma
4. i kaṇḡangan muang i ihijo (*tapasakan?*)
5. dai rāma wanua i wungkal tpat mawaiḡ pa ma
6. i pungguhan katrina i ihijo pirak
7. 1 i satahan satahun kēnannana ya
- 8.
9. punpunnan sang hyang parhyangan
10. ri prasāja yāta matangyan pinagēḡhaka
11. n tan wanua i wu
12. l tpat muang wahuta patih i abwatthaji mu
13. ang panggahan sapra atah pramā
14. ṇa i sapra
15. tan puna
16. siakan sira pasambah i samgat

XXVI.

Ganeṣa-beeld, waarvan de achterzijde beschreven is; van onbekende afkomst, het eerst aangetroffen in de verzameling van den regent te Blitar (Verbeek p. 272 sq.) en ook thans daar nog staande blijkens Rapp. 1908 p. 48, waar men een beschrijving van het beeld vindt. Abklatschen worden vermeld Notulen 1869 Bijl. N, Not. 1876, Bijl. II no. 6, Not. 1891 p. 5, 1893 p. 120;

Achterzijde 6 pungguhan — panggahan.

thans Oudh. Bur. no. 298—300, 351, 430 en 437. De inscriptie is afgebeeld bij van Kinsbergen foto no. 332, en besproken met facsimile door Cohen Stuart en van Limburg Brouwer in Tijdschr. XVIII p. 109—117, later opgenomen in de Kawi-oorkonden als no. XXVI. Dr. Brandes, wiens transcriptie veel vollediger is dan de bovenbedoelde, deed over dezen steen een korte mededeeling (Catalogus p. 358) ten betooge, dat het beeld uit de buurt van Blitar afkomstig moet zijn.

1. Swasti cakawarsātīta 829 mārgasiramāsa tithi dwā
2. daçi çuklapakṣa ha wa çu wāra bharanīnakṣatra siddhayoga yamadewata
3. tatkāla nikanang rāma i kinwu watak ranḍaman inanugrahān de çri mahārāja
4. watukura dyah ba () itung çri içwara keçawasamarottungga mwan mahāmantri çri dakṣo
5. ttama wajrabāhu pratipakṣakṣaya sambandhanyanninanugrahān mūla sawah katajyanan kmi
6. takannikanang rāma lamwit 6 tampah 3 kadik 28 gawai 8 kunang sangkari durbbalanikanang rāma
7. i kinwu tan wnanng umijillakan drabyahaji nikang samangkana jariya manambah i rakryān ni ranḍaman pu
8. wāma mamalaku manglēbiha sawah tlas wyayanya tumama mās pagēh ka 3 su 1 ha
9. ḍangan 1 māsuya su 1 maparah i sang juru mas su 2 kinabaihannira pjah pwa rakryān ni ranḍaman lumāh i
10. tambla tapwan linapih sawah nikang rāma jariya mangabarat manamākan ya mās ka 5 i çri mahārāja mwan ra
11. kryān mahāmantri muang rakryanta gangsal wungkal tihang wka sirikan kalung warak tiru ranu ḍumata
12. ngakan sambahnya sangat momahumah i pamrata puttara mwan sang prataya i ranḍaman rake hamparan
13. mwan pu watabwang rowang rakryān pañjiwasapamilihan mwan sang dumbanāhan kwaiḥ nira ḍumatangngakan sambah rā
14. manta i kinwu yāta sambandyanyanninanugrahān masawaha lambit 6 kadik 12 gawai ma 6 tatra
15. sāksī sang pangurang ing kabandharyyan makabaihan rake maṇḍyāngin pu khaṭṭwāngga sang prasan sang mala
16. ṇja sang kasugihan sang rongguy ḍapunta wadwa sang ralwa ing kamanilan kāliḥ sang nila sang drampṛ
17. s parujar i mamrata sang turuhan sang panagar manurat praṣasti sang ḍapunta gara lek

18. nāhan kweh̄nira sākṣī huwus rāmanta inanugrahān mulih̄ ta sira tkanira hinanākan ta
19. sang hadyan mahilirī kabaiḥ lakilaki wadwan winaiḥ manadaha i pang-hilirī tinadah̄ nira ha
20. dangan prāṇa 2 masuya su 2 tlas inadaggakan ta sang hyang tēas tatra sākṣī wadiha
21. ti kasugihan pu padma akalambi haji dyah̄ nāngkalaḍanu i maku

XXVII.

Steen, afkomstig van een onbekende plaats in Oost-Java (volgens conjectuur van den Heer Rouffaer in Notulen 1909 p. LXXX van Matesih) thans als D. 40 in het Museum te Batavia. Het jaartal 84. der onderstaande transcriptie (840? in den Catalogus) is op grond van een verbeterde lezing van Dr. Brandes zelf bij Verbeek p. 8 veranderd in 830. Abklatsch Oudh. Bur. 171 en 172. Dr. Brandes geeft in den Catalogus (p. 388) de volgende beschrijving:

„Van boven gewelfd, door midden gebroken en met een voetstuk met den steen uit één stuk. Zwart. Verweerde andesiet. Vrij erg beschadigd. Aan twee zijden met groote oostelijke oud-Javaansche letters beschreven, resp. 17 en 18 regels. Afkomst onbekend. Hoog in het midden 77, aan de zijden 61; breed 57 en dik 15; voetstuk hoog 15, breed 57 en 30.

Praçāsti van Mahārāja rake watu kura dyah — — çrī Dharmmodaya Mahāçambhū geldende de wanua i Mantyasih met bijbehooren, die alle *patapān's* zijn *susuk sīma kapatihan*. Het schijnt dat de bedoeling van dit stuk is, dat de verwanten van den patih van Mantyasih om beurten, ieder gedurende den tijd van drie jaren (?), als patih zullen moeten optreden”.

V o o r z i j d e.

1. || o || swasti çaka(warṣū)tī(ta)
2. 830 tra thi
3. çī kṛṣṇapakṣa, tu. u. çā. wāra pūrbwa
4. (na)kṣatra, japā dewatā, indrayo
5. la ājña haji mahārāja rake watu kurang dya
6. çri dharmmodaya mahāçambhū umingsor i
7. rakarayān mapatih i hino, halu, sirikan,
8. wka halaran, tiruan, palarñyang, manghuri, wa
9. dihati, makudur, kumonnakannikanang wanua i
10. mantyasih wini(h) ni sawa(h)nya satū, muang alasnya
11. i mu ṇḍ(u) an, i kayu paṇḍa, muang pomahan
12. ikūni wanua katung(gu)an pasawahbanya ri wunut
13. kwaiḥ ni winiḥ nya salē maḍā tan pa guḥ ka
14. nayakan, muang alasnya i susuṇḍa
15. kapwa watak patapan susuk sīma ka

10 satū — salē; 12 gu — ku; 13 salē — satū.

16. patihan pagantyagantyananikanang patih mantyasih sā
 17. nak lāwasānya tla *tadan* sowang, kwaiḥ nikanang pa

Achterzijde.

1. kayu paṇḍa, ya
2. tang, kholu rama ni di
3. dadal pu kara ni
4. ni buyut, piṇḍa prāṇa 5
5. na patih, i(na)nugrahān
6. mbandhanyan
7. hān sangka yan makwaiḥ wuatthaji ini
8. i ḥrī mahārāja kāla ni warangan haji
9. kapūjan bhaṭāra i mangkuḥḥwara
10. ḥwa talang na i ḥrī gedeca tuṇe
11. ra i prati ntaraliki
12. ka kutan ikanang banua ika ni sinarabha
13. rumakṣā ikanang huwān raha
14. maḥa an guhākan ikanang wanwa ka
15. liḥ ikanang kanang puaḥhanya tan
16. katamanna de sang pangkur, tawan, tirip, sa
17. prakara ning mangilala drabya haji, kring, padammapuy, tapa
18. haji ai(r) haji, rataji, pakalangkang, mangrumbai, manimpiki (einde).

XXVIII.

Koperplaat, afkomstig van Djedoeng (afd. Modjokerto, res. Soerabaja), thans verloren. Alleen bekend uit een lithographie, terwijl het jaartal foutief is opgenomen bij Holle, Alphabetten p. 48, als 962; Dr. Brandes, die blijkens Verbeek p. 243 sq. de juiste lezing 832 ontdekte, deelt over deze inscriptie het volgende in den Catalogus (p. 359) mede:

„Dharmmodaya Mahāḥambhu komt verder voor in een afdruk (facsimile) van een oorkonde afkomstig van Djēdoeng, die naar een afschrift van den Panēmbahan van Sumēnēp in Raffles tijd moet zijn vervaardigd, in het Museum is bewaard gebleven, en evenals eenige andere soortgelijke stukken nooit is gepubliceerd geworden. Het jaartal, dat misteekend is, is ook hier niet met zekerheid te lezen”.

Blijkens opgave van Dr. Brandes in Tijdschr. 47 p. 453 en 456 zijn ook copiën aanwezig in de Rijksuniversiteitsbibliotheek te Leiden.

1. Swasti ḥakawarṣātita 832 bhadrapādamāsa tithi pañcamī ḥu
2. klapakṣa tu u wāra maḥangkungan rudradewatā yo
3. ga irikā diwaḥanya manambah i ḥrī madārāja ḥegaluh (lees rake
 halu) ma
4. ḥrī dharmmodāya mahāsama muang rakryan mahāmantri i

18 pakalangkang-makalangkang.

5. hino pu dakṣottama bāhubajra pratipakṣakṣaya prayojananira ma
6. tanguyan panambah uminta ikanang lmaḥ
7. nan kulon ngaranya inu yapwan ta ya lwa

XXIX.

Koperplaat waaromtrent Dr. Brandes in Notulen 1896 p. 53 „bericht, dat hem door den Heer J. A. Dieduksman te Djogjakarta ter bezichtiging en ontcijfering is afgestaan eene tot nog toe onbekende koperen plaat, een quitantie leverende van Çaka 833 (= A. D. 911)”

Voorzijde.

1. Çaka 833 phalguṇamāsa dwitīya kṛṣṇapakṣa, ma,
2. wa, ā, wāra, kālani banawī sumahur hutang sang bapa i mpu guru
3. dhayā, panahurnya mas su 16 mā 10 ku 2 ha 5 tumangga
4. ppikang mas pu latī bapani bayal anag wanwa i wuru tunggal
5. tutuganning taṇḍa muang pu wijah bapani bhūmi anag wanwa i wuru tu
6. nggal, çuddha hutang ni banawī i mpu guru dhayā, tatra sākṣī sang tgu
7. hhan anag wanwa i pilang watak panggil hyang, sang anag wa

Achterzijde.

1. nwa i walakaç watak walakas sang bhāskara anag wanwa i waleng
2. watak waleng, sang pakambangan anag wanwa i tangga watak hino
3. sang ratirang anag wanwa i limo watak pagar wsi, likhitapātra
4. rake pilang

XXX.

Steen, afkomstig van Singasari (afd. Malang, res. Pasoeroehan), thans als D. 87 in het Museum te Batavia. Afmetingen: hoog 94—72, breed 72—72, zijden 16—18 c.M. De steen vertoont lofwerk en een uitspringenden voet (Notulen 1893 p. 28). Voor litteratuur over de steenen van Singasari zie men Verbeek p. 298—301. Een abklatsch wordt vermeld Not. 1887 p. 7; thans Oudh. Bur. no. 413 en 422. Dr. Brandes geeft in den Catalogus (p. 359—361) een beschouwing naar aanleiding van deze „oorkonde op een steen te Singasari van den jare 837 Çaka, een praçāsti van koning Dakṣottamabāhubajrapratipakṣakṣaya” over genoemden koning en over het voorkomen van den naam Mataram op inscripties uit dezen tijd, naar welke bespreking, die om haar lengte niet geheel weer overgedrukt wordt, verder verwezen wordt.

Voorzijde.

1. || o || awighnamastu || çiwamastu sarwwa jagataḥ parahita iratāḥ bhawantu
2. bhūtaganāḥ doṣāḥ prayāntu nāça || sarwwatra sukhī bhawatu lokāḥ || o ||

3. swasti cakawarsātita 837 asujimāsa tithi dwitīya çuklapakṣa ma po bu wāra
4. agneyadeça citrānakṣatra weḍṛtiyoga twaṣṭā dewatā irika diwaça ni anugraha çrī ma
5. hārāja çrī dakṣottamabāhubajrapratipakṣakṣaya i rakai kanuruhan mum-pung sumusuk i
6. kanang wanwa i limus watēk kanuruhan gawai mā 1 mwanng anaknya i tampuran mangguhan tapak su 10 mā
7. i satahun satahun sīmāni dharmma rakryān prāsāda kabikwan i sugih manek paknānya pama
8. i bhaṭāra pratidina mwanng taḍaha sangka *sidangnya* sakwaihnira *umyāpāra* kapūjān bhaṭāra sangasisa ¹⁾
9. rakryān i sugih manek mwanng ikang i limus tan katamāna de sang
10. (m)āna katrīni pangkur tawān tirip tiruan manghuri mwanng sowāra sang mangilala drabya haji kring pangurang
11. pamrṣi manimpiki halu warak pamanikan maṇiga lwa malandang pakalang kang tapahaji airhaji
12. juru guçali juru dagang juru nambi juru huñjamān juru kutak juru jalir juru juḍi unḍahagi limus galuh
13. pangaruhan watu tajēm taji paṇḍe mapayungan kḍi walyan paranakan widu mangidung juru paḍahi
14. *sinagiha* tangkil salwit burahan sambal sumbul watak ri jro singgaḥ pamrṣi hulun haji ma
15. haliman lēbēlēb ityaiwamādi saprakāra ning mangilala drbya haji miçra-paramiçra kabaiḥ ta
16. n tamā irikaing kabikwan i sugih manek mwanng ikang i limus samangkana sukhaduḥkhanya mayang tan tka ring wwah
17. ḍaṇḍa kuḍaṇḍa bhaṇḍihalādi salwirāning wipati mati katibā māti kalbu inalap ni glap walū rumambatting natar
18. rah kasawur wangkai kābunnan ityaiwamādi tumama i bhaṭāra atah ikana kabaiḥ samangkana ikanang masambya
19. wahāra hana iriking kuçala rakryān hingana kwehanya paṇḍai mās paṇḍe bsi paṇḍe tambaga paṇḍe gangsa tlung
20. *wawwan* i sasīma macadar tlung pacadaran mangarah tlung lumpang mangulang tlung tuhān kbo anya prāṇa 4 i satuhān

1) Vóór regel 8 staat nog geschreven kopāpapurānya: 8 umyāpāra uḃyāpāra.

21. wḍus prāṇa 8 aṇḍaḥ sawanteyan mangulangan tlung pasang ika-
nang samangkana tan knā i parammasan yāpwan dwala
22. pinikulan sanggāning mabasah sa makacapuri kapas wung-
kuḍu tambaga gangsa timah wsi wras paḍat lbagu
23. la b r labeh kasumba saprakāra ning dwal pinikul kalima bantal ing
satuhān pikulpikulananya tlung tuhān ingsasi
24. ma tan knā de sang mangilala drabya
haji saparānanya sadeḇanya ndān makmitana ya tulis mangailwi
25. nan yapwan lwih kwaihnya sangkā irika panghīnghing iriya knāna
ikanang sakalwihnya de sang mangilala sobāra haji tan
26. ahikana kunang ikanang mañambul mangapus mañawring mapahangan
manglākha manguwar manahab manuk mamisaṇḍung manga
27. manarub manula wungkuḍu mangdyun manglurung mang-
hapū ityaiwamādi kapwa ya tribhāgān sadūmān marā i bhaṭāra
28. sadūmān sang makmitan dharmma sadūmān i sang mangilala drabya
haji mangkana ikanang ajña haji panghing irikanang sambyawahāra
29. hana ikaing mangasēakan rakryān pagēpagē(h) i mahārāja
ḇrī dakṣottamabāhubajrapratipakṣakṣaya mā su
30. mā wḍihan ragi yu 1 i rakryān binihaji parameḇwarī mā su 1 mā
4 ken blah 1 i rakryan momahuna(h) gurumbangi pūttara

Achterzijde.

1. mās mā 10 wḍihan ragi yu 1 rake hujung ḍa mri mas mā 10 wḍihan
ragi yu 1 rake tagaran
2. dyah bagal mas mā 10 wḍihan ragi yu 1 sang juru makabehan i kanu-
ruhan juru kanayaka
3. n ring mangrangkpi sang ragagar juru lampuran ra ri uñjalan
ataṇḍa pu aḍo juru wadwā rare sang brat
4. lula sang rabañir juru mangrakit kālīḥ sang tawī sang labdha
amasangkalan ranowawa kapwa winaiḥ pasēka
5. mas mā 2 wḍihan ragi hlai 1 sowang sowang sang mapatih i
pakaraṇān makabehan patih pamwat maha
6. ḍu manghambēn sang hiranya patih kawangyan sang pārtha pinakā-
sthawira i pakāraṇān sang parujar bungkal kilung juru wanwa
7. lya sang sanggama gusti sang rumput maṇiga sang loka manulisan
sang prakasika amkan sang kbak juru bwa

8. nta kapwa winaiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang sowang wahuta
panbahan si bujil wungkal raya si kucup pakambanga
9. si laka parujar patih si lampuran si
manghambēn *brati* parujar kawangyan si rundā parujar
10. kapwa winaiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang patih i hujung sang
jara manghambēn sang balupyak patih mānak sang
11. pwa winaiḥ pasēk mā 1 wḍihan hlai 1 sowang patih i waharu mangha-
rap babak puwahja manghambēn sang *karata* patih
12. mānak sang hawang kapwa winaiḥ pasēk mā 1 wḍihan hlai 1 sowang
rāma tpi siring i kalanglingan ḍapu hyang tambir ibu
13. kalangan sang dili sang gnuḥk ibu ranḍungan sang wintang i tampuran
sang paman winaiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang rāma
14. i limus winkas sang hitam rāma maratā si talanḍang kalang pañjaraan
i limus sang baḍi kulasangi i limus sang balan
15. winaiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang sowang nāhan kwaiḥ nira tlas sang-
sipta winaiḥ pagēḥpagēḥ mwanḡ wḍihan mwanḡ winaiḥ manadaha
16. kambang maparabantin sahadhūpadīpākṣatādi pinratiṣṭa ta sang
hyang tēas tlas kṛtasangskāra inuyut rumuhun *ḥa tka* sira
17. tanamman cihnānyan mapatih kasīmānikaing i limus mwanḡ ing tampuran
simā punpunana bhaṭāra i prāsāda i sugih manek ka
18. la rakryan kanuruhan dyah mumpung tinu () ta ikanang sawah ing
tampuran ikang samaparṇnaha i sang karmmanya sawah ka
19. wāryyān tapak mā 1 kapangajyanan tapak mā 2 ku 2 kawarigan tapak
mā 4 atamān tapak mā 2 kasusurajyan tapa
20. k mā 7 wariganya tapak mā 2 ku 2 mahāpiṇḍa tapak su 3 mā 1 ikanang
maparṇnah i sang karmmanya ḥeṣa tapak
21. su 3 mā 2 yatikā maparṇnaha de *baswacārwa* i bhaṭāra pratidina mwanḡ
āsābyaya sakaparipūrṇākna bhaṭāra *tambak*
22. mah nurung parubungan pasajyan prakāra kunang asing umulahulah
ikaing sīma i limus mwanḡ i tampuran nguniweḥ i
23. sugih manaik i dlāha ning dlāha jah tasmāt kabwat karmmakmanya
ḥirṇna bhasmibhāwā ya salwirning sarwwopadrawa tmu
24. nya ring ihātra parātra indah ta kita bhaṭāra i ḥrī baprakeḥwara brahmā
wiṣṇu mahādewa rawi ḥaḥi kṣiti jala pawana
25. hutāḥana yajāmāṇākāḥa kālamṛtyu gaṇa bhūta sandyādwaya ahorātri
yama baruṇa kuwera bāsawa yakṣa

26. rākṣasa piṣāca rāma dewatā pretāsura garuḍa kinnara gandharwa widyādhara dewaputra nandīwara mahākāla nāgarā
27. ja wināyaka lor kidul kulwan wetan dikwidik i sor i ruhur sakweh ta dewata prasiddha mangrakṣang ka
28. ḍatwan ṣrī mahārāja ing bhūmi matarām umasuk i ṣarīra ning wang kabaiḥ tan kawnang tinahēnan yan hana wwang
29. nya ya umulahulaha ikaing sīma i sugiḥ manaik i limus i tampuran nguniweh an lbu()ya patyanantā
30. me patiya tarung ring adēgan tampy()i wiringan uwahi i tēngēnan ta wuh tēhēr
31. dagingnya ḍuduk hatinya sibittakan wtangnya *dudulaka* pahangnya wētwākēn ḍalammanya

Eerste zijkant.

1. patukanning ulā bīṣa
2. pangananning mong pulirakna
3. yam (pa-
4. raring) tgal alapanning glap
5. tanpahudan sampal(anning)
6. rākṣasa sisihanning wwil
7. sapawungwan
8. kuṣikagarggametri kurusya
9. pātāñjala suwuk lor
10. kidul kulwan wetan
11. i sor i ruhur sala
12. mbitakēn i hyang kabaiḥ
13. (tibā) kan ing sāmudra (ka)
14. lammakan ring ḍawu(han)
15. sang hyang dala(m er)
16. ḍuduta nning tuwiran sēngha
17. panning wuhaya yata matya
18. na ikang wang anyāya upa
19. drawā ya ing dewata ta
20. tan tmu a sāma *grasthā*
21. liputannidhīra muliha
22. ingkanarakā tibā ring mahā
23. rorawa klān de sang ya

24. mabala palun de sang kingka
25. ra pingpitu atayan bi
26. mbān bāpa ataya sangsā
27. ra sajiwakāla salwir

T w e e z i j k a n t.

1. lara hiḍapa
2. nya kelikingwang
3. kadadiyanya, mawūka tan
4. tēmua sāma, wkasa
5. kan hawu kerir
6. mangkana tmahananika
7. ng wang anyāya umula(hu)
8. laḥ ikaing sīma nguni
9. weḥ an lbura ya ||
10. || om namah ciwāya ||

XXXI.

Steen, afkomstig uit de residentie Soerabaja, thans op Minto-House in Schotland, vermeld bij Raffles History of Java II p. 59 (63, en Appendix met mystificatie-vertaling) en gedeeltelijk in facsimile afgebeeld bij von Humboldt, Kawi-Sprache, II pl. XI. Dit gedeelte werd uitgegeven door Cohen Stuart, Kawi-Oorkonden XXIX, waarbij men over dezen steen p. XV—XVII & XXIX raadplege, aan te vullen uit een brief van Prof. Kern, opgenomen in Notulen 1876 p. 98—100 (cf. Verbeek p. 224 sq.) Dr. Brandes deelde op p. 361 van den Catalogus mede te vermoeden, „dat de Minto-steen dagteekent van Çaka 846”, en de formule *mangrakṣa kadatwan çrī mahārāja i mdang i bhūmi matarām* bevatte en liet zich in Notulen 1887 p. 67 aldus uit over den erop voorkomenden vorst:

„Waarschijnlijk acht ik het dat çrī iḥāna wikrama die op den Minto-steen als tweede persoon voorkomt, niemand anders is dan onze Mpu Siṇḍok. Ongelukkig is uit de photographische afbeeldingen, die mij ten dienste staan, niet op te maken, wat er tusschen *mapatih i hino* en *çrī iḥāna wikrama* gelezen worden moet. Het jaartal 846 Çaka van deze laatste inscriptie, zou met deze veronderstelling juist overeenkomen. Want neemt men de juistheid van deze veronderstelling aan dan ziet men sinds 841 Çaka, in welk jaar men hem als *rakai halu* in de vorstenlanden als derde persoon genoemd vindt, langzamer hand de belangrijker plaats innemen. In 846 Çaka toch vindt men hem alsdan onder een koning *Wijayaloka* als tweede persoon vermeld, terwijl in 851 Çaka hij zelf als koning (*mahārāja*) niet minder dan vier *praçasti*'s uitreikt” enz.

Onder het slot staat „(was get.) Ldn. V. $\frac{28}{5}$ 75”. Wellicht ligt aan de transcriptie dus de op bovenbedoelde plaatsen in de notulen vermelde van Cohen Stuart ten grondslag, wat ook zou blijken uit het feit, dat de beide laatste cijfers van het jaartal later zijn ingevuld en de wijze van transcriptie niet de gewone van Dr. Brandes is.

V o o r z i j d e.

1. *çiwamastu sarwwa jagatah parahita-*
niratah bhawāntu bhuta āh
2. *doṣa praghātanāçāt sarwwatra sukhī*
bhawatu lokah
3. *Swasti çaka-warṣātīta 846 çrawaṇa-māsa tīthi catur-daçi çukla-pakṣa, wu,*
ka, ça, wāra, hastā-nakṣatra, wiṣṇu dewatā, sobhagya |
4. *yoga, irika diwasa ni ājñā çrī mahārāja rakai (pha)ngkaja dyah wawa*
çrī wijayaloka nāmostungga tinaḍah rakryān, mapatiḥ i hino |
5. *çrī içānawikrama, umingsor i samgat momahumah kālīh maḍaṇḍēr*
pu padma, anggēhan pu kuṇḍala kumonakan ikanang |
6. *i sangguran waharu, kabaih han tapak mas su halīmān*
susukan denikanang punta i manañjung mangaran ḍang āryya |
7. *kya, mamang yanggu i, sēpēt*
dapu jambang, kisik (kě?) dapu bhairawa, wasya, lukiṅ, bhaṇḍa, tam-
blang, ha ang, wigēr, dapu sat |
8. *sari s, a () i bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyan ing sīma*
kajuru gusalyan i manañjung paknānya sīmangun pa |
9. *umangakṣa ing samadanā i sang hyang dharmma*
ngkānani çīwa catur-niwedya i bhaṭāra pratidina mangkana iṣṭa prayo-
jana çrī mahā |
10. *rāja muang rakryān mapatiḥ rikanang wanua i sangguran inarpannā-*
kan i bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyan ing sīma kajuru gusalyan
ing manañjung |
11. *mā i waharu parṇahanya swatantra tan katamāna dening patiḥ wahuta*
muang saprakāra ning mangilala drawya haji ing dangū, miçra para-
miçra wuluwulu |
12. *prakāra, pangurang kring, paḍam, manimpiki, paranakan, limus galuh,*
pangaruhan, taji, watu tajam, sukun, halu warak, rakadut |
13. *pinilai katanggaran, tapahaji, airhaji, malandang, lēwa, lēblab, kalang-*
kang, kutak, tangkil, trēpan, salwit, tuha dagang, juru gusali, |
14. *tuhānamwi, tuhan uñjaman, tuhān juḍi, juru jalir, pamañikan, miçra*
hino, wli hapu. wli wadung, wli tambang, wli pañjut, wli harēng,
pawisar, palamak, |
15. *pakalanggang, urutan dampulan, tpung kawung, sungsung pangurang,*
pasuk alas, payungan, sipat wilut pānginangin, pamāwaçya, pulung pa |
16. *di, s'kar tahun, pan'rāngan, panusuh, hopan, sambal sumbul, hulun haji*
pamrēsi watak i jro ityaiwamādi tan tamā irikanang wa |

17. *nua çima i sangguran kewala bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyan ing sīma kajuru gusalyan i manañjung, atah pramāṇa i sadrēwya hajinya kabaih |*
18. *samangkana ikanang sukha duhkha kadyānggāning mayang tan pawwah, walū rumambat ing natar, wipati wangkai kābunān, rāh kasawur ing da*
19. *lan, wak capalā, duhilatan, hidu kasirat, hasta capalā mamijilakan turuh ning kikir, mamuk mamumpang, lūdan, tūta |*
20. *n, daṇḍa kuḍaṇḍa, bhaṇḍihalādi, bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyan atah parānani drawya hajinya, kunang ikanang miçra, mañambul |*
21. *mañangwring manglāka, manguwar, matarub, mangapus, manula wungkuḍu, manggula, mangdyun, manghapu, mamubut, malurung, magawai |*
22. *runggi, payung wlu mo () yi, a () jang, magawai kisi manganamanam, manawang, mana(ng)kēb, mamisaṇḍung manuk, mākalakalā |*
23. *u () u tri () n drawya hajinya, saduman umarā i bhaṭāra, sadūman umarā i sang makmitan sīma, sadūman maparaha i sang mangilala drawya haji |*
24. *kapwa ikanang masambyawahāra ngkāna () i () hingan kwehanya anung tan knā de sang mangilala drawya haji, t'lung tuhān ing sasambyawahāra ing sasi |*
25. *yan pangulang kbo 40 , w'dus 80 aṇḍah sawantayan, mangulangan t'lung pasang, mangarah t'lung lumpang, paṇḍai sobuban, (wuw?), padahi t'lung tang |*
26. *kēban titih saka () ti, ṇḍa hawi satuhān, mawadar palang pawadaran, parahu 1 ma () uhara () tanpatuṇḍāna, yāpwan pinikul dagangnyaka |*
27. *ddhyangyāning ma manguñjal, mangawari, kapas, wungkuḍu, w'si, tambaga, gangsa, wiṇā, pangat pamaja, wayang, l'uga, bras, galu |*
28. *han, kasumba, saprakāra ning t sinēmbal kalima wantal ing satuhān pikulpikulananya ing sasimang () kanang samangkana tan knāna de sang mangilala |*
29. *drawya haji, nya sa () çanya, ṇḍan mak'mitana tulis mangkai lwiranya, yāpwan l'bih sangkā rikanang sapanghing iriyang, knāna çūta l'bihnya de sang mangilala |*
30. *irikanang kāla mangasēakan ing kanang punta i manañjung pasak pasak i çrī mahārāja pirak kā 1 w'di-han ta |*

31. *pis yu 1 rakryān mapatih i hino çrī iṣāna-wikrama inangsēan pasak pasak pirak kā 1 w'dihan tapis yu 1 rakai sirikan pu manira |*
32. *lyang sam'gat momahumah kālīh maḍaṇḍēr, anggēhan inangsēan pasakpasak pirak kā 5 w'dihan yu 1 sowang sowang*
33. *tiruan pu ta pu hawang wiwañcaṇa, palu watu pu paṇḍa-muan, halaran pu guṇottama, pangkur pu manguwil wadihati |*
34. *pu dara, hujung inangsēan pasakpasak pirak dhā 1 ma 5 w'dihan yu 1 sowang, waharu rikang kālang pu wariga inangsē |*
35. *ān pasakpasak pirak w'dihan yu 1 sam'gat anakbi dhā 7 mā 8 kain wlah 1 sang tuhān i waharu winaih pasakpasak |*
36. *pirak dhā 8 tuhān i wadihati pu miramirah halapa sang saddhya tuhān i makudur |*
37. *i wadihati sang rawangu, manangga sang howangça, pangurang i makudur sang rañjēl, manungkul |*
38. *pirak pasakpasak w'dihan ranya*

Achterzijde.

- 1.
- 2.
3. *mpung, winaih pasakpasak mā 1 w'dihan yu 1 sowang sowang, sang tuhān i pakaraṇān makabaihan juru kanayakān |*
4. *i hino sam'gat guṇungan pu tun tun, juru pañca, rarai, sang raguyu, juru kalula pu wali, kaṇḍamuhi sang gaṣṭa, parujar i si |*
5. *ran hujung galuh i w'ka wiridih, i kanuruhan sa () kat, i s'da sang wipala, i wawang sang lang, i maḍaṇḍēr sang cakrāryyānggēhan sang tu |*
6. *han i tiruan sumuḍan ḍapunta sanggama, i hujung sang pawadukan winaih pasakpasak pirak dhā 4 mā 8 kinabaihanya, sang citrā la |*
7. *i hino pasakpasak dhā 2 mā 8 kinabaihanya patih kālīh wasah sang kulumpang, kuci sang rakawil pasakpasak dhā 1 ma 4 sowang so |*
8. *wang, parujarnya pingsor hyang pas'karan pasakpasak pirak sowang-sowang lumaku manusuk i wadihati sang kamala, lumaku manusuk i makudur sang tama |*
9. *i su han sang ngastuti sang balā (bapra?), i tapahaji sang pacintān winaih pasakpasak dhā 1 w'dihan yu 1 sowangsowang, patih i kanuruhan ta*

10. patih i hujung sang kahyunan, patih waharu sang nila, patih i tugaran sang mala, patih sangat i waharu sang gambo, patih pangkur sang mangga sa(ng) rangga winaih pasakpasak *dhā* 1 w'di |
11. han yu 1 sowang-sowang, patih lama ran sang prasama, pasakpasak pirak mā 8 w'dihan hlai 1 parujar patih si manohara *pasakpasak dhā* 1 w'dihan yu 1 parujar patih i *ka* |
12. nuruhan si *ja* si rambēt, parujar patih i waharu si *wal* si *tañjak* si *caca*, pasakpasak pirak mā 8 w'dihan hlai 1 sowang-sowang, *wahuta* i waharu si *ba* |
13. lu syag si *kēndul*, tuha kalang, winaih pasakpasak *dhā* 1 w'dihan yu 1 sowang-sowang, pilungguh si *rāji*, si wantan, pinḍa *tī* w'dihan hlai 1 |
14. sowang-sowang, *rāma* t'pi siring milu pinaka *sākṣī*-ning manusuk sima i tugaran gusti si *lakṣita*, tuha kalang si *yogya*, winaih pasakpasak pirak |
15. mā 8 w'dihan yu 1 sowang-sowang, i *kajatan* i pacangkuan si *surā*, i k'di-k'di si *paha(ng?)* i *bungkalingan* si *tūṇjo*, i kapatihan si pingul |
16. *i da* si tambas winaik pasakpasak pirak mā 3 sowang-sowang, patih i wunga-wunga pirak mā *ri papanahan* win'kas si mangjawat, i *ka* *r*, *kulamati* si |
17. *kaṇḍi* i tampur si *dederan* winaih pasakpasak pirak mā ? sowang, si *mak* si *kēsēk* si *wudalū* si kudi, matētē () n si luluk winaih pasakpasak pirak |
18. mā 4 w'dihan hlai 1 sowang, *awakol* si lulut, si *sat*, si *hirēng*, winaih w'dihan hlai? sowang, wayang si *rahina* pirak mā 4 w'dihan yu 1 sang *boddhi*, *sang mārgga*, *wi* |
19. naih w'dihan yu 1 sowang, i t'las ning mawaih pasakpasak muang w'dihan i sira kabaih pinarṇnah ikanang saji i sang makudur i sor ning *witāna*, *mangārgha* ta sang pinaka *wiku* |
20. *sumangaskāra* ikanang susuk muang kulumpang, *maṇḍiri* ta sang makudur *mangañjali* i sang hyang *tēas* malungguh i sor ning *witāna*, *mān dlan pāda*, *humarēppakan* sang hyang *tē* |
21. as, masinghal w'dihan yu 1 *tumūt* sang wadihati, *lum'kas* sang makudur manggayut *manētēk* *gulū*-ning *hayām*, *linaṇḍessakan* ing kulumpang *mamantinga* |
22. kan han *tlū* ing watu *sima* *mamangmang* *manapathe* *saminangmang* *nira dangū*, i *kat'guhakna* sang hyang watu *sima*, *ikana līgnira*, *indah* ta kita kamung hyang i *waprakeṣwara* a |
23. *gasti* *mahārēṣi* *pūrwwa-dakṣiṇa-paṇcimottara* *maddhya* *ūrdham-adhah* *rawi* *ṇaci kṣiti* *jalapaṇara* *hūtāṇana* *yajamānākāṇa* *dharma* *ahorātra* sa |

24. *ndhyā hrēdaya*, yakṣa rākṣasa piśāca pretāsura garuḍa gandharwa catur-wāri lokapāla, yamawarūṇa kuwera wāṇa, muang patra dewa |
25. *ta pañca* kuçika, nandiçwara, mahākāla śad-wināyaka nāga-rājā durggā-dewī catur-āçra, *ananta* surendra ananta hyang kāla-mrētyu |
26. *gaṇa bhūta* kita prasiddha mangrakṣa kaḍatwan çri mahārāja *i m'dang* i bhūmi matarām kita umilu mararira umasuk ing sarwa |
27. *sarira*, kita sakala sākṣi-bhūta tumon madoh lawan mapare, ring rahina, ring w'ngi at-rēngēkan ka ike samaya sapatha sumpah pamangmang ma |
28. *mi ri kita hiyang* kabaih, yāwat ikanang wang durācāra tan māgum tan mak'mit irikeng sapatha sin rahakan sang wahuta hyang kudur, hadyan *hulun* matuha ra |
29. rai laki-laki wadwan, wiku grabastha muang patih wahuta rāma asing umulahulah ikeng wanua i sangguran, sima inarpanākan nikanang punta i mana |
30. *ñjung* i bhaṭāra, i sang hyang prāsāda kabhaktyan ing sīma kajuru-gusalyan, i dlāha ni dlāha wawaka taya nguniwaih yan dawata sang hyang watu sīma tasmāt ka |
31. *bwat kar'maknanya*, patyanantā taya kamung hyang deyan tat patiya, tat tanoliha i wuntat, ta tinghala i likuran, *ta ung* ingadēgan tampya |
32. l' i wirangan, tutuh tuṇḍunya wlah kapāla-nya, *s'bitakan* w'tangnya rantannususnya w'tuakan ḍal'manya, ḍaḍuh hatinya pangan dagingnya inum rāhnya tēhēr pēpē |
33. *dakan* w'kasakan prāṇāntika, yan para ring alas panganan ring mong, *patuk* ning ulā puliraknaning dewa-manyu, yan para ring t'gal alappan ning glap sampalan ing rākṣasa, |
34. *dening wunggal* si pamungguan, *rēngē* ta kita kamung hyang kuçika gargga metrī kuruṣya pātāñjala, suwuk lor suwuk kidul suwuk kuluan wai |
35. tan, *buangkan* ring ākāça, salambitakan i hyang kabaih, tibākan ring mahā-samudra, klammakan ing ḍawahan alappan sang *dalam-mer dū* |
36. *dutani tangiran* sanghapaning wuhaya, ngkānan matya ikanang ngwang anyāya lum'bur ikeng wanua sima i sangguran i sangguran upadra-wāng ri dewatāgrāṣṭa liputana |
37. ḍira muliha ring kanaraka, tibākan ing mahā-rorawa klan de sang yama-bala, palun de sang kingkara, pipitwa atayan bimbān bā ataya, sang |
38. lara sajiwakāla, salwir ning dukkha pangguhanya sarūpa ning lara

hidapannya makelit ning mangġan kadadyananya, awūya tan tamma
angsāma w'tuakan hawu kairir mangka |

39. nā tmahana nikanang ngwang anyāya lum'hur ikeng ġima i sangguran,
i t'las sang makudur manusuk masalinta sira kabaih tamba malungguh
ing t'kan parek tumūt krama sa (sang?) |

40. hana ning kai patih wahuta rāma kabayan muang rāma t'pi siring
kabaih, matuha manwam lakilaki wadwan kaniṣṭha-maddhyamotama,
tanpānakantan, umīlu manadāh ring pa |

41. glaran ki n gu n inangsġan s'kul daḡḡananihimuru an kla-kla
ambilambil, kasyan litlit t'las aranak sangasangān āryya rumbaru |

42. mba(h?) kulangan tetil(ā?) tumpuktumpuk hasin
bilunglung kaḡiwas hurangkayan layalayar halahala
han wigang i jaring |

43. piṇḡa atatmipihan, piṇḡa gangan ing n n
prakāra anaḡah ta sira kabaih, yajā o
manginum siddhu, ciṇca kila |

44. tiga sowang, winuwuhan tambal ī
dwadwal, kapwa manalarmalari
taju, s'kar |

45. kabaih ti pramu
ġrī mahārāja, muang rakryān
di i manambah mangi |

Z i j k a n t.

1. hasta sampun sangkapa ika |
2. lekan lungguh muwah pira |
3. tambal linarihan |
4. m t bang lū linarihan w |
5. mat'lasan sira kabaih ka muki , i |
6. suma , ikahlammanya gumanti ika |
7. i sangguran ikanang punta i manāṅjung |
8. lāwan samyopāra ikanang susukan |
9. i winaih manadaha, ikanang maba o |
10. si luhut si spat si hira kapwa |
11. ntonakan guṇa-nya, irikanang |
12. ta sira wayang mangaran |
13. han krama nikanang susukan sīma i sa |
14. ngguran, sampun samprayukta, likhita |
15. citra-lekha i hino lakṣaṇa. —

Aan het begin der inscriptie teekent Dr. Brandes aan: „Hier kan slechts om of dgl. of niets staan, want het vers (een Aryā) begint met Puraharṭṛ of Tripuraharā (l. ra) nidhānāt”.

De cijfers 40, 6 en 5 in voorzijde regel 25, 31 en 33 staan in oud-Javaansche karakters in de transcriptie; evenzoo het cijfer 4 in achterzijde regel 6 en 7.

XXXII.

Steen, afkomstig van Tandjong Kalang (afd. Berbek, res. Kediri), zie Verbeek p. 255 sq. Sinds 1889 (Notulen p. 33, 63 sq.) als D 66 in het Museum te Batavia; abklatsch Oudheidk. Bureau no. 388 en 476.

- 1.
2. || om awighnamastu namo
3. namaḥ swāhā || swasti cakawarsātita 849
4. phālgunamasa tithi pañcami çuklapakṣa, wu, wa, wṛ,
5. wāra wuku tolu dakṣiṇa deça kṛttikānakṣatra wiska
6. mbha yoga, dahana dewatā, irikā diwasa rake gununggan dyah muata
7. n, ibu dyah bingah sumusuk *pibang* wanua ikinawě watěk kadangan,
kunang matangya
8. susukya çīma potrakā kalilirana ni sanak nira *jaga* tanilua sawuang hanak
9. dyah bingah ing *waṣa* āpatan çīma rakryān lakilaki ikāng sīma, tlas
ta ya inarpa
10. nākan i taṇḍa rakryān kabaiḥ pinawuatakan *per* suku muang skar mā
su 5 i rakryān mapatih
11. pu siṇḍok iḥāna wikrama pinakasopānanirarpanambah samgat moma-
humah anggēhan pu kuṇḍala . . .
12. mgat laṇḍayan pu *wudya*, sinantha ta pua sambah nira mangangsēakan
ta ya pagēḥ pagēḥ ri çrī mahārāja çrī wawa
13. rakai sumba māś

XXXIII.

Deze transcriptie is ontleend aan een steen afkomstig van Djedoeng, later staande te Bangsri en vervolgens overgebracht naar het controleurserf te Modjosari, zie Notulen 1888 p. 46 en Verbeek p. 243 sq., 246; de steen staat daar volgens Rapp. 1907 p. 86 sq. ook thans nog en is rond afgedekt, zich van boven naar beneden een weinig versmallende, met een klein voetstuk (uit één stuk met den beschreven steen), hoog 1.95 M., grootste breedte 1.15 M. Een abklatsch wordt vermeld Not. 1888 p. 83, thans Oudheidk. Bur. no. 142, 143 en 265; een facsimile Not. 1887 p. 67. Dr. Brandes deelt omtrent deze inscriptie Not. 1888 p. 83—85 o.m. het volgende mede:

„Het opschrift, waarin men den datum, — of het moest zijn dat er meer dan één datum in voorkwam, — ergens in het midden aantreft, zooals meer wordt gevonden, bijv. op den steen van Bakalan e. a., is van Çaka 8.8 (*iri-*

7 *pibang* — *ikang*; 9 *waṣa* — *bapa*; 10 *pinawuatakan* — *sinawuatakan*.

kanang kâla cakawarṣatita 8.8 kârttikamâsa). Het cijfer, dat het tiental uitdrukt, is niet te onderscheiden. Na de eerste 8 eindigt juist een regel, zoodat .8 op den volgende kwam te staan. Op den abklatsch is van .8 slechts de 8 duidelijk. Ik geloof evenwel dat met vrij veel zekerheid gesteld mag worden dat het ontbrekende cijfer een 4 moet zijn geweest. Elders toch leest men den naam van Mpu Siṇḍok, zooals reeds door mij t. a. p. Not. werd opgegeven, en wel in dit verband: *kabeh tanparabyapara atah irikang wanua* (ontbreekt smalle zijde) *de rakryan mapatih pu Siṇḍok Çri Içânawikrama, inadyan taṇḍa rakryan ri sirikan dyah Amarendra . . . likhitapatra* (ontbreekt smalle zijde). Dit doet zien dat Mpu Siṇḍok Çri Içânawikrama toenmaals nog *mapatih* was, wat zijn moet vóór Çaka 851, en daar hij ook op den Minto-steen, zooals reeds elders door mij verder werd opgegeven (zie t. a. p.) nog als *mapatih* voorkomt, en het jaartal van dezen steen vermoedelijk Çaka 846 is, verder in 841 Çaka Çri Dakṣottamabâhubajrapratipakṣakṣaya koning is, en deze in dien tijd een *mapatih* heeft van een anderen naam, rest er slechts hier, zooals reeds werd gezegd, te lezen Çaka 848, wat op zijn beurt een indirecte bevestiging wezen zou van de lezing van het jaartal van den Minto-steen.

In het opschrift op dezen steen van *Modjosari* (= *Bangsri* = Djêdoeng) treft men een serie bergnamen aan, waarvan de godheden in het eedformulier worden aangeropen, op een soortgelijke wijze als men dat vindt in de naar mijne meening inauthenticke oorkonde No. II in Cohen Stuart's Kawi oorkonden, maar ook dit gedeelte zal slechts fragmentarisch kunnen worden ontleijferd. De namen *Susundara*, *Mḍang* en *Marapi* (zôó, en niet *Marapwi* zooals men bij Cohen Stuart leest) en anderen, bijv. *Kuñjatan* (bij Cohen Stuart *Kujatan*), *Sumbi*, konden reeds worden gelezen. De volgorde schijnt eenigszins anders te zijn, en men schijnt er aan te treffen die in oorkonde No. II niet voorkomen, wat wellicht ook een reden wezen mag tot de veronderstelling, dat er hier ontbroken zullen hebben die dáár wel worden gevonden.

Blijkens het genoemde facsimile is dit opschrift een vrijbrief uitgereikt aan een *desa Kambang çri*, wat ik op den abklatsch nog niet heb kunnen nagaan".

Gelijk men zien zal, klopt het jaartal hierboven gegeven niet met dat der transcriptie, wel echter het citaat met Siṇḍok's naam. Opgemerkt kan nog worden, dat er een tweede steen van *Modjosari* geweest is (Verbeek p. 246), sinds 1880 verloren gegaan (Not. p. 90 cf. 1889 p. 11, 25 en 44).

1. ntara, pingpitwanpajanma tanmānuṣa janma tirunya salwīraning
cmar, taktak, lakai,

wdit, lintah nta dadyananya, yāpuan mā

2. nuṣa janmatirunya tan paripūrṇa dadinya, wikētarantana wuḍuga, wungkuka, wēala, dimpeya, kilinga, wutā, tulya, jāyna, marapina, hayā
3. na, judana, sawijilnya sakeng garbhābhā wāsa an pangguhang janma mangkana lwirnya līng sang wahuta hyang wadihati makudur awaju ktā

1. kan çapatha i samakṣānira kabaiḥ, ya tanya deyanira kabaiḥ tanparabyā rā atah irikāng wanua

2. de rakryan mapatih pu siṇḍok çri içânawikrama, inadigan taṇḍa rakryan ri sirikan dyah amarendra citralikhita patra

- XXIV.

Hoewel ongedateerd is ook deze steen hier opgenomen, daar hier Mpu Sindok als mapatih genoemd wordt.

1. nikanang miçra parāmiçra wuluwulu, i
2. mangantapantapakan pina
3. tlas ðālang sanmatā rakryān mapatiḥ i hino
4. sa pasakpasak cihnani rakryān mapatiḥ ri
5. rakryān sang kna ring pasēkpasēk, rakai sirikan dyah amarendra,
rakai wka dyah balyang inangsēan

6 satuan-satuan : XXXIV 3 dā/ang-dā/ang.

6. maḍaṇḍēr pu padma, anggēhan pu kuṇḍala winaiḥ mā su 1 mā
4 wḍihan yuga 1 wa amrā hawa
7. nta tip, talimpiki pu dhanuka, manghuri liḥ pu saṇḍamuan, muara
winaiḥ mās 4 wḍihan yu
8. mgat wadihati pu dinakara, akudur *manj*jayanta, winaiḥ mā 1 wḍihan
yuga 1 , halaran sang halang *pahung*
9. winaiḥ mā su 1 mā 4 wḍihan yuga 1 sowang, rakryān bawang mapapar
dyah sahasra, makawanua ikang panggumulan inangsēa
10. kā 2 su 7 wḍihan yuga 5 sang tuhān i bawang, inangsēan pasēk-
pasēk, juru kanayakān tlu, pamgat wrikwrik sang rahi
11. muang rakai panangkilan, samgat lua sang kirana, tuhān ning lampuran
pāt, dyah dedu (*of* udadu) dyah salir, rakai pawan, rakai

O n d e r z i j d e.

- 1.
- 2.
3. ri *papahan* kabaiḥ lwir nikang mās pawaiḥ ri sang ḡalaka
mumah ma i
4. nga taṇḍa sangaran wiṇu, sang wagal sang bu lumpang sā-
mangkana kwaiḥ nira tuma(rima)
5. muang *ta* n, muang ha
mpah nipilalān mā su
6. sawah ka mamgādēgadēgan sangaputah, anung rāma tpi
siring hinanākaning mahā
7. mā 1 wḍiaan yuga 1 i pudu ramarāma winaiḥ mā 1 wḍihan
yuga 1 i sasap rēnēb
8. wangkul ka/al catur winaiḥ mā 1 wḍihan yuga 1 i katiḍur glut
warit, winaiḥ mā 1 wḍihan yuga
9. ninggay winaiḥ mā 1 wḍihan yuga 1 i puṇḍuyan rubilagya, winaiḥ
mā 1 wḍihan yuga 1 i brat ḡanu
10. han yuga 1 nāhan kwaiḥ nira rāma tpi siring pinakasākṣī nimangngaryya
singkaruhun samgat momahumah i
11. pātra citralekha i hino samgat matēngēr winaiḥ mā su 1 mā 4
wḍihan yuga 1, prataikaningaranikanang rāma i
12. n sumambahakan anugraha rakryān mahāmantri rakryān mapatiḥ
ḡrī iḡānawikrama mpu siṇḍok, muang rakryān
13. mapapan dyah sahasra, parujar si salpang pangantyan rindung,
ñeiran pramukha, muang astrinira i bu

14. t wangi nohan rowangnira manambah i rakryān bawang mapapan,
kunang yan hana patih wahuta nāyaka pa
15. ya umulahulaha ikanang tlas anugraha rakryan mapatih muang
rakryān bawang, irikanang rāma i panggumulan mne hlam
16. knāna ya nigraha mā kā 5 su 1 muang salwir ning pañcamahāpā-
taka pangguhanya i sahasrajanmāntara || o ||

XXXV.

Steen, blijkens Hoepermans bij Verbeek p. 178 te Gata nabij Prambanan gevonden, sinds 1868 (Not. p. 60 en 67) als D. 36 in het Museum te Batavia. Afgebeeld bij van Kinsbergen foto no. 237 (cf. Not. 1885 p. 31); abklatsch Oudh. Bur. no. 214, 216 en 217. Het jaar 693 Sañjaya, waarin deze oorkonde is gedateerd, door Dr. Brandes op $\pm$ 850 gesteld, zal volgens Rapp. 1911 p. 14 wel tusschen 832 en 841 Çaka liggen. Dr. Brandes beschrijft dezen steen aldus in den Catalogus (p. 384 sq.): „Fragment van een steen, van onderen schuin afgebroken, met rond hoofd. In overdwarsche doorsnede is de steen van achteren in het midden dikker dan aan de zijden, daar de achterzijde in een uitstekenden stompen hoek is gehouwen. Zwart. Poreuze bazalt. Op de voorzijde 32 regels (waarvan de ondersten slechts half te lezen) in oud-Javaansch schrift van Midden-Java. In 1864 door N. W. Hoepermans gevonden in een moeras bij de desa Gata (zuidelijk Prambanan), van daar ovengebracht naar Tandjong Tirta, en later door Raden Saleh aan het Museum geschonken. Hoog in het midden 60, aan de zijden 52; breed van boven 43, beneden 47; dik 22.

Begint *swastha sa(m)wat çrī sañjaya warṣātita 69. (?)*. Praçāsti van Çrī mahārāja Dakṣottamabāhubajrapratipakṣakṣaya çrī. . . nggawijaya. De beguntigde is de dharmma kawikuan i Timbanan wungkal, waarvan de rechten bevestigd en vermeerderd worden. Genoemste *kawikuan* schijnt een klooster te zijn geweest, waar voornamelijk een godin (*bhaṭārī*) vereerd werd. Eigenaardig is dat het woord *swatantra*, alsof het nog vreemd klonk, in dit opschrift verklaard wordt, n.l. *swatantra ngaranya tan pinarabyāpāra deni* enz. Boven het opschrift leest men:

O m n a m o r u d r a d u r g g e b h y a ḥ s w ā h ā

1. || swastha sa(m)wat çrī sañjaya warṣātita 693 palguṇa māsa tithi dwiti
2. ya çukla pakṣā paniruan pon wṛhaspati wāra uttarabhadrawā
3. danakṣatra, ātib(u)ddha dewatā, çobhanayoga, irikā diwasa ni ā
4. jña çrī mahārāja, dakṣottamabāhubajrapratipakṣakṣaya çrī. . .
5. nggawijaya, tumurun i rakryān mapatih i halu, sirikan, wka, muang
rakryān gu
6. runwangi, muang i samgat tiruan kumonakan ikanang dharmma kawikuan i timba
7. nan wungkal pahatēguhan çāsananya umube swatāntra, swatantra ngaranya ta

3 aḍib(u)ddha - aḍib(u)ddha.

8. n pinarabyāpāra, deni saprakāra sang mangilala drabya haji kabaiḥ pangkur tawān
9. tirip manghuri kring, paḍemmapuy, maṇiga, lea, malandang, pakalangka(ng), tapahaji e
10. rhaji, mangrumbe, tuha gusali, tuha dagang, tuhān huṇjamman, tuhān kulak
11. unḍahagi kḍi, paranakan, tuhapadahi, widu mangidung han sambal
12. sumbul pambr̥si, hulun haji, pinghai wahuta rāma, ityewammādi
13. nahanyakārani tan tumamā maminta drabyahaji rikanang kawikuan i timbanan wu
14. ngkal kunang parṇnahani sukhaduḥkhanya ḍaṇḍakuḍaṇḍa maṇḍihālādi
15. bubul masabyabahāra i salwāni cayāni tambak bhaṭārī i heng
16. i jro tūt pi makulilingan *nayajawa* paraṣikamlir masi
17. ataḥ pramāṇa irikā kabaiḥ yāpuannikāng *napwi* mahyu
18. nnan watu mahābhṛtya ataḥ parṇnahanya hanungguanama
19. ta kaluiranya kunang sukhadu(h)khanya angḥa pratyangḥādi
20. hanya bhaṭārī parānanya satngah satuhānan *satuhānan*
21. hāra bhaṭārī ataḥ manā bubulan kabaiḥ mangkana
22. ja i rakryān mapatiḥ katagiḥhakna pakarmmaṇya kabaiḥ
23. n ba

XXXVI.

Steen van onbekende afkomst (volgens conjectuur van den Heer Rouffaer in Notulen 1909 p. LXXVIII van Tadjī bij Prambanan), thans als D. 6 in het Museum te Batavia, abklatsch Oudh. Bur. no. 168, 169, 180, 205, 207—209, 334; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2983 (Cat. Juynboll p. 232). Aangaande de dateering zie de vorige inscriptie. Dr. Brandes geeft in den Catalogus (p. 373 sq.) de volgende beschrijving:

„Dakvormig boveneirde en eenigszins gewelfde vlakken. Zwart-blauw. Hoornblende andesiet. Weinig beschadigd. Vier zijden beschreven met oud-Javaansch schrift van Midden-Java. Voorzijde leesbaar 38 regels, achterzijde 31; op ieder der smalle zijden één regel overlangs. Aan de voorzijde bovenaan vindt men tusschen de syllabe om, die het stuk als het ware kroont, en het eigenlijke opschrift nog eenige woorden, die echter veel geleden hebben. Afkomst onbekend. Hoog in het midden 102, aan de smalle zijden 89; breed van boven 50, van onderen 42; breedte der smalle zijden 8.

Çrī Sañjaya-warṣā 694. Het stuk is in een zeer onduidelijke taal en eigenaardig gespeld. Oorkonde waarbij, zooals het schijnt, door Rakryan i Sigadiri (?) de banua ni Taji gunung tot sīma wordt verheven, omdat daar vroeger çrī Sañjaya gelegerd was geweest (*sang hyang wungkal sīma susuk kulumpang çiniwi ri tarub nguni çrī Sañjaya naranāttha haji bali tua çrī Lowanna*). De steen schijnt oorspronkelijk te zijn opgesteld op een sawah (*dū ni sawah*).

De volgorde is vermoedelijk voorzijde 1—35, achterzijde 1—30. In de overige gedeelten op de voor- en achterzijde en op de beide zijvlakken wordt verhaald, welke kosten er gemaakt zijn voor het feest, wie getandakt heeft, welke getuigengiften er geschonken zijn enz., doch dit alles zeer beknopt. Dat de Dihyang (Dieng) vermeld wordt, werd reeds medegedeeld in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXXI, 250".

V o o r k a n t.

4. om namaçciwāya namo buddhāya || o || swasthā çrī sañjaya warsā 694 posya
5. māsa tithi tritiya kṣṇapakṣa tu u bu wāra irikā mūlaprathamikai
banua ni taji gu
6. nung sinusuk śīma dai rakryan mahāmantri muang rakryan gurumwangi
muang sangēt
7. lua anung ayam tēhas ngūni an sinimma ikai banua pu dāpit ana
8. k wanua i paṇḍamuan watak wadihati ana jurujuru i sira sang hadyan si ra
9. raḥ atah watak wadihati muang sang hadyan halarran pu dānada anak
banua
10. i paṇḍamuan watak wadihati makalambi haji pangurang miraryāyām tēhas
11. sang hadyan buangēn anak banua i gunungan watak tangkillan sang
ilu um(u)
12. yutti sang hyang bungkal sima susuk kulumpang dū ni sawah sangat
makudur brada ana
13. k banua i waju poḥ watak makudur ana sira jurujuru i sira sang
hadyan da
14. wa anak banua i ratēguḥ watak khamēhas sang adyah aṇḍyāngin anak
15. banua i kahangattan watak khamēhas atah bara i samēgat
16. makudur sang umilu umoyutti sang hyang bungkal sīma susuk kulum-
pang dyah raṇḍē
17. anak banua i lingai watak makudur bungkal tpat dū ni du(wēg) nikai
18. banua an sinima pu saranna anak banua i ngulu kabikuan ri tangkillan wa
19. tak tak tangkillan atah yāpuan hana drohaka umulaḥhulaḥha ikaing
20. sima panganugraha rakryan i sigadiri pinghay wahuta i wungkal tpat
maka
21. beḥhan dlāha ni dlāha i wka wet sang pinghay buara tan tammua pha
22. llani jarin guna ngimiweb tka ikāng umulaḥbulaḥ ikaing sang
23. hyang sīma susuk kulumpang āpan huwus sapattḥa sang wahuta hyang
mūang sang ma
24. kalambi haji jarin mangkana sang hyang wungkal sīma susuk
kulumpang
25. çiniwi ri tarab nguni çrī sañjaya naranātṭha haji bali tua çrī lowanna mū

26. ah ngunikana ha-an i sira panggiḥ anak wanua i poḥ watak pal
27. muwaḥ juru ni lampuran pu jaya anak banua i galagaḥ watak khino
28. mūwaḥ juru banua raray sang bulibak anak banua i guwa watak khino
29. mūwaḥ pinghay mānak sang hadyan ayuḥ anak banna i trirawa mūwaḥ
paru
30. jar niru pu laka mūwaḥ pinghay i jro turus sang dyan mali mūwaḥ
sang hadya
31. n kalang anak banua i trirawa muwaḥ i trirawa pu madhya m(u)waḥ
pinghay i jro
32. turus sang hadyan lwaḥ watu anak banua i wuatanimmas parujar ni
33. ru pu rinu mūwaḥ rāma kabayan i sawangan pu kura mūwaḥ pu
mūwaḥ
34. pu anting parujar rāmanta i sawangan si basini mūwaḥ magalah i sawa-
ngan si
35. bala mūwaḥ wahuta i sawangan si ca mūwaḥ binkas i sawangan pu
36. piṇḍa ni byāyanta irikāṅg susukkan sīma wualang kati ma
37. hisa 4 pāja 4 wḍus 1 citralekha sang rudra anak banu
38. a i
pāja

A c h t e r k a n t.

1. paranakkan i wuattan sang wulu payang
2. wuñjang mūwaḥ wahuta i jruk ḥrī pu danta mūwaḥ i jruk ḥrī pu bajra
mūwaḥ pu sakti gusti i jru
3. k ḥrī winkas pu tiring rāma maratā i jruk ḥrī pu kewala mūwaḥ
parujar rāmanta pu
4. amboh mūwaḥ pilunggaḥ pu mala mūwaḥ pu wodya anak banua i bangkal
mūwaḥ
5. pu asiki watak khino muwaḥ tuha paḍahi pu drengo anak banua i hulu
6. wanua mūwaḥ arawanasta anak banua i bawantan manglu pu kinang
anak banu
7. a i wuattan ḥrī sīma angasē i dihyang muwaḥ patiṇḍiḥ anak banua
i hiḷo si
8. ma angasē i talun atari si kutil jajamāna pu natha anak banua i mu
9. ngga watak tangkillan mūwaḥ sa sukha anak banua i tumurun mūwaḥ
sang ha
10. dyan bisañja padammapuy sang hadyan dumma anak banua i parahita
ataḥ wa

11. tak talu mūwah sang hadyan mahintu i susuhhan pu siga mūwah kaki udih pr
12. ttaya i wungkal tpat sang saranggang ana(k) banua i layang watak layang mūwah prttaya
13. wayang kappi sang hijo mūwah kalang i hulu wanua pabhumi mūwah pu tole
14. anak banua i bakal muwah i sigi pu galini i sukun pu susū kalang i
15. ruḍungan pu lima i wuattan ni mas pu sagu i tambak haji pu asti i kahu
16. rippan pu dhara i ramwi pu tirip i tugu pu bahas watu wiri pu garu i tla molih pu
17. cṛncang i gawantan dyah gundyang kalang i seser pu dhara binkas i seser
18. pu sita binēkas ruḍungan pu subhā winkas i hurantan pu isuk i salambaya
19. n pu wagay i sibunnan pu angkan juru ni haliwat pu rati i susuhha
20. n mūla pu ile anak banua i wuattan cṛi raja sampag lua
21. sakweh ning mangilala drabya haji kabaiḥ tapa haji kadut pangurang parana
22. kkan hiñjamman kḍi walyan tuha padahi paṇḍay arawanasta kutak ka
23. pur ittewammādi saprakāra sang mangilala drabya haji kabaiḥ tan tu
24. mamā irikaing banua i taji gunung muang ramanta kabaiḥ āpan sampun ya ina
25. nugrahān dai rakryān mahamantri muaty (?) rakryan momaḥhomah guruba
26. ngi muang sangat lua kunang yāpuān asing sira mangilala drabya haji
27. muang cimannāta ya irikai sapawkas sangat lua irikata *tdāmmatannā*
28. sang mangilala drabya haji syanganta ḍ()mma mangawaitanna rowang-
ngantāmana
29. mbah i rakryan kāliḥ muang sangat lua āpan mangkana pawkasnira ri kitta ḍram
30. ma ri taji gunung makabaiḥhan o o o kalima pu galah gaḍing lu
31. binkas pu cara wurak wariga pu kaco wadwa rarai pu()isuk

Link s.

|| tuha wērēḥ pu sandyā, memen rakryan mangigal ri susukkan sīma i taji gunung si angkus

Rechts.

si ryyak prabayan si kasuk si mangakap si manikap si wiju si matar si mangagul.

27. *tdāmmatannā-tḍarammakannā*.

XXXVII.

Steen; uit de kaboepaten van Modjokerto overgebracht naar het Museum te Batavia (Notulen 1871 p. 57, 65, 82; 1872 p. 153) waar hij als D. 14 is opgenomen. Abklatsch Oudh. Bur. no. 225—229. Dr. Brandes, die in Not. 1886 p. 146 jaartal en koningsnaam reeds opgaf, beschrijft den steen als volgt in den Catalogus (p. 377):

„Met een bovineinde gewelfd in den vorm van een pajong, zooals die op de oude basreliefs wordt afgebeeld, bovenop een bloemknop. Zwart. Andesiet-tuf. Eenigszins beschadigd. Mist een schuin stuk beneden aan de linkerzijde.

Aan vier zijden beschreven, nl. voorzijde leesbaar 33 regels, eenige fragmentarisch; achterzijde dito 35; rechterzijde boven 8, en op de staande zijde 5 regels (fragmentarisch); linkerzijde boven 9, en op de staande zijde 30 (slechts gedeeltelijk leesbaar). Uit de kaboepaten van Madjakerta. Hoog in het midden 138, aan de zijden 93; breed van boven 82, beneden 74; breedte der smalle zijden 17. Staat achterstevoren.

Çaka 851 (= A. D. 929). Schenkingsbrief van Çrī mahārāja rake hino pu Sīṇḍok çrī Içanawikrama dharmmotunggadewa (over wien men zie Not. XXIV [1886] 144) aan de wanua i Sarangan.

Volgorde: voorzijde, achterzijde, rechterzijde en linkerzijde”.

V o o r z i j d e.

|| om awighnam astu || o || swasti çakawarṣātita 851 çrawaṇamāsa tithi dwādaçi kṛṣṇapakṣa wā po bu wāra puṣyanakṣatra dewadewatā çiwayoga irikā diwaça ny anugraha çrī mahārāja rake hino pu sīṇḍok çrī içānawikramadhar-mmotunggadewa

mahumaḥ kāliḥ maḍanḍēr pu padma a(nggēha | n) pu kuṇḍala ri tan katamāna

ikang wanua i sarangan, watēk bang-bang ataganing wahuta n dening miçra paramiçra wuluwulu

awur pariñcang wilang wanua pangurang kring paḍam manim-piki paranakan limus watu tajam sukun halu warak rakada

8. t piningle katanggaran tapahaji airhaji (la)blab kutak tangkil trpan salukat

9. (tu)hadagang juru gusali tuha mbi tuhāñ juḍi tuhan uñjaman juru jalir miçra hino wli hapū wli wadung wli

10. wli pañjut palamak pakalangkang urutan ḍampulan pulung paḍi tpung kawung sungsang pangurang payungau

11. waçyi (?) hopān skar tahun lañca (?), udānan (?) uparan paka s pa

12. ma tuṇḍān sahiran tibā latulatu miçrānginangin

13. wanua ton kukap angusung amayungi
patanah pabisar pa
14. pahasangsö (?) mak()oh kipaḥ parī kipaḥ mās pabras la
15. manghuri sambal sumbul hulun haji pa
16. wipati
wangke kabunan rāḥ kasa
17. latēn hidu kasirat
mamijilakēn wuri ning kikir mamuk mamungpang
18. manghapū
angdyun mamubut manga-
na
19. lakalā gaṇḍa
kuḍaṇḍa gaṇḍē irikang wanua i sara
20. mananā i
sang hyang ta ndha ko ḍi drabya haji kewalā mapulung
21. nikānang
wanua i sarangan muah kalangka(ng) ma
samangngkana yan
22. kanang wanua i sarangan kad-
yanggāni boreḥ mangawari maka pu
23. at lēnga tambaga kangca
timah saprakāra ni dwal pinikul
24. ḥ hanya tan knana de
sang mangilala drabya haji kalima bantal ing satuha(n)
25. sasamdyahāra samangkana
yan pangulang kbo prāṇa 2 sapi 6 wḍus 8
26. n tlung pasang mangngarah
tlung lumpang paṇḍe tlung ungkaban macadar patang pacadara(n)
27. lan unḍahagi satuhan
parahu masuhara 3 tanpatuṇḍāṇa ikanang samangka
28. mangilala drabya haji saparānya
sadeḇānya ndān makmitana tulis
29. sangkārīkā sapanghing iriya
knāna ya i sa(ng) tawihnya de sang mangilala drabya haji ta
30. i ḡrī mahārāja dyah tolobong
kunang sangkārīnāsu nikang wanua i sa
31. denikang wulu
wulu de ḡrī mahārāja irikang kālā mangangsēakan samgat momahu

19 gaṇḍa-bhaṇḍa; 22 boreḥ-ngabareḥ.

32. rake hino pu siṇḍok çrī iṇana wikrama
 33. wijaya rake wka dyah balyang rake
 34. sadharana

A c h t e r z i j d e.

1. dyah sahasra maḍaṇḍēr pu padma srāṅgan pu garawas kapwa inangsēa
2. n pasēk pasēk pirak dhā 5 wḍihan tapis hle 1 sowang sowang
3. rakryan anakbi inangsēan pasēk pasēk pirak dhā 1 ken bwa/ lor
4. hlai(h) 1 samgat anggēhan pu kuṇḍala tiruan ḍapunta taritip halaran
 dyah surendra
5. amrati hawang wicakṣana puluwatu pu paṇḍamwan manghuri dyah naren-
 dra panggi(l) hyang pu
6. dalinan sang hambulu wadihati sang dīnakāra makudur pu balawān
 kapwa inangsēan pasēk
7. pasēk pirak dhā 2 mā 8 wḍihan tapis hle 1 sowang sowang bheda
 sangke saji ikā parujar i
8. karaṇḍan kaṇḍamuhi pu gesda wineḥ pasēk pasēk pirak dhā 1 wḍihan
 hle 1 lumaku
9. wadihati pu pa pak wwang ri kolāṇa makudur sang wlahan wwang
 ri kapung watēk limbayan winaiḥ pi
10. rak pasēk pasēk pirah dhā 1 wḍihan yu 1 sowang sowang samgat lama
 lampuran pu
11. tuha lang tus dyah hutangka samgat kaka()n
 pu manda wineḥ pasēk
12. wḍihan hlai 1 sowang sowang patih kabayan i bawang
 dyah sasi
13. sang talā sangkaisantan sang netra sang baruṇa
14. wḍihan hlai 1 sowang sowang patih sang hasap bawuk dyah
 tolobong
15. wḍihan yu 1 sowang patih lampuran tarka jalang bagua gam()
 at *tampēh*
16. tutur hujung pagumulan planti
17. pasēk pirak mā 4 wḍihan hle 1 sowang sowang wahu tāng-
 harēp

3 bwak-bwat; 8 gesda-besta; 15 lampuran-lumpuran; jalang-julang.

18. (ka)ṇḍamuhī dhar paniroka wineḥ pasēk pasēk pirak dhā 1
wḍihan yu 1 sowang so(wang)
19. ni galuḥ si gurul bapa du tit wineḥ pasēk pasēk pirak mā 4
wḍihan hle 1 sowang so(wang)
20. ninganggaṇina pirak mā 4 wḍihan hlai 1 pangurang sang hanyāna
si gata
21. lesa wineḥ pasēk pasēk pirak mā 6 wḍihan hlai 1 sowang sowang
22. sēk pasēk pirak mā 4 wḍihan hlai 1 ramā tpi siring anung milu ri ka
23. ri tpu silunggai(ng) i kañci(ng) winkas si()i ri banua lang ḍa-
pujrika ing ḍahu den ingemanik
24. ḍang si laras si alas i manunggal si dunung i tambak si dalinan
si kēbēḥ kapwa winaiḥ pasēk
25. mā 4 wḍihan hlai 1 sowang anung kina ṇrī mahārāja ḍumiryyana
ikang susukan wuluwulu i sarangan
26. samgat lamba lampuran pu goṇa juru wadwā rare i haji sang tēlung
moliḥ dyah jaya
27. n dyah wijaya kapwa wineḥ pasēk pasēk pirak dhā 4 wḍihan yu
1 sowang sowang
28. prayatna ni warta nikang pasēk pasēk i sira kabēḥ i taṇḍa rakryan
pinaṇṇaḥ tke
29. n wadihati i so(r) ning witāna mangārgha sang pinaka wiku sumangas-
kāra ikanang
30. dur mangañjali i sang hyang malunggaḥ i sor ning witāna māḍallan
pāda masi(ngḥēl)
31. patan sang hyang prasāṣṭi tumut ta sang wadihati lumkas sang
makudur
32. nētēk gulū ning hayam linaṇḍēsakan ing sēsēban ang
33. manapāthe i sang minangurang nira dangu i katēguhakna nikanang pra
34. kita kamung hyang baprakeṇwara agasti mahārṣi
35. nairiti bāyabya airṇānya maddhya ūrdhwamadhaḥ

Linkerkant (boven).

1. yajamānakāṇa kāla
2. mṛtyu gaṇabhūta a
3. horātri sandhyadwā (?) sang
4. hyangala yakṣa rākṣa
5. sa piṇaca pretāsu
6. ra garuḍa gandharwa catwari

20 ningang^o — nidang^o — niung^o; 28 prayatna-prayukna.

7. lokapāla yama (ba)

8. ruṇa kuwera bāsa

Z i j d e.

1. muang

2. dewa(tā) pañca (kuçika)

3. (na)ndiçwara ma(hākāla)

4. ṣadwināyaka

5. durgadewī

R e c h t e r k a n t (b o v e n).

1.

2. kāmugrahān de çrī (ma)

3. hārāja tasmāt kabwa

4. i (?) patyananta ya kamung

5. hyang deyantātpatīya

6. tattanolihā i wunta

7. t tattinghala i liku

8. (ran) ring adēgan ta

9. l i wirangan

Z i j d e.

1. i tngēnan tu

2. blaḥ kapalanya

3. mbitakan wtangnya

4. ususnya

5. nya ḍuḍuk hatinya (pa)

6. ngan dagingnya inum rāḥnya

7. tē(hēr)

8. pēpēdakan wkassa

9. prāṇantika yan pa

10. las

11. ning ulā

12. n

13.

14.

15. la si

16. kita hyang

17. tri kuru
18. k
- 19.
20. kan bwangak(an)
21. kiça salambitaka
22. n ri hyang kabeh tibā
23. kan ri mahāsamudra
24. klamakan i dawuha
25. n alapan sang hyang dalē
26. mer dudutan i tuwi
27. ran sanghapani buha
28. ya ngkān matya ika
29. nangwang anyāya lumabu
- 30.

XXXVIII.

Steen, afkomstig van Singasari (afd. Malang, res. Pasoeroean), thans als D. 88 in het Museum te Batavia; door midden gebroken (Not. 1893 p. 3 en 28). Voor litteratuur over de steenen van Singasari zie van Verbeek p. 298—301. Een abklatsch wordt vermeld Notulen 1887 p. 7, thans Oudh. Bur. no. 357 en 412. Dr. Brandes deelde Not. 1887 p. 66 mede, dat het jaartal 851 was.

V o o r z i j d e.

1. || awignam astu gaṇapataye namah || swasti cakawarsātīta 851 baiçākha māsa tithi nawamī çuklapakṣa . . .
2. ca. wāra pūrwwaphālgunīnakṣatra yonī dewatā ayuṣmān yoga irikā diwaça rakryān hujung pu maduralokā
3. rāñjana manambah i çrī mahārāja rake halu pu siṇdok çrī içānawikrama dharmmottunggadewa sumīma ikang dmakṣa wah i
4. gulunggulung tapak su 7 muang alas i bantaran satngah paknānya dharmmakṣetrā sawahani kuçala rakryān hujung mahā
5. prāsāda hēmad mangasēa i sang hyang kahyangan i pangawān mapangasēa wdu 1 pāda 1 angkēn kapūjān bhaṭāra i pa
6. ngawān ing pratiwarṣa āpan ngkai gunung wangkdi mūla kahyangan i pangawān ring purāṇa matangyan tunggala gatyānika
7. sang hyang kahyangan kapwa silih lawada sakarmmanya i pangawān muang i hēmad yan tka (ring) kapūjān bhaṭāra i pangawā
8. n umilwa sakarmmanya i hēmad tka ning kapūjān bhaṭāra i hēmad ilwa sakarmmanya i pangawān ing biçuwakāla
9. ndhan prasiddha tunggal bhaṭāra mangadhiṣṭhāna i hēmad i pangawān muang hana sīma putraswa i batwan muang i curu

7 ring-ning.

10. iyair gilang i gapuk *imbang* paknānya mangasēa i sang hyang prāsāda
i hēmad kramani pangasōnya i batwan *çikha*
11. *pañjat* i curu lṅga watu sukat 1 kalapa 20 mā 1 iyair gilang lṅga watu
sukat 20 mā 2 i gapuk ruang *rimpang*
12. mā mangkana krama ni pangasōnikanang sīma putraswa
mijila angkēn bisuwa ring kapūjān bhaṭāra ri hēmad ma
13. rakryān hujung i çrī mahārāja tlas sinanmata matēhēr ta
kan inargha()kan rakryān hujung
14. an sīmā sawaha sang hyang prāsāda i hēmad paknānya swatantrā
tan katamāna deni patih wahuta rāma nāyaka
15. ya samgat nguniwaih saprakāra ning mangilala drabyahaji ring dangū
miçra paramiçra wuluwulu prakāra pangurang kring paḍam
16. paranakan limus galuh pangaruhan taji watu tajam sukun halu-
warak rakadut katunggaran ta(pahaji)
17. airhaji malandang lēbalēb kalaka kutak tang(k)il tṛpan saluit tuhada-
gang tuhagusali mangrumbai manguñjai
18. *hsannammakuharan* huñjamman watu walang pamañikan mañiga sikpan
rumban wilang wanua wiji kawah tingkēs mā
19. tuhāñjuḍi juru jalir miçra hino wli hapū wli tambang wli pañjut wli
harēng palamak paka wrutan dampulan
20. tpung kawung sungsung pangurang pasukalas payungan pulung paḍi
pabisar pagulung pānginnangin sipat wilut pāmawaçya
21. n turunturun panrāngan skar tahun panusuḥ pahaliman kḍi wa-
lyan widu mangidung sambal sumbul hulun
22. pamrṣi watakki jro ityaiwammādi tan tamā irikanang sīma ke-
wala sang hyang parhyangan pramāṇa i sadrabyahajinya
23. (ka)baiḥ mangkana ikanang sukhaduḥkha kadyangganing mayang tan
mawuah walū rumambat ing natar wipati wangkay kābunan rāḥ ka. . .
24. ring dalan wāk capalā duhilatan hastacapalā mamtuakan wuriningkikir
mamūk mamumpang lūdan tūtan ḍa
25. (ṇḍa) kuḍaṇḍa bhaṇḍihalādi bhaṭāra prāsāda ataḥ parānani sadrabya-
hajinya kunang ikang miçra mañambul mañawring
26. mangapus mapahangan manarup manūlawungkuḍu mangdyun ma-
bubar ma(ng)hapu malurung magawai rungki payung wlū mopih
27. agawai kisi manganamanam mamubut manawang makalakalā mamisaṇ-
ḍung manuk bhaṭāra ri prāsāda ataḥ pramāṇa i sadra(bya)
28. hajinya samangkana ikanang barahu pawaliḥ 1 ma su hara 2 tanpa-
tuṇḍāna madagang kapas wungkuḍu abasana kalima banta(l)

29. angañjal 1 paṇḍai wsi satarub paṇḍai mas 1 paṇḍai tambaga 1 kangsa
1 angulang kbo sawurugan sapi prāṇa 3 wḍus
39. *ranggang* angulang aṇḍaḥ sa()rub samangkana kramanika i ma ba
i salu ir ni drabya haji saprakāra irikana

A c h t e r z i j d e.

1. angasēakan rakryān hujung pasēkpasēk i ḡrī mahārāja mas su 5 wḍihan
tapiḡcadar yu 1 muang i ra
2. kryān kabaiḥ kapua winaiḥ pasēkpasēk kāyānurūpa rakai sirikan dyah
hamarendra wka dyah balyang rakryā(n mo)
3. mahumaḥ kāliḥ maḡaṇḡḡēr pu padma anggēhan pu kuṇḡala tiruan ḡapun-
ta taritip inangsēan pasēk mā 1 wḍi(han)
4. tapiḡcadar yu 1 sowang sowang halaran pu guṇottama inangsēan pasēk
mā 1 wḍihan ragi yu 1 mamrāti
5. cakṣaṇa ma(ng)huri pu paṇḡamuan tilimpik pu dhanuka dalinan pu
karṣaṇa winaiḥ pasēk mā 5 wḍihan ragi yu
6. sowang sowang wadihati sang dinakara akudur pu balawān winaiḥ
pasēk ma 1 wḍihan ragi yu 1 sowang sowang
7. tuhān i wadihati 2 mirahmirah sang halang paluh halaran sang lbar
poḥ tuhān i makudur 2 watu walaing sarama
8. takilung sang tpussēn winaiḥ pasēk mā 5 wḍihan ragi yu 1 sowang
sowang pangurang i wadihati sang wungū anunggū sang
9. pangurang i makudur sang rakwēl anunggū akulumpang winaiḥ
pasēk mā 2 ku 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang sang tuhān
10. (pa)kāraṇān juru kanayakān sangat gunungau puntun juru wadwa
rarai sang raguyu juru kayu labubālī kaṇḡamuhi punta
11. ta waraṇi sang nidhi parujar i sirikan hujung galuḥ i wka wiridiḥ
i kanuruhan rokat i sba(ng) sang wimala i srāṅgan sang sa
12. kyata i maḡaṇḡḡēr sang cakra ryyānggēhan sang widya i tiruan sumu-
ḡun punta sanggama winaiḥ pasēk mā 1 kinabaiḥān
13. lumaku manusuk i wadihati sang rapōhan i makudur sang ramāṇang
winaiḥ pasēk mas su 2 mā 8 sowang sowang pangu
14. i sang hyang kudur mas su 5 ho()sa()ji pomahumaḥ prakāra
dakṣiṇa sang hyang brahmā mā 1 sang hyang lambu mā 1 sang hyang
15. *suk* wḍihan yu 1 wḍihan nire wadihati makudur yu 2 singhēl nira yu
1 patih juru kāliḥ *wasah sang kayu mañēb (of matōb)*
16. subuta winaiḥ pasēk mā 5 wḍihan ragi yu 1 sowang sowang parujarnya
pinghe ryyapaskaran winaiḥ mā 2 ku 2 sowang sowang

17. patih kahyunnan punta nni kuras sang dumpil waraṇā sangambata sang smī winaiḥ ma 2 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang patih ka
18. ngan mangharēp babak rikang kāla sang lāgi winaiḥ ma 5 wḍihan rāgi yu 1 wargga patih anakbi ilu kinannān pasēk maba
19. anakbi sanaji ibu ni marapi sang kbēk winaiḥ mā 2 kain wlu 1 sowang sowang wargga kahyunnan laki laki winaiḥ
20. hari wangsa(h) bāṇa juru dangkal marapi winaiḥ mā 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang patih sangat sang jarā ma(ha)
21. saba sang syak winaiḥ pasēk mā 4 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang juru wanua sang hīra panulisan bajrama malā
22. mēng winaiḥ mā 2 wḍihan yu 1 sowang sowang parujar patih kahyunnan bipat parujar patih sangat babus parujar
23. tamban gusti i pakāraṇān astuti malawang kālih jang-gakrāndhaḥ pananglar go
24. kalasambī kajung kilangan ntara winaiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang sowang wahuta panguṇjangan
25. han putra laguntan enak winaiḥ pasēk mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang taṇḍa rakryān ilu sākṣi rika
26. kāla kanuruhan dyah mumpang waharu pu kalumpang winaiḥ pasēk mas su 1 mā 4 wḍihan paṭi hlai 6 sowang
27. (tu)hān i kanuruhan sang rabaṇir sang māja wungkal kilung sang partha winaiḥ mas su 1 mā 4 kinabaiḥānnira wḍihan rāgi hlai 1
28. tpi siring ilu pinakasākṣi rakryan juru gotra i kanuruhan rakai pangambulan rakai siṇjasan winaiḥ mā
29. han yu 1 sowang sowang gotra i tampuran sang mādḥawa bapa dyah damū muang dyah damū winaiḥ mā 2 wḍihan hlai 1
30. sowang sowang dewata kaki i balanḍit sang ciwarāci winaiḥ pasēk mā 4 punta i pangawan ungkēr pramukha wi

Z i j d e n.

A.

- 1.
2. (winai)ḥ pasēk ku()ma i
3. kanuruhan sang jata mangha
4. sang hiranya patih pamgat
5. saçrakaçita patih i tugaran
6. pangajluran sang mala patih
7. pangkur i waharu sang rangga winaiḥ

8. pasēk mā 4 wḍihan yu 1 so
9. (wang) sowang samangkana kwaih ni
10. pinakasākṣī hinanāké
11. n kāla ning manusuk ri tlas i
12. sang mapatiḥ wahuta rāma *li i*
13. *ping* kabaiḥ wīmaiḥ pasēk
14. non ta sira mapa/tya malūngguh ya
15. thākrama irikāṅg tkan pasa
16. lor kidul kuluan weta
17. n irikāṅg kalangan ri hēmad
18. tumama ta sang mawaju haji ri kala
19. ngan ri *phan* ri hēmad maglar saji
20. ha sang hyang susuk sangkap sakrama
21. (ning da)ngū manētēk hayam mamantinga
22. (ka)n hantiga i sang hyang watu tēas
23. mamapanghyang manapathe
24. indah ta kita kamung hyang i çrī bapra
25. keçwara çrī haricandana agasti ma
- 26.
27. rawiçaçi kṣiti jala pāwana hutāçana
28. jayāmānākāça dharmma ahoratri
29. yakṣa rakṣasa pisāca pretā

B.

- 1.
- 2.
- 3.
4. (nā)
5. garājā durggadewī çatura(çra)
6. pañcasurendra hyang kalamṛtyu
7. sakweḥta gaṇa bhūta
8. (mang)rakṣa pṛthiwī manarīrā ri sarwwabhū
9. ta umasuking sarwwaprāṇa kita *ka*
10. sākṣibhūta *stitiha na suka*
11. aḍḍēngē akan iking samaya sapatha
12. sumpah pamangmang mami ri kita *tī'a*
13. yāwat i kanangngwang durācāra
14. wam tan makmit umulahulaha i

15. king cīma nguniweh dumawut
16. susuk tēas kulumpang
17. *dur* a ngananya pa
18. hulun gr̥hastha wiku yā
19. wat ba
20. i pambaikanta iriya
21. l ringadēgan tampyal ri tēngēnan
22. rantan ususnya
23. tti sbitakan dalamanya ata
24. tan tusua sama irikang sahū *pra*
25. *alu* īningūpadrawa mtunya ta
26. lintah lakab wdit tmahanya
27. pañcamahāpātaka tmunya nda
28. yan linirang ri tlas ing manusuk
29. lumkas ta makurēnkurēn ni sira ka
30. baiḥ maglar kawung skul paripūrṇa

C.

- 1.
- 2.
- 3.
4. rakryān
- 5.
6. amintonnakan
- 7.
8. winaih mas 4 kinabaihanya
- 9.
10. naih mā 4 kinabaihanya
- 11.
12. tēp pramukha winaih mas
13. 4 kinabaihan
- 14.

D.

1. ngka
- 2.
- 3.
- 4.
5. la hantiga ina gulū ni

24 *saḥū-satū*; 29 *nī-ri*; C 8 *mas-mā*.

6. *atag sisir*
7. *kilat*
8. *ngan* *alapalap*
- 9.
10. *lumkas ta sira kabaih manadāḥ*
11. *tkā*
12. *ri piṇḍwa* *winuwuhan sira*
13. *lwirni*

De cijfers in voorzijde 11, 29, achterzijde passim staan grootendeels in de transcriptie in Oud-Javaansche karakters.

XXXIX.

Steen, afkomstig van Lawadjati (afd. Malang, res. Pasoeroehan), thans als D 103 in het Museum te Batavia; abklatsch Oudheidk. Bureau no. 550. Blijkens mededeeling van Dr. Brandes in Rapp. 1901 p. 5 en Notulen 1901 p. 132 bevat de steen een praçāsti van Mpu Siṇḍok uit 851. De steen is doormidden gebroken.

1. || om awighnamastu || swasti çakawarṣātīta 851 bhadrawādamāsa, tithi dwādaçi kṛṣṇa pakṣa
2. pa, pa, wṛ, wāra, māghanakṣatra, pitāradewatā, parighayoga, irikā di-waça ni ājña çrī ma
3. hārāja rake hino mpu siṇḍok çrī içānawikrama dharmmotunggadewa, umingsor i samgat mo
4. maḥhumah kālīḥ maḍaṇḍēr, pu padma, anggēhān, pu kuṇḍala, kumo-nakan ikang wanua i lingga suntan, wa
5. tak hujung gaway mā 2 kaṭik ing guhan tapak mas 3 ing satahun satahun simān susukan arpanākna i
6. bhaṭāra i walaṇḍit paknānya sima punpunana bhaṭāra myopāra asing sam(b)an(dh)anā i sang hyang dharmma muang pangimbuha ri kapūjān bha
7. ṭāra angkan pratiwarṣa, mangkana iṣṭa prayojana çrī mahārāja irikang banua i lingga suntan inārpanākan i bhaṭāra i
8. balaṇḍit, mārī watak hujung, parṇnahanya swatantra tan katamāna dening patih wahuta muang saprakāra ning mangilala drabya ha
9. ji ring dangu miçra paramiçra wuluwulu prakāra pangurang, kring, paḍam manimpiki, paranakan, limus galuḥ, pangaruhan, tingkēs, wijikawah,
10. taji, watu tajēm, sukun, halu warak, rakadut, pininglay, katanggaran, tapa haji, air haji, malandang lbā (?), b blab, kala
11. kutak, ḍangkēl (?), trēpan, sanggit, watu walang, pamaṇikan, mauiga, sikpan, rumban, wilang wanua, tuhan dagang, juru gusali, mangrumbay,

12. mangguñjay, tuhan nambi, tuhan huñjamman, tuhan juḍhi, juru jalir, pulung paḍi, miçra hino, wli hapu, wli wadung, wli tambang, wli ha
13. , wli pañjut, palamak, pakalungkung, urutan, ḍampulan, tpung kawung, sungsung pangurang, pasuk alas, mapayungan, sipat wilut, pā
14. nginangin, pamawasya, karung, hopan, skar tahun, panrāngan, panungsung (?), ḷdi walyan, mahaliman, widu, sambalsumbul,
15. haji, pamrēṣi, watak i jro, ityewamādi tan katamāna irikang banua sima i lingga suntan, kewalā bhaṭāra i balaṇḍit atah pramānā,
16. ri sadrabyahajinya kabaih, samangkana ikang sukhaduḥka kadyang-ganing mayang tanpawwah walu rumambat ring natar, wipati wangkay kābunan rah kasa
17. wur, wākecapala, hidu hilatan, hidu kasīrat, hastacapala, pādacapala, mamijilakanna (?) rah nitiki, mamuk, mamungpang, ludan tutan, ḍaṇḍa kuḍa
18. ṇḍa, bhaṇḍihalādi bhaṭāra i balaṇḍit atah prarānani drabya hajinya, kunang ikang miçra mañambul maña(ng)wring manglalu mangapus mapalangga
19. n mangubar manggula mangdyun manghapū mang lang mangragi mapayung wlu mopih ma kajang, makisi mamubut manganammanam ma
20. nawang (?) manahab mamisaṇḍung makalakalaka kapwa ya tribhāgān drabya hajinya sadūmān marā i bhaṭāra sadūmān marā i sang makmitan sima sa
21. dūmān marā i sang mangilala drabya haji kapwa ikang masambyawahāra hana i sima hinūgan kwehanya anung tan knāna drabya haji tlung tuhā
22. n i sasambyawahāra yanpangulang kbo 30 sapi 40 wḍus 20 aṇḍah (?) sawantayan maḡulungan tlung pasang manga tlung lumpang atitiḥ saku
23. lit paṇḍe tlung ububan, uṇḍahagi satuhan sapahi tlung tangkilan, macadar patang pacadaran parahu 1 mapuhara 3 ta
24. npatunḍāna yapwan pinikul daganganya kadyangganing
25. tambaga gangsa timah wuyah paḍat luga bras gula bar kasumba saprakāra ning dwal pinikul kalima bantal i satu ṇḍān bayi kalpika nanya i sasīma ikanang samangkana tan knāna de sang mangilala drabya haji saparananya sadeçanya
- 26.

De cijfers in regel 5,22 en 23 staan in de transcriptie in Oud-Javaansche karakters.

XL.

Steen, afkomstig van Glagahan (afd. Djombang, res. Soerabaja), thans staande te Djombang, in de pasanggrahan van den regent van Modjokerto, blijkens Rapp. 1907 p. 133, waar de steen wordt beschreven als zeer beschadigd, dakvormig afgedekt en houdende de bovenhelft der inscriptie, hoog links 20, rechts 38, dik 9 c.M. In 1887, Not. p. 128, werd een abklatsch ontvangen, thans Oudheidk. Bur. no. 26 en 27. Dr. Brandes deelde t. a. p. mede, dat de steen een bovenstuk was, bevattende een opschrift van 851, waarvan het schrift merkwaardig overeenstemt met dat van den beschreven steen van Batavia (zie hierboven no. XIX).

V o o r z i j d e.

Boven het opschrift stond nog iets, dat onleesbaar is geworden.

1. swasti cakawarṣātita 851 ka(rttikamāsa a)
2. ṣṭami kṛṣṇapakṣa wā pa bu irika diwasa dangācārya
3. tangkilanya datang mangāciwāda i çrī mahārāja ma
4. rgga samgat momahumaṅg anggēhan umajarakan kaswa
5. tantrānikanang çīma kabikuān i poḥ rinting tan kata
6. mān dening patih wahuta muāng saprakāraning mangila
7. (la) drabyā haji ing dangu miçra paramiçra wuluwula praka
8. (ra) pangurang kring paḍam manimpik() paranakan limus ga
9. (luḥ) pangaruhan taji watu tajam halu warak pining
10. tapa haji airhaji malandang
11. tangkil trpan
12. la maniga
13. mani

A c h t e r z i j d e.

1. rān sira
2. matguhakna sapūrbwa sa
3. ntati nikanang sima kabikuan i
4. poḥ rinting i(ng) malawas tan kawwanga pinagawayaka
5. n luiṛ kunang deyanikanang patih wahuta muang
6. ikanang mangilala drabya haji kabaiḥ haywā ya
7. parabyāpāra rikana sima kabikuan i poḥ rinting
8. ubhayā ta ya i panganumoda çrī mahārāja i sang hyang
9. dharmma samangkana ikanang patih wahuta tan wehan
10. magawaya purih sakrama nikanang sima kabikua
11. n i poḥ rinting nguni ring swasthakāla atah kramānya
12. mangke tan papendahana yāpwan hana patih
13. wahuta muang ikanang mangilala drabya
14. tumama muang magawai luiṛ rika

15. kuan i poḥ rinting langghana ringa
16. n mangkana nigrahānya
17. tangya deyanikanang pa(t)i(h)
18. (ma)ngilala (drabya haji)

Z ij k a n t e n.

1. paran nikā nguni denira mpu
samgat raja de sang lumāḥ ri *nya*
2. muḥu mantan muang
punta matuha i nata rakryan wiku manambah i rakryan ma
3. ka luḥ pa ma ka

XLI.

Steen, in 1836 (Domis, De residentie Pasoeroeang p. 168) gevonden te Soetji (afd. Bangil, res. Pasoeroehan) en zich blijkens Rapp. 1904 p. 29 daar nog bevindend; de steen wordt beschreven als beschadigd, van boven eenmaal accoladevormig, en daar iets breeder dan aan den voet, die naar voren en achter 0.03 M. vooruitspringt en 0.67 M. hoog is.

Abklatschen worden vermeld Notulen 1887 p. 66 en 1891 p. 5; thans Oudheidk. Bur. no. 29, 30, 38—40, 303. In 1887 (Not. l. l.) deelde Dr. Brandes mede, dat de steen belangrijk beschadigd en de legende dus slechts gedeeltelijk te ontcijferen was en dat een voorloopig onderzoek aan het licht bracht, dat die steen een oorkonde draagt van Mpu Siṇḍok van Çaka 851, welk jaar één der eerste of het eerste regeeringsjaar van dien vorst geweest moet zijn.

Alleen van de voorzijde is een transcriptie aanwezig.

3. maṇīyaça
4. warṣātīta 851 asujimāsa
pakṣa tu pa ḥu tra ba
5. wasa ni ajñā ḥrī mahārāja rake-hino pu siṇḍok ḥrī iḥāna wikrama
dharmmottungga umingsor
6. han pu kuṇḍala kumonakan ikanang wanua i cungggrang watak *basi* atagan
ni wahuta *wungkal*
7. susukan sīma apa kna ri sang hyang dharmmaçrama ing pāwitra
muang i sang hyang prāsāda silunglung sang siddha dewata rakryān
8. ki *ba* saknanyan sinusuk an sang hyang dharmma
muang sang hyang prāsāda silunglung sang dewata umi
9. *bhu* nguniweḥ sang hyang muang umahayua sang hyang tīrtha pañcu-
ran ing pāwitra wwaya ta sawaḥ pakarungan elū 2
10. umilua atah ikākagarga susukan sīma sangkāna ni āya byaya
ri kapūjān bhaṭāra ring prasāda ri patapān ri tīrtha sangkāni

11. sangkāna ni wah pratidīna mangkana wiraça prayojana çri
mahārāja irikanang wanua i cunggrang matangyan sinusuk umari
12. sang hyang prāsāda silunglung sang dewata pramāṇa iriya tan kolahu-
lahana d(e) sang anāgata prabhu tkā ri dlāha ning dlāha knohnya
swatantra tan parabyapārān dening patih
13. wahuta rāma nāyaka partaya pangurang tan katamāna deni saprakāra
ning mangilala drabya haji ring dangū miçra paramiçra wuluwulu
14. pangaruhan taji watu tajēm sukun halu warak manim-
piki pininglai katanggaran tapa haji air haji ma
15. tṛpan saluit tuha dagang tuha gusali tuhan huñjaman
mangrumbe mangguñje manghuri
16. sikpan tangkēs wilang wanua wiji
kawah tuhan juḍi juru jalir miçra hino wli hapū wli wadung
17. urutan dampulan tpung
kawung sungsung pangurang pasukalas pulang paḍi
18. hopan panrāngan panusuh pamāwaçya
kḍi walyan widu mangidung sa hulun haji pamṛṣi
19. ni sahananing mangilala drabya haji tan tamā rikanang
sīma wanua ri cunggrang kewala (sang hyang dharmma)çrama patapān
20. (rakryā)n dewata atah parāna nikā kabeh samangkana sa-
prakāra ni sukhaduḥkhanya ḍaṇḍakuḍaṇḍa bhaṇḍihalādi
21. wipati wangkai kabunan
rāḥ kasawar hidu kasirat mamtuakan wuryaningkikir mangluputakan
mamuk mamumpang
22. bhaṭāra ring patapān
muang sang hyang prāsāda atah pramāṇa i
mañambula mañawring manglākha mangapus
23. mangdyūn manggula
manghapū mangharēng ma
24. manganamanam
mana manahab
25. kapua ya
i sang makmit sīma sadūman
haji ma i bhaṭāra sadūman
mangilala drabya

XLII.

Acht koperplaten uit een serie van elf, waarschijnlijk afkomstig uit het district Djenggala der residentie Soerabaja, in 1858 aan Prins Hendrik der

14 katangaran-katangaran.

Nederlanden geschonken; de drie ontbrekende platen zijn blijkens Notulen 1875 p. 83, 106, 1876 p. 13 niet meer te vinden. Dr. van der Tuuk deed in Tijdschr. XXIII p. 140 sqq. eenige mededeelingen over deze platen, o. a. het jaartal 851 en gaf het eedformulier uit; Holle publiceerdde het geheel in Tijdschr. XXVII p. 538—544 en wees op de overeenkomst van een deel met Cohen Stuart's Kawi oorkonde VIII. Dr. Brandes vermeldde de platen in Notulen 1886 p. 116 als zijnde van Mpu Siṇḍok en berichtte in Tijdschr. XXXII p. 111 sq. (noot), dat hij deze oorkonde voor een kopie hield, ook op grond van het schrift dat „in vergelijking met het Mpu Siṇḍok type der steenop-schriften van hem afkomstig, veel jonger” is.

1. swasti cakawarsatita 851 jyeṣṭamāsa tithi trayodaçi çuklapakṣa pā ka
ra wāra julu(ng) grabacāra agneyastha wiçakha nakṣatra, çakragui
dewatā, agneya maṇḍala, wyatipātayoga, wairoja muhurtta, indra parw-
weça taithila karaṇa mithuna raçi, irika diwaça ny ājñā çri mahārāja pu
- 2a. jngok (*lees: siṇḍok*) çriçānawikramotunggadewa, tinadah de rakryan
mahāmantri i halu, pu çahaçra rakai wka pu baliçwara umingsor i
parataṇḍa rakryan ring pakirakiran makabehan, i pingsonryajñā çri
mahārāja kumonakan samasānak i waharu padamēlakna sang hyang
ājñā haji praçāsti pagēh pagēh kmitananya sambandha samasānak i
warahu maya
- b. kayak makasopana i rakryan mahāmantri i hino humatur i pāduka çri
mahārāja hana pwa lmah dyah jngok irikang waharu ta sinārabārakēn
dyah jngok i rakryan mahāmantri i hino humatura hyang i lbu ni
pāduka çri mahārāja i knoha dyah jngok anusu
- 3a. k dharmasima, sira prabhuttamamahāwiçesasakalajagatpālaka sakṣattriwi-
kramawatara tan kalanglanan wigra anugraha ri saptatibhakti ri sira,
dyah jngok pwa susuçrabhakti wastu daçabhuta de lbu ni
pāduka çri mahārāja, karaṇa ni wāra sanmata pāduka çri mahārāja,
tumurun tan hāmbal anugrahani i dyah jngok anu(su?)ka dharmma-
sima tankinuṭi lmah dyah jngo
- b. k ikang i waharu, atēhēr inanugrahan kaputrawangçan sawah lukat
jōng 38 lāwan jataka ika i bēngkung kapramāua deni samasānak i wa-
haru tankaparabyapāra muwah panugraha çri mahārāja ri wuangan i
samasānak i waharu tankolahulaha asuringa rahinawngi apayunga putih
lambā, mwang apras watang, prasanggi prasiddhayuga, pasilih galuh,
dodot nawagraha
- 4a. skul sakurakura, grib sakujur, sayub sabatang, samangka kwaiḥ drwya-
nira samasānak i waharu tankaknauta sira sira sanghyang puja haji, parājā-

Volgens Holle ontbreken tusschen de hier 3 en 4 genummerde platen er drie, tusschen 5 en 6 nog een.

3a susuçrabhakti-susaçraçakti; wastu-wasta.

kārya, kasotantranira samasānak i warahu, tan katama dening winawa sang mana katriṇi pangkur tawan, tirip, nguniweh saprakāra sang mangilala dṛwya haji wuluwulu parawulu magēngmaḍmit

- b.* ring dangu, makadi miṣra paramiṣra, pangurang kring, paḍēm maṇim-piki, paranakan, limus galuh, mangriṇca, manghuri, parang, sungka, ḍhūra, taji, watu tajēm, sukun, halu warak, rakasang, ramanang, pi-ninggle, katanggaran, tapahaji, erhaji malandang, lea, muwah kēṇḍēng sēngkērnira samasānak i warahu si goda anunggal i lwah, angulwan anu
- 5*a.* ju sipe, mangalor mangulwanānuju ring goronggong mangalorānuju sla, mangalor angulwanānuju pandahan manunggal i marga mange-tanāngalorānuju singkēl maḍṛwya pinggir, sira samasānak i warahu, mangalorānuju ring taman mangaloranuju si tumpēng, mangetananuju kudabang mangetanānujweng gēntēs dumēlē mangetanānujwi walēd nga mangalor asidakētan lāwan
- b.* pu kamṛtta, mangetan maḍṛwya pinggir sira samasānak i waharu, mangidul panujwi si kadal, mangidul manujwi si nombak, mangulonāsida-kētan lāwan padang, manunggal i lwah samasānak i waharu, mangulwan dumēlē anujwi rabūturus, mangulwanānujwing si godo wēkasan, samang-kana ikang kēndēng sēngkēr sama sā
- 6*a.* yan hana umulahulah, ri lmah samasānak i waharu, joh tasma karma-knanya, klanēning kawat tāmragomukha ananḍungakna ruyung awuk salampah, angalor angidul ang(aw)etan anguluan, matyā busunga, anēmo pañcagatisangsāra, ayana, wulanguna sadākāla tumēm̃w ng pātaka, pañcapatāka mahāpatāka ika bhuktinya ring ihatra paratra, apan langghana i rasa sa(ng)
- b.* hyang ajñā haji, ndah ta kita kamung hyang brahma, wiṣṇu mahādewa, rawiṣaṇi, jalapawana, hutāṣana gaṇā, jamanaka mṛtyugaṇa, bhutaṇa, sandhyadwaya, ahorātri yama baruṇa kuwera bāsawa, piṣāca pretāgaṇa garuda, gandharwa, widyādara, nandiṣwara, mahākāla, nāgarāja, kita samangrakṣa kadatuan, kita masukirikang wuang kabeh
- 7*a.* yan hanānyāya lumēbura sarasany ajñā ṣṛi mahārāja i samasānak i waharu, patyana adenta, deyanta dēdēl, tāmpyal mukhanya, owahi tēngēn dudut hatinya, sēbita(kēn) wētēngnya, kita kidul, kita nguluan, kita lor, kita i maddhya, buangakēn ring ākāṣa denta, sulambitakēn i sang hyang kabeh, yan para ring alas panganē
- b.* ning mong, singha barong, sahutēn ing ula mandi pulirakna ning dewa manyuh, yan para ring tgal sambirēn ing glap tanpa hudan, sampalēn ing raksāsa sipamujan labuhakēn ring samudra, klēmakēn ring dawuhan,

alapĕn de sang hyang dalĕm er, sĕmpalĕna ning wuhaya, wilĕtĕn ing tuwiran, anrikang hala kabĕh, kapangguha denya, ikang durakā

- 8a. ra, ya tumĕmua ng bhraṣṭa, liputĕn deni mangdryanya, yan mati muliha mareng yamani, mantuka mareng narakapada, tumibā ring tambrago-mukha (klanĕn) dening kingkarabala, tasmāt kabuat karmaknanya, ikang wuang durācāra, yan lumĕbur ajñā ṛī mahārāja, amangguha pañcapā-taka bhuktinya ihatra paratra, slawi(r ning ang)langghana i sang hiyang jñā haji
- b. praṣṭi, muang umangguha upadrawa göng, i wruhanira makabehan prayatnā. Ong gumng gaṇapataye namaḥ

XLIII.

Steen, afkomstig van Singasari (afd. Malang, res. Pasoeroehan), vandaar naar Banjoebiroe overgebracht, thans (Not. 1889 p. 116 sq.) als D. 70 in het Museum te Batavia. Voor litteratuur over dezen steen zie men Verbeek p. 305; over de steenen van Singasari in het algemeen p. 298 sqq. Een abklatsch is onder no. 363 op het Oudheidk. Bureau, twee afteekeningen blijken Tijdschr. XLVII p. 451 sq., 457 in de Rijksuniversiteitsbibliotheek te Leiden. Dr. Brandes deelde t. a. p. bij Verbeek mede, dat de inscriptie van 852 Çaka is.

V o o r z i j d e.

1. swasti çakawarṣātita 852 jeṣṭamāsa tithi ekādaçi kṛṣṇapakṣa tu pa bu wāra, pūrwwastha aṣwinīnakṣatra aṣwinodewatā atigaṇḍaho
2. rakryān hujung pu mawura manambaḥ i ṛī mahārāja ṛī iṣānawikrama dharmmotunggadewa umalaku ikang wanua i jrujru rauakiwa
3. i longgapundhan watĕk hujung, tapak mas su 3 paknanya dharmmakṣetra, pawahani kuçala rakryān hujung sang hyang çāla i himad mangkana sĕmbaḥ
4. rakryān hujung i ṛī mahārāja tlas sinanmata matĕhĕr ta ya pinagĕha-kan inarpanakan rakryān hujung i sang hyang çāla an sīma sa
5. sang hyang çāla i himad paknanya swatantra tan katamāna deni patih wahuta rāma nāyaka parttaya sangak nguniweḥ saprakāra ni mangi-lala dra
6. bya haji ring dangū miçra paramiçra wuluwulu prakāra, pangu-rang kring padam manimpiki paranakan limus galuh pangaruban taji watu ta
7. n halu warak rakadut pinilai katanggaran tapa haji airhaji ma-landang lea lbēlb kalangkakatak tangkil tṛpan
8. saluit tuhan ḥ tuha gusali mangrumbai mangguñjai, tuhanambi tuhān huñjaman watu walang pamanikan maṇiga sikpan

9. rumban wilang banua wijikawah tingkës māwi tuhān juḍi juru jalir
miçra hino wli hapū wli tambang wli pañjut wli haṅg pa
10. lamak, pakalungkung, urutan, dampulan tpung kawung sungsung pangu-
rang, pasukalas, payungan, pulung paḍi pabèsar pagulung *pāṅgīna*
11. ngin sipatwilut, pamawaçya, hopan, turunturun, panrāngan, skar tahun,
panusuh, pahaliman, kḍi walyan, wīdu mangidung
12. sambal sumbul, hulun haji, samwapi watakki jro itewammādi tan tamā
ri kanang sīma kewala sang hyang çāla pramāṇā i sa
13. drabyahajinya kabaiḥ, samangkana ikanang sukhadukha kadyanggāning
mayang tan pawuah walū rumambat ing natar wipati wangkay kābunan
rah
14. kasawur ing dalan wākecapalā duhilatan, hastacapalā *mamtwakan* wuri-
ningkikir mamuk mamumpang ludan tutan ḍaṇḍa kuḍaṇḍa bha
15. ṇḍihalādi bhaṭāra rinālarātaḥ parānani sadrabyahajinya kunang ikā(ng)
miçra mañambul mañawring manglākha mangapus mawalangan mata
16. rub manula wungkuḍu ma mangubar *manghapū*, malurung, maga-
way rungki payung wlū pakajang, magaway kisī manganam-
manam mamubut ma
17. nawang makalakalā bhaṭāra ri çāla ataḥ pramāṇā i sadrabyahajinya,
samangkana ikanang parahu pawalijan 1 masunghar 2
18. an patuṇḍana banyaga bantal adagang kapas wungkuḍu kapangabantal
mabasana kalima bantal angunjal 1 pandai wsi satarub paṇḍai ma
19. s 1 paṇḍai tambaga 1 gangça 1 angulang kbo sawurugan sapi prāṇa
3 wdus paranggang angulang aṇḍaḥ satarub samangkana drabya sang
hyang çāla
20. tan kna i sang lwani drabya haji saprakāra, irikānang kāla mangasēa-
kan rakryān hujung pasēk pasēk i çrī mahārāja mas su 5 wḍihan
21. tapis cadar yu 1 muang i taṇḍa rakryān kabaiḥ kapua winaiḥ pasēk
pasēk kāyānurūpa rake sirikan dyah amarendra wka dyah balyang rakryā
22. n momahumaḥ kāliḥ maḍaṇḍēr pu padma anggēhan pu kuṇḍala tiruan
ḍapunta taritip inasēan pasēk mā 1 wḍihan tapiçcadar yu 1 sowang
23. sowang halaran pu guṇottama inasēan pasēk mā 1 wḍihan rāgi yu 1
mamrāti hawang wicakṣaṇa manghuri pu paṇḍamuan tilimpik pu *ḍa*
24. *duka*, dalinan pu karṣana winaiḥ pasēk mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang
sowang wadihati sang dinakara akudur pu balawān winaiḥ pasēk mā 1
25. wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang tuhān i wadihati 2 miramiraḥ sang
halang palung, halaran sang lbur poḥ tuhān i makudur 2 watu walaing
sang ra

26. māngsa watu kilung sang tpusan winaih pasēk mā 5 wḍihan rāgi yu 1
sowang sowang, pangurang i wadihati sang rawungu manunggū sang ba
27. i makudur sang rakwēl anunggū sang kulumpang winaih pasēk
ma 2 ku 2 wḍihan rāgi hlai 1 sowang sowang satuhān i *ma asaha* n
juru

A c h t e r z i j d e.

1. yakan sangat gunung buntut juru wadwā rarai sa(ng) raguyu juru
kalula pu bāla, kaṇḍamuhi punta geṣṭa watu waraṇa sa(ng) niti parujar
i sirika
2. n hujung galuh i wka wiridiḥ i kanuruhan rakat i sangsang
bimala baha()an pu satyaka i maḍandēr pu cakra iyanggēhan
3. tiruan sumuḍan punta sanggama winaih pasēk mā 1 kinabaihan nira,
manusuk i wadihati sang pāhan i ma
4. dur sang ramangsa winaih pasēk mas su 2 mā 8 sowang sowang pangang-
kat i sang hyang kudur mas su 5 hop sa()ni pomahumah pra
5. ḥ, dakṣiṇa sang hyang brahmā mā 1 sang hyang lambu mā 1 sang
hyang susuk wḍihan yu 2 wḍihanire wadihati makudur yu 1 si
6. lninira yu 2 patih juru kālīḥ wapah sakayu matab kuci nguka
winaih pasēk mā 5 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, *ma*
7. rujanya pingsor hyang, paskaran winaih mā 2 ku 2 sowang sowang,
patih kahyunan bunmaniturussang damēl pangam-
bar *ta*
8. si winaih mā 4 wḍihan rāgi yu 1 sowang sowang, patih kahyunan
maharēp babak rikang kāla sang lāgi winaih mā 5 wḍihan
9. rāgi yu 1 wargga patih anakbi ilu kinannān pasēk sang baruṇā anakbi,
sang nani ibu ni sang rāpi sang kbēk winaih mā 2 ke
10. n wlah 1 sowang sowang, wargga patih kahyunan lakilaki winaih pasēk
hari wangṇa, barāṇa, ngura ḍangkal marapi winaih mā
11. 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang, patih pamgat sang jarā, manghambin
sang balusyak, winaih pasēk mā 4 wḍihan rāgi yu 1
12. sowang sowang, gusti saṇaka nuru banua sang hira panalisan pajamang,
maṇiga ikēr, barsahan winaih mā 2 wḍihan yu
13. 1 sowang sowang, parujar patih kahyunan bisak parujar patih pamgat
babus, parujar patih manghambin rua
14. n i pakaraṇān astuti malawa kālāḥ, dangga kāndha pananglar bhoma
lagas sibar juru kala samba tajung *kalan*

3 pāhan-*acūhan*; 7 bunmani-buntani; 14 astuti-*angstuti*.

15. naiḥ mā 1 wḍihan hlai 1 sowang sowang wahuta panguñjangan sar-
dhawala kamāsihan pu kra *ntan danat* winaiḥ
16. han ragi yu 1 sowang sowang taṇḍa rakryān ilu pinakasākṣī rakakālāḥ
kanuruhan dyah mumpawaṅg *haruṅu* kulumpang winaiḥ pasēk mās su
17. 1 mā 4 wḍihan paḍi hlai 1 sowang sowang sang tuhan i kanuruhan
sang ra *ṇēr sang ragu* watakika sapatha winaiḥ mas su 1 mā
4 ki
18. nabaiḥānira wḍihan ragi hlai 1 sowang sowang, tpisiring ilu pinaka-
sākṣī rakryān juru gotra i kanuruhan rakai pangambuhan
19. rakai siñjalan winaiḥ mā 4 wḍihan yu 1 sowang sowang gotra i tam-
puran sang mādhawa *wa* dyah *dumu* muang dyah da winaiḥ mā
20. 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang dewata kaki i balaṇḍitung ciwarawi
winaiḥ pasēk mā 4 *panta* i pangawan unggar pramukha, winaiḥ
21. pasēk mā 4 kinabaihanira patih tpisiring winaiḥ pasēk karūwan i kanu-
ruhan sang kumbil, manghambin sang hiraṇya patih pa
22. mgat sang prakasita patih i tugaran pangajaran sang māla patih pang-
kur i waharu sang rangga winaiḥ pasēk mā 4 wḍihan yu 1 sowang so
23. wang, samangkana kwaiḥnira ilu pinakasākṣī hinanakan kālaning ma-
nusuk, i tlasni mangarpanakan pasēk i sira kabaiḥ tumama sang mawa
24. ju haji ring kalangan ring pkēn ri himad maglar saji, sumangaskāra
sang hyang susuk *sanykapāsakrama* dangū manētēk hayam mabantinga-
kan ha
25. ntiga i sang hyang watu tēas susuk, mamamang hyang manapate, ling
nira, indah ta kita kamung hyang i cṛi baprakeṇwara cṛi haricandana
26. agasti mahārṣi sang hyang i daḍadeṇa urddhamadhah, rawi ḥaṇi kṣiti
jala pawana hutāsana, yajamānakāḥa dharmma aho
27. ratra sandhya dwaya, yakṣa rākṣasa piḥāca pretāsura garuḍa kinnara
gandharwa, yamabarūṇa kuwaira bāsawa

Z i j k a n t.

1. cṇwino dewa pañḥakuḥika na
2. ndiḥwara mahākāla ṣadwināyaka nā
3. garājā dūrggadewī caturaḥra ananta
4. surendra hyang kālamṛtyu sakweḥ ta ga
5. ṇa bhūta kita prasiddha mangrakṣa pṛthi
6. wī manarīra ri sarwa cāwa umasuki sarwa
7. prāṇa kita sakala sākṣibhūta sthīti

8. *yana* sūkṣma, at ṛngṛakan iking (sa)
9. maya sapata sumpah pamangmang mami ri ki-
10. ta hēyang kabaiḥ yāwat ikanang ngwang durā
11. cāra tan māg() tan makmit umulahu
12. laha iking sīma nguniwaiḥ dumawuta
13. iking susuk tēas kulumpang tinana
14. m ning kudur, asing sakawuanganya hadian
15. hulun gr̥hastha wiku yāwat ya bariba
16. iriking sīma tadwarahan panimwatan ta ri
17. kamulya pati ringadēgan tampyal ri tngana
18. n uwahi ri hiringan rautan ususnya ḍa
19. ḍat sbitakan ḍalmanya ātmānya
20. tan tmua sāma ing sahasrajanma saluir
21. ning upadrawa taktak lintah lakay wḍi
22. t tmahananya pañcamahāpātaka tmunya
23. i tlas ning manangaskāra kinon sang mapatih
24. wahuta rāma tpi siring kabaiḥ ma()tya malu
25. ha yathākrama irikang thēn pasēk lor
26. kidul kuluan wetan rikangkala
27. n ri himad lumēkas ta makurn

A n d e r e z i j k a n t.

1. kurn (*of* kapan) maglar kawung sgu paripūrṇa
2. hara sangkab wulu kaḍari kaḍiwa
3. deng hasin deng ra slar capaca
4. pa rumahan hurang bilulung halahala
5. ha ntiga inari, wuluninggangar miḥa
6. tak sasar takih kasyan lgi tē
7. wangān tlu paranak alapalap i
8. hara, kuluban tetēp lumkas ta si
9. ra kabaiḥ manadāḥ
10. k pāṇādi tkaring piṇḍa prakāra wi
11. nuwuhanta sira tamwul ṣaddisa salu
12. irning tambul saprakāra winuwuhakan
13. tadanantara pat()ng manadāḥ kinon si
14. ra kabaiḥ mawasahakangan winaihan
15. sira jnu skar tlas sangkap muwah sira mana

16. ḍaḥ yathā sakamenmen rakryān ta
17. haḍa rikang kāla kapua amintonakan
18. waṇanya matapukan wuwuḥ pramukha
19. winaiḥ mā 4 kinabaihanya awa
20. yang ki lungasuḥ grawaṇa winaiḥ mā
21. 4 sowang abaṇol siliwuhan
22. hitip pramukha winaiḥ mā 4 kina
23. baihanya, cihnanyan tlas mapagēḥ
24. kasīmān nikāng sīma katguhakna nira ka
25. baiḥ

XLIV.

Steen, staande in de desa Bakalan (afd. Modjokerto, res. Soerabaja) en volgens Rapp. 1907 p. 86 dakvormig afgedekt met op de punt een fraai gebeeldhouwde, open lotusbloem; hoog 1.05 M., grootste breedte 0.63 M., dikte 0.26 M.; aan alle zijden beschreven. Een abklatsch wordt vermeld Not. 1888 p. 12, thans Oudheidk. Bur. no. 502. Dr. Brandes deelde omtrent dezen steen in Not. 1888 p. XIII het volgende mede:

„Het opschrift van Bangkalan is een bevelschrift uitgereikt door *rakryan binihaji rakryan Mangibil* (of *Mangabil*), in Çaka 856. Het handelt over een of meer ḍawuhan (dam om het water in een rivier af te leiden, plek waar het water uit een rivier in een kanaal of leiding vloeit, afgedamd gedeelte)”.
 .

V o o r z i j d e .

1. || ujar rakryan biniha
2. ji rakryan mangibil umingso
3. r i samgat susuhan umajar(a) ikanang
4. rama i wulig mūang i pangiktan i paḍi
5. paḍi i pikattan i panghawaran i busuran pa
6. ruṇaḥ nikanang ḍawuhan kinonkēn (?) rakryan binihaji
7. gaweyakna samgat susuhan tlas ta ya hinaṛēp
8. de samgat taplan kunang deyanikanang rama sahananya
9. kabaiḥ ṛēmīnga ikana an kapratapā rakryan bini
10. haji warahēnnyu aṇaknyu antan ba(r)yyaba(r)yya
11. irikana ḍawuhan mūang umajara kamu tepangu
12. pullakna ḍawuhan telyenu ikana wēluran
13. ri wēngi nguniwaiḥ umalappa iwaknya i rahina kunang
14. yan hana wwang gumaweyakēn ikana senuhuttakē

18 wuwuḥ-wuwus; 20 grawaṇa-crawaṇa.

15. n kinonnakēn aṁgrahān ingima katiga
16. wēllas tangah kunang deyanikanang rama kabaiḥ ka
17. yatnaknanyu raṣānike tulis yathanya paḍa la
18. pamrinyu iyanakwanūa kabeh nahan samgat

A c h t e r z i j d e.

1. taplan kinon rakrya
2. n binihaji dumiyyana i
3. kana punta pakatuppan deni
4. kana ḍawuhan kumayatnakna ika
5. na sang hyang ambrita i rāhina i wēngi
6. || swasti sakawarṣatīta 856 maghamasa tithi
7. pratipāda suklapakṣa tu ka wṛhaspati wukir wa
8. ra irika diwasa rakryan binihaji rakryan mangibil
9. pagēḥhakēn ikang ḍawuhan katrini i kahulunan
10. i wuatan wulas i wuatan tamya samakangkā ku
11. eh nikang kali tlas mapagēḥ manghanakēn ta sira ku
12. rēnkurēnnan winkas i wulig bañjut wi
13. neh mā 6 wḍihan yu 1 i pikatan margigimwal
14. wineḥ mā 6 wḍihan yu 1 i paḍipadi tuha kala(ng) kanḍu
15. t anting winaiḥ mā 6 wḍihan yu 1 i busuran haṣṭi wi
16. neh mā 6 wḍihan yu 1 i panghawaran angantēn wineḥ
17. mā 1 wḍihan hlai patih mangrapti manatang wineḥ mā 2 wḍihan

Z i j k a n t e n.

1. sahlai sama(ngka) kueḥ
2. nikanang rama tlas wi
3. neh pagēḥ gananna ma
4. naḍah prana
5. likhita ḍangacaryya
6. ambritta || o ||
1. agōng ikangu i
2. talangan madē
3. lēgakēn

XLV.

Steen, staande in desa Tenganan (afd. Djombang, res. Soerabaja) en volgens Rapp. 1907 p. 124 hoog 1.24 M, breed 0.78 M., met een gebold voor-

achterzijde 3 pakatuppan-pakatussan; 8 mangibil-mangibil; 9 pagēḥhakēn-magēḥhakēn; 15. busuran-usuran; 17 mangrapti-mangrapti.

en achtervlak, niet fijn geglad en niet overal op gelijke dikte gebeiteld; op de benedenhelft is het schrift geheel verdwenen, op de bovenhelft zeer verweerd. Abklatschen worden vermeld Not. 1888 p. 12 en Verbeek p. 227; Oudheidk. Bur. no. 494. Dr. Brandes deelde in Not. 1888 p. XIII mede:

„Het opschrift van Tenganan is slechts een klein gedeelte van het begin van een oorkonde van Mpu Sindok uit Çaka 857.”

V o o r z i j d e.

ām maum ūm

om gaṇapataye namaḥ

1. o || o om çrī o o o o swasti (ça)kawaṣātita 857 çrawaṇamāsa, tithi aṣṭami kṛṣṇa
2. (ha of) wā, po, bu, wāra, nakṣatra āyuswān dewatā, dhṛtiyoga, irikā diwasa ni ajna rakryān çrī
3. mahāmantri pu siṇḍok sang çriçānottunggadewawijaya ngūniweh rakryān çrī parameçwarī çrī warddhanī, kbi umingsor
4. i samgat momaḥhumah wineḥ unggu mangaran pu sisikan, muang rakryān iyanggēhan mangaran pu kuṇḍala samgat momaḥ
5. pahaji mangaran tuhaning kanayakān barēbal, anunggū mangaran sang wintān umanugrahe ikang mangaran ēwēg
6. sambandha sumīma wanwanya ing dmak watak tangkil sugih gawai ku 2 pangguhan pa 3, ariknya mā 12 adurnya 41 mā 8 tlas tinri nāka
- 7.

A c h t e r z i j d e.

1. o o dīrghāyupā o o om nama
2. nihan pratyaiḥ nikanang patih atuha iyanggēhan sang kada
3. t, sang jaluta, sang çrīma, sang bharata, sang bakucing, ditā, winaiḥ, jangghala, rajata, puḍa
4. n, sang jaya, kabaiḥ thimā, prabuddha, sāddha (of sādha) wru, samangkana kawaiḥnira naya lampuran
5. niyanggēhan, i tangkil sugih, sang lupi sang wajanya, sang jaṭa, sang gespan, sang gacang, sang mu, sang gawai, sang
6. tra, bisaka, gērēḥ buwa danya titi makāmukha sang hadyan rakucing mangaran baka lakibi innangsēan ta sira pagēh su 1 ma
7. i karēla nira mu()n rancungsu, kapug, waja tuhan tuha si bayangsu wineḥ ma 1 kinabehanya sang hadyan
8. anggēhan tangkil sugih pinepa()k denikanang guru ri dmak ma mangaran gēwēg wineḥ ikanang

9. hadyan katra iyanggēhan molam
i tangkil sugih patinna nikanang mas 1 (?) kinabehanira, kasutiga, rarai
10. nihan pratyakanikang ayam i dēmmak tda
pinariçuddha sang hadyan rakucing ta ? pinariçuddha mas su ma wdihan
11. hi tan pintan ika drabyahaji ayam de hadyan rakucing ta 5 juweh
ngana ddha parujar
12. neh ma 4 wdihan
ayam de ramanta i dmak makabaihan
13. kucing ta mwa kinabaihnya yāk, prawalatrigaṇa
mangkana kweh(i)
14. rakryān
nira dyah ũuṇa wineh wdihan ma
hanikana
15. n i burit mangaran amwil wdihan yu 1
tuhani wadwa raray pu limwak wi
16. tuhani dakat sang pra n sa

De cijfers in voorzijde-regel 6 en achterzijde r. 12 staan in Oud-Javaansche karakters.

XLVI.

Steen, afkomstig van Tjandi Lor (afd. Berbek, res. Kediri) volgens Hoepmans bij Verbeek p. 256; later overgebracht naar Kediri, thans als D 59 in het Museum te Batavia. De achterzijde is afgebeeld door van Kinsbergen, foto no. 212; abklatschen worden vermeld Not. 1869 Bijlage N en 1876 Bijl. I no. 27; thans Oudheidk. Bur. no. 434; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 3003 (Cat. Juynboll p. 234). Een afteekening is in de Rijksuniversiteitsbibliotheek te Leiden, zie Tijdschr. 47 p. 459.

V o o r z i j d e.

1. swasti çakawārṣatita 857 ¹⁾ caitramāsa tithi dwādaçiklapakṣa
2. nakṣatra baruṇadewatā
brahmāyoga kolawakaraṇa irika di(wa)
3. sanya ājñā çrī mahārāja pu siṇḍok çrī içāna wikrama dharmmotungga-
dewa tinadaḥ rakryān mapinghai kāliḥ (ra)
4. (ke hino pu sahasra, rake) wka pu bāliçwara umingso i rakai kanuruhan
pu dā kumonakan ikanang lmaḥ sawaḥ kakatikan
5. marpaṇākna i
bhaṭāra i sang hyang prasūda kabhaktyan i dharmma samgat pu añjuk-
ladang

1) De transcriptie geeft 87; de steen is echter door Dr. Brandes geïnventariseerd als van 857.
4 çā-çā.

6. çrī mahārāja
i çrī jayāmṛta
bhaṭāra sīma punpunana
7. pratidina mangkana
çrī mahārāja
rikanang sawah kakatikan
8. n i bhaṭāra i
sang hyang i sang hyang prasāda kabhaktyan i çrī jayamṛta māri ta
yan lmaḥ sawah kakati(ka)
9. n iyañjuklaḍang tutugani taṇḍa sambandha ikanang rāma iyañjuklaḍang
tutugani taṇḍa kanugrahān de çrī mahārāja
manglaga
10. *i saprana i* satahun satahun matangnyan papiṇḍa
lamwit 6 (?) ikanang sawah kakatikan iyañjuklaḍang tutuga
11. i tan wuang *i tani* rāma dumadyakan ikanang katik
samangkana yā ta matangyan inanugrahān ikanang rāma iyañjuklaḍang
12. katik de çrī mahārāja tamolaha magawai mā 4
maḍṛwyahaji *lrin* mas su 12 i satahun satahun
13. mangkana()nn()nyanugraha çrī mahārāja irikanang
rāma iyañjuklaḍang tutugani taṇḍa tlas mapagēḥ tan kolahulaha
14. yakapa()ya tka i dlāhaningdlāha parṇnahanikanang
lmaḥ *unqgwani* sang hyang prasāda *atēherang* jayaṣṭamā
15. muang ikang sawah kakatikan iyañjuklaḍang tutu-
gani taṇḍa swatantrā tan katamāna deni winawa sang māna katriṇi
pangkur
16. muang saprakara *ning* mangilala ḍṛwyahaji ing dangū
miçra paramiçra wuluwulu prakāra pangurang kring paḍam manimpiki
paranakan limus galuh
17. pangaruhan taji watu tajam sukun halu-
warak rakadut pininglay katanggaran tapahaji airhaji malandang
18. tangkil salwit watu walang pamanikan maṇiga
sikpan rumban wilang wanua wiji kawah tingkēs mawi manambangi
juru
19. tuhā juḍi juru jalir pabisar
pagulung pawungkunung pulung paḍi tuhadagang miçra hino wli hapu
wli wadung wli tambang wli pañjut wli baṇṅg

20. urutan dampulan tpung kawung sungsung pangurang pa-
sukalas payungan *saṇan* wilut ngkung pānginangin pamāwaṇya ho-
pan n
21. panusuḥ mahaliman kḍi walyan mapadahi widu mangidung
sambal sumbul hulun haji pamṛṣi watēk i jro ityewamādi tan
22. lmaḥ sawaḥ sima kakatikan iyañjuklaḍang tutugani taṇḍa kaiwala bha-
tāra i sang hyang prasāda kabhaktyan i sanghyang (dha)rmma i ḥrī
jayāmṛta (ataḥ pramāṇa i sakabeh)
23. wya hajinya magōng maḍmit ka(beh sa)mangkana ikanang sukha dukha
kadyānggani mayang tan mawuah walū rumambat ring natar wipati
wangkai kabunan rāḥ kasawur ing dalam
24. (wāk)capala duhilatan hidu kasirat hasta *calra* mamijilakan wuri ning
kikir mamūk mamumpang ludan tuttan angḥapratyangḥa ḍaṇḍa kuḍaṇḍa
bhaṇ(dihalādi)
25. i sang hyang prasāda kabhaktyan sang hyang dharmma
i ḥrī jayāmṛta atah *parāṇa* ni dṛwya hajinya kunang ikanang miḥra
maṇambul maṇawring manglaka
26. la mangdy manghapu manghaṇg manūla
wungkuḍu magawai rungki payung wlu mopiḥ akajang magawai kisi
mamubut ma
27. manahab mamisaṇḍung manuk makalā kapuaya tribhagān dṛwya hajinya
saduman umarā i bhaṭāra i sang hyang prasāda kabhaktyan i
28. iyañjuklaḍang tutugan i taṇḍa i ḥrī jayāmṛta sadūman umarā irika-
nang punta jā(ta)ka makmitan sima i ḥrī jayāmṛta saduman
29. laladṛwya haji *miḥra* irikanang kāla mangangsēakan samgat aṇjuklaḍang
pasambah i ḥrī mahārāja mā kā 1 wḍihan gaṇjar haji yu 1 rakryan
30. (kaliḥ) rakai hino pu sahasra rakai wka pu bālīḥwara inangsēakan pasak-
pasak mas su 1 ma 8 wḍihan yu 1 sowang sowang rakai sirikan pu ma
31. rakai kanuruhan pu t̃a inangsēan pasakpasak
mās su 1 mā 4 wḍihan yu 1 sowang sowang samgat pikatan pu ḥa
tiruan
32. nta taratis *tataran* pu bingu pulung watu pu kikas inangsian
pasakpasak mas 1 wḍihan yu 1 sowang sowang juru siki pu bawlu amṛ
pu manak
33. mpīt pu wayan maughuri pu suduya inangsian pasakpasak mā 1
wḍihan yu 1 sowang sowang pa kubā hawang *kuyalangka* pu babra
aṇju saṇḍa pu dula

34. inangsian pasakpasak mas 4 wḍihan yu 1 sowang sowang wadihati
pu dinakara akudur pu dwaja inangsian pasakpasak mā 1 wḍihan yu 1
sowang so
35. wang tuhan i wadihati miramirah sang tambalang halaran sang
ḍulang tuhan i makudur basatpusan salulahan winaiḥ pasakpasak ma
wḍihan yu 1
36. sowang sowang pangurang i wadihati sang parapak manunggu sang
basu pangurang i makudur sang rakwēl saturung winaiḥ pasak-
pasak mās wḍihan yu 1 sowang
37. sowang sang tuhan ing pakaraṇān makabaihan juru kanayakan i haji
pu kuṇḍa juru wadwa rare rakai sumbun juru kala
38. citralekha walu pu ḍangha an parujar i hino kaṇḍamuhi ḍangā-
cāryya jale i wka biriwiḥ ḍangācāryya nanaya i sirikan
39. maḍaṇḍēr ḍangācāryya pṛḍu i bawang ḍangācāryya netra i kanu-
ruhan sang rama i tiruan wadihati
40. i pakudan sang rakwil kring satagan ḍurang winaiḥ pasakpasak
mas su 1 mā 4 kinabaihan nira sang citralekha i ḡrī mahāraja trawa-
ruk (asu of ṛsu?)
41. kadudut wimala balukit winaiḥ pasakpasak mās su 1 mā 4 kinabaihan-
nira pinghe kāliḥ ḥ sa kuci sang kini winaiḥ pasak pa
42. sak mā 2 ku 2 wḍihan yu 1 sowang sowang parujarnya pingsor hyang
si pakudān paskaran si baḍug winaiḥ mā(s) ku 1 wḍihan hlai
sowang
43. sowang wahu ikidulning turus sang gutul kutesabi intik winaiḥ
pasak mās 1 ku 4 wḍihan sowang sowang pangangka
44. kudur mā su 1 mā 4 wḍihan yu 1 saji sang hyang brahmā mās 10
kaharan simsim prasada mas 1 angsun luaḥ kuṇḍa mās saji sang
hyang
45. wungkal susuk wḍihan yu 4 (?) saji sang hyang kulumpang wḍihan
yu 4 saji sang hyang pṛthiwi kan wlah 1 kulambi 1 1 saji
sang hyang ā
46. kāḇa wḍihan yu 1 pangisi tambukur mā 1 saji sang hyang catur-
ddeḇa su 1 dakṣiṇa mā 8 kinarmma sang hyang kudur mā 4 wḍihan
yu 1
47. k maṇḍala su 1 ma 4 karamannire wadihati su 1 māra karamānnire
makudur su 1 mā 4 saji ning momahumah wsi samarja tambaga ga
48. ngsa prakāra in()ās samāsanya su 2 mā 12 tu pinakamanggalya
rikang susukan sima sira mpu mahāguru i sang hyang dharmmaya

49. ing kaçaiwān ing tajung muang sira mpu gokṣandha i sang hyang dharmma
i jayāmṛta pangapā i sang hyang wihantan i nja

Achterzijde.

23. *bhuwur* daṇḍal mārgganayikḍolalambo winaiḥ pasak mā l
sowang i tlasning mawaiḥ pasakpasak i taṇḍa rakryan muang pinghai
wahuta rāma
24. ing dangū pinarṇṇaḥ ikanang saji i sang makudur i sor
ning witāna i tngah ni paglaran sawidhi widhāna sakramaning manūsuk
25. mangaskāra sang hyang susuk watu kulumpang mamūjā i
sang hyang brahmā *malawu* ing daḍadeça mangḍiri ta sang makudur
ma li mottarasangga bandhana ta
26. lawan sang wadihati mangañjali i sang hyang tēas malung-
guh i sor ning witāna ma()lan pādahumarēpakan sang hyang susuk
watu kulumpang hinarē
27. pinghai wahuta rāma tpi siring kapua mapangalih sopacāra ma-
nguyut ta sang makudur manētēk gulu ni(ng) hayam linaḍḍesakan ing
kulumpang mamantingakan
28. hantlu ing watu sima mamangmang manapathe saminangmang nira ring
dangū i katēguhakna sang hyang watu sima ikana lingnira indah ta
kita kamung hyang i çrī haricandana a(ga)
29. sti maharṣi pūrwa dakṣiṇa paçcimottaramaddhya ūrddhamadhaḥ rawiça-
ḥikṣiti jalapawana yajamanākāça dharmma ahorātra *yahuw* jaya
yakṣa rākṣa
30. sa pisāca petrāsura garuḍa gandharwwa *bhūta* kinnara mahoraga catur
kapila yamabarūṇa kuwera bāsawa muang putradewatā pañcaku-
çika nandīçwara ma
31. *nāgarāja* durggadewi
caturāçra ananta surendra ananta hyang kāla mṛtyu gaṇa bhūta kita
prasiddha mangrakṣa kaḍatuan rahyang ta i
32. mḍang i bhumi mataram i kita umilu manarīra umasuk i
sarwwaçarīra kita ça(ka)la sakṣibhūta tumon madoḥ lawan maparē ing
rahina ing wngi at rēngē
33. kang samaya sapatha sumpaḥ pamangmang mami i kita
hiyang kabeh yāwat ikanang wang durācāra tan māgam tan makmit
irikaing hakani

23 *bhuwur-guwur*.

De cijfers in voorzijde regel 12, 31, 34 staan in Oud-Javaansche karakters.

34. hyang kudur brahmaṇa kṣatriya weṇya sudra hajuan hulun
matuha raray lakilaki wadwan wiku gr̥basta pinghai wahuta rāma
nāyaka
35. umulahulah ike lmaḥ sawah
kakatikan iyaṇjuklaḍang tutugani taṇḍa sima inarpanakan i sangat
aṇjuklaḍang
36. i bhaṭāra sang hyang prasāda kabhaktyan i ṇṛi jayāmṛta
ing dlāha hlam an babaka

XLVII.

Steen, afkomstig van Koedjon manis (afd. Berbek, res. Kediri), sinds 1889 (Not. p. 64) als D. 67 in het Museum te Batavia. Abklatschen worden vermeld Not. 1869, Bijl. N en 1876, Bijl. II no. 7; thans Oudheidk. Bur. no. 387 en 431. Dr. Brandes deelde in Not. 1886 p. 146 mede, dat de inscriptie van Mpu Siṇḍok was en gedateerd 859. De afmetingen zijn 1.45 M. hoog, 79 c.M. breed en 27 c.M. dik van boven, 33 van onderen.

V o o r z i j d e.

1. swasti sakawārṣatita 859 jeṣṭamāsa tithi saṣṭi
2. ṇuklapakṣa ha wa wṛ wāra agneyastha pūrba phalguṇa
3. nakṣatra toya dewatā bajrayoga garadhikarāṇa irikā
4. diwāsanyajñā ṇṛi mahārāja pu siṇḍok ṇṛi iṇana wikrama dharmo
5. tunggadewa tinadaḥ rakryān mapinghe kalih rake hiṇo pu saha
6. sra rake wka pu baliṇwara umingsor i rakanuruhan pu ṭā kumo
7. nakan ikanang lmaḥ sawah kakatikān i bring watak marganung winawa
ning wa
8. buta hujung ukurnya tampah 6 suku 1 mwanḡ lmaḥ pomahanya tam-
pah suku 1 simā
9. n susuhan de sangat marganung pu danghil panumbas pu danghil
irikang
10. sawah kakatikan mā kā 5 su 9 pratyekanikang wang ri kring tinumbas
lmahnya
11. mwanḡ kāng ing pomahan si sukat mwanḡ si bhaṭikā anak sang sukat
putu
12. nya si cablut si mewēḥ putu sang kuwu si bēṅgal anak sang wipula
si wayu
13. ga anak sang wēlak sang sungruput kapwanakan sang sogata sangke si lo
14. kosok anak sang grodā si mungsil anak sang baṇṇi si taklu mwanḡ si ta
15. mbin anak sang talā si paṇḍyāsan anak sang loka si trawil anak

16. sang chāyū si turang anak sang tapa si kaçi anak sang parawan si
() kuḍik ana
17. k sang gusir (gusēr) sang palū si deṇḍa anak sang sarupi si tikus anak
sang ḍampil si
18. anak sang kaḥ si tuki anak sang man sang bandēng anak
sang pumpali si gigi
19. s anak sang hurang kaki jurwan anak sang tira si heruka anak sang bu
20. nut si padwāla putu sang bāhuti si sinti mwan si wijaya si bala anak
sang pula
21. wli pañjut anak sang kapi si kapi anak sang jaman piṇḍa panumbas
samgat mā
22. rganung sang danghil irikang lmaḥ ni samangkana mā kā 1 su 13 mā
1 rakanang pamahli pu
23. danghil irikang wihantan i sira arthahetoh sang prasantamatih mā su
11 pangi
24. lu samgat anakbi dyah pēṇḍēl mā su 5 piṇḍa pamalli pu danghil
mwan sira stri samgat
25. anakbi dyah pēṇḍēl irikang wihantan mā su 16 matēhēta samgat anakbi
dyah pē
26. ṇḍēl umilu makadharmma ikang wihantan kinalihannira mwan samgat
marganung pu danghi
27. l ma()ḥ ka sira kālih cihnāni pagēḥ denira humli ikang wihantan
dopāddhya
28. i wtēḥwtēḥ inangsēan pasēk mā 6 sumrahakan ikang pasak i ḍopāddhya
i wtēḥwtēḥ
29. mandami kaki jurwan sang hadyan akalambi haji sang bayah i wadihati
wineḥ pasēk
30. ma 2 ku 2 i makudur sang kaja sang bwangbwang wineḥ pasēk mā 1
ku 1 kinalihanira
31. atah nāyaka lampuran i marganung sang rayasām makangaran kayu
manglañ
32. mwan jung hu pramukha wineḥ pasak mā 2 ka 2 kinabehan
wahuta i mārganung
33. nāyaka lampuran sira hujung mangaran pra byungyē saku pilih māpus
pramukha
34. wineḥ pasak mā 2 ku 2 kinabehanya matēhēr tikang wihantan
manghiras

17 tikus-tikas; 18 pumpali-pḍampil; 27 pagēh-sagēh.

35. *ya()pasunghanuryyasab* sinuꦑuk mwanꦒ ika simma samꦒat māꦒa-
nung pu dahi

A c h t e r z i j d e.

11.

lēbla

12. b kalang

trpan saluit watu walang pamani

13. kan maniga sikpan rumban wilang wanwa wiji kawah tingkas māwi
manambangi tuha

14. kang sahiran juru gosali mangrumbe mangguñje tuhanambi tuhan hu-
ñjēman

15. tuhan juḍi juru jalir pabīsar panggulung pawungkunung pulung paḍi
miꦕra hino wli *ta*

16. (*mbang*) wli wadung wli *tambang* wli pañjut wli hapu palamak paka-
lungkung urutan dampulan

17. tēpung kawung sungsung pangurang pasukalas payungan sipat wilu(t)
jungkung panginangin

18. mawasya hopan panrangangan skar tahun panusuḥ mahaliman

19. kḍi walyan widu mangidung sambāl sumbul hulun haji singgah

20. pabr̥si watak i jro ityewamādi tan tama rikanang lmaḥ sawah sīma kaka

21. dikan ika tkeng pomahanya kewalya samꦒat māꦒaꦑung pu danghil

22. atah pramāua i sadrabya hajinya kabeh mangkana ikanang sukhadukha ka

23. dyanggan ni mayang tan mawwah walū rumambat ing uatar wipati
wangkay

24. kabunan rāḥ kasawur ring dalan wakecapala duḥhilattan hidu

25. kasirat astacapala mamijilakan wurining kikir mamuk mamungpang

26. lūdan tutan angꦑapratyangꦑa ḍaḍa kuḍaḍa *kakḍihalādi* samga

27. t māꦒaꦑung pu danghil atah p(r)amana ri drabyahajinya kunang

28. ikanang miꦕra mañambal mañawring mangliḥi mapabangan mangapus ma

29. ba ma mangdyun manghapū manghangꦑa manula wung-
kuḍu malurung ma

30. *gawai* rangka payung wlu mopih kajang magawe kisi mamubut manga

31. manawang ma()ugkab mamisaḍung manuk makalakala ka

32. ya tlung dumān drabya hajinya saduman mare samꦒat māꦒa

33. (nung) pu danghil saduman mara irikang punta makmitan sima sadu

34. (man ma)raha i sang mangilala drabya haji miꦕra mangkana parḥnah
nyanugra

35. (ha) ṣrī mahārāja i samgat margaṇung pu danghil tlas mapagēh
 36. n kolahulaha de sang anāgata prabbhu mwan pinghe wahuta rā
 37. (ma) nāyaka pārtaya tka
 ing dlāha ning dlāha ka
 38. umulahula ikang lmaḥ sawaḥ sima kakadikaṇ i hring ka pra

Linkerzījkan t.

1. siddha langghana inga
2. jñā haji ikanā mangka
3. na ya sangkana ni prama
4. danya knana ya nigrāha
5. mā kā 2 dhā su 1
6. mwan salukar ning pā
7. mahāpātaka bhukti
8. nya ing sahasrakoti
9. janma iriku kāla ma
10. ngangśākēn samgat
11. margaṇung pu danghil
12. pasēk pasēk i ṣrī
13. mahārāja mā su 5 wḍiḥ
14. han yu 1 rakryan
15. mapinghe i hi
16. no pu sahasra rake
17. wka pu baliswara inasē
18. an pasēk pasēk
19. mā su 1 mā 6 wḍihan yu
20. 1 sowang sowang rake
21. sirikan pu balyang i
22. nangśēan pasēk pasē
23. k mā 6 yu 1 rake ka
24. nuruhan pu t̃ā samga ¹⁾
25. t pikatan pu sata
26. inangśēan pasēk
27. pasēk mā 1 wḍihan
28. yu 1 sowang sowang (ti)
29. ruan ḍapunta pu rita

38 ikang-ikang.

1) Tusschen regel 23 en 24 staat bijgeschreven: wḍihan.

30. p inangsĕan pasĕ
31. k pasĕk mā 5 wḍi(han) yu 1
32. wuru tunggal pu bacchu pu
33. lung watu pu tikas inang
34. sĕan pasĕk 3 mā 8 wḍi
35. han yu 1 sowang i rake
36. halāran pu bingung ināngsĕ
37. an pasĕk 2 mā 1
38. wḍihan yu 1 manghuri pu sa
39. daya langkā pu babru inang
40. sĕan pasĕk 2 mā 4 wḍi(han)
41. hle 1 sowang i wadihati
42. pu dinakara akudur pu dwa
43. inasĕan pasĕk 2 mā
44. wḍihan yu 1 sowang i pa
45. han ni wadihati ba ci

R e c h t e r z i j k a n t.

1. i lbur poh tuha
2. ni makudur 3 sang wa
3. tu walaing sang ngula
4. d wineḥ pasĕk ma
5. 5 wḍihan hle 1 so
6. wang sowang pangurang ni
7. wadihati sang dulang manu
8. ngkū sa(ng) saditi pangurang i
9. ra makudur sang rake
10. walā manungkū sang
11. wineḥ pasek ma 5
12. wḍihan hle 1 sowang
13. sowang panu()kū
14. ni waru wadi ti sang ka
15. māmpah mah lwi ngu su()k (?)
16. mā su 1 mā 8 panglēbu
17. rkenang kadik sangat
18. wadihati mā su 3
19. panumbas irika sarbwa
20. saji i sang kudur mā su

21. 8 sang tuhan i pakaru
22. *lat* makabeḥhan
23. juru kanayakan i ha
24. ji pu kuṇḍu juru wadwā
25. *i* rakai samad ju
26. kulula ma ngalaha
27. rān citralaikha sang lu
28. mku ḍanghwan parujar
29. i hino kaṇḍamuhi danga
30. cāryya basu i wka i
31. dangacāryya niṣcaya
32. i sirikan hujung ngkaluḥ sang
33. hariwangsa i maḍaṇḍēr ḍa
34. ngacāryya patha i bawang
35. ḍangacāryya naka i kanu
36. ruhan sang *ramarasa* i tiru(a)
37. n *sumu* atmāṇiwa
38. i wadihati sang babāṅg
39. i makudur sang rakēpēl i
40. *tritawan* wineḥ pasēk
41. pasēk ma ka waiḥ *ni*
42. lecetalaipā i ṣrī ma
43. ja rāke humbulu pu brapa
44. baruk a ka *du()te*
45. maṇa wineḥ pasēk mā 1
46. wahannira pinghe ruju
47. ṣa

De cijfers in voorzijde r. 8, 10, 24, 28, 30, linkerzijkant 13, 19, 31, 34, 40 en rechterzijkant 2, 5, 11, 16 staan in Oud-Javaansche karakters.

XLVIII.

Steen, afkomstig van Siman (afd. en res. Kediri), vandaar naar Kediri gebracht en sedert verloren gegaan, zie Verbeek p. 284, waar mede (op gezag van Dr. Brandes) wordt medegedeeld, dat het jaartal 865 is. Een abklatsch wordt vermeld Not. 1876, Bijl. II no. 2; thans Oudheidk. Bur. no. 395. Dr. Brandes las de inscriptie klaarblijkelijk van een abklatsch in gedeelten, zonder daarbij volkomen zeker te zijn, hoe het geheel in elkaar zat, getuige het vraagteeken bij „zijkanten”.

V o o r z i j d e.

om

1. swasti cakawarṣātita 865 cawana māsā tithi pañcāmi cuklapakṣa, *pa, ka*
2. so wāra kṣātra
3. rāja rake hino pu siṇḍok cī īcānawikrama dharmmottunggadewa tinadāḥ
rakryān mapinghai i halu pu sahasra umingso
4. r i rakai kanuruhan pu kumonakan ikanang lmaḥ sawah i para-
dah i tutuganing taṇḍa i paraḍah
5. hyang dharmma kamulān winli deng sang *slak* mās kā 2 rikanang rāma
i paraḍah sapaṣuk wanua kabeh muang ikanang lmaḥ gagā warukwaruk
i tagi watak *para*
6. wān lmaḥ kanayakān tan kakatihan *kalu para* ko kā nan tan palu
āngi drabyahaji *panggu* hān i tagi ukurnya tampah 6 winli de
7. mas kā 1 su 10 i tagi sapaṣuk wanua kabeh sīmān
susukan de sang *ūluk* nya ikanang sawah winli *siṇḍuk* i paraḍah
8. kā arpanākna i sang hyang dhar(mma) kamulān i puṇya sang
kluk i paraḍah lor ning luaḥ paknānya punpunana sang hyang
dharmma kamulān *umyarpaga* a
9. nanā i sang hyang dharmma pratidina *wgilan* sangang *wyagata-*
gantakawamaṇa muang *patlangṇa* kalilirāṇa dening anak putu puyut
mani *antah* santāna pratisantāna sang *cluk* dāyanya rikana sa
10. sang maputra titah nikanang lmaḥ sawah sima pacaru i sang hyang
dharmma kamulān blaḥ 1 pangajyan su ku 1 (?) a ka 1 putrangṇa
tampah 1 ikanang lmaḥ gagā itaging tampah blaḥ
11. putrangṇa juga mangungsī i pinghai panigaran i paraḍah mapasang mā
9 (*of s*) 2 magulung gulungan tan pa angkaṇ julung pu-
jut tan paraḍah mangkana sambah
sang kluk
12. hārāja, an winli de sang *cluk* masamoha ta ikanang rāma i paraḍah
matuha raray *winkas* si mbak huler si dayī rāma
cruyī
13. karamān *rāma* ja wiga kālih *ttayī* wilēng juru botoḥ kajar-
kalul()i, wariga si palunggaḥ si lu
14. māghi, nāghī, samayī, matūttakan wuwusnya sapaṣuk wanua,
tumarima ikanang mās kā 2 sawah i paraḍah tlas sud-
dha pariṇuddha māri ta ikana

7 *ūluk-clak*; 9 *antah-andah*.

15. ka lmaḥ ikanang sawaḥ i samīpa sang hyang dharmma kamulān
i punya sang ḥluk lor ning luaḥ prasiddha ikanang sawaḥ i paraḍaḥ
pramāṇa tan kolahulaha tkā i dlāha ning dlāha
16. i paraḍaḥ muwaḥ rāma i taging winkas *singugajeng*, wariga si pa-
randa *nguni* tayī, mantra, wetan saḍayi, hino, tanyang, iti,
mānā, bungsiṭ, wuluku
17. k bungara *tatakan* wuwusnya sapaṣuk wanwa tumarima ikanang
lmaḥ gagā warukwaruk i taging, tlas suddha pariṣuddha māri ta
ikanang rāma i taging makalmaḥ i
18. anak putu puyut muni antah santāna pratisa
prasiddha makalmaḥ ikan *warukwaruk* i taging pramāṇa tan kola-
bulaha tkā ring dlāha ning dlāha, māri ta
19. lmaḥ ing watak paraḍaḥ pa
nikanaug lmaḥ sawaḥ gagā sīma | ntra tan katamāna deni winawa
sang mānak katriṇi pangkur tawān tirip pinghai wahuta muaḥ sapra-
kāra ning ma
20. ngilala drabya haji ing dangū miḥra (miḥra pa)ramiḥra wuluwulu
prakā pangurang kring paḍam manimpiki paranakan (limus)
galuḥ pangriṇca manghuri parang sungka dhūra pangaruhan
21. sukun halu warak rakadut piningle tapahaji er haji malandang
lēwa lēblab kalangkang kutak tangkil tṛpan saluit *walang* pama-
ṇi | kan maniga sikpan rumban
22. lang wanna wiji kawaḥ tingkēs māwi manambangi | tuha dagang juru
gusali mangrumbai mangguṇje tuha nambi tuhān ṇje | n
tuhan juḍi juru jalir | sar pangulung pawungkunung pulung paḍi mi
23. ḡra hino wli hapū wli wadung wli tambang wli haṇg wli paṇjut pala
| k uruttan dampulan pangurang pusuk a (la) | s payungan
sipat wi | ju panginangin pamawāsyā hopan
24. panrangan skar tahun panusuḥ mahaliman kḍi walyan | ḍahi widu ma-
ngidung sa(mbal su)mbul hulun haji singgah pamṛsi | tak i jro
| wammādi tan tamā irika
25. gagā sīma i paraḍaḥ i taging kewala sang hyang dharmma | para-
ḍaḥ lor ning luaḥ ataḥ pramāṇa i drabya
| na ikanang sukha
26. yang tanpawuaḥ walū rumambat ring natar wipati wa(ngke)
| wur ing dalan wākecapala | hidu kasirat
27. k mamungpang lūdan tuttan hangsapratyangsa ḍaṇḍa kuḍa
paraḍaḥ lor ning luaḥ ataḥ parāna *ning* drabya hajinya
kabeḥ kunang ikana

28. miçra mañambul manglakha mapahangan

n manghapū, mangharēng, manggūla wungkuḍu manglurung magawe
runki, pagung wlū mopih

29. kajang magawe si

yang wli rakan drabya hajinya sadūmān umarā i sang hyang
dharmma kamu

30. lān i paraḍah

ha i sang mangilala drabya haji miçra irikanang kāla mangasiakan
pasuk pasambah

31. i çri ma

uttama yu 1 rakryan mapinghai i halu pu sahasra rake wka pu balī-
çwara

32.

rahan padlagan pu tikṣṇa ti karitip
inangsēan pasak

33.

n pasak pasak mā 5 wḍihan yu 1 sowang sowang wadihati sang di

34.

n inangsēan pasak pasak mas kā 1 wḍihan

35.

halaran sang hān i ma

No. 6 ¹⁾

1. haji yu 1 pasak pasak i
2. pasak pasak su 1 mā 4 wḍihan yu 1 sowang
3. sowang halaran pu nanda manghuri pu daya la
4. k pasak ma 10 wḍihan 1 sowang sowang rakai
5. in mas su 2 mā 8 kain blaḥ 1 n i wadihati
6. han hlai 1 sowang sowang pangurang i wadihati
7. sowang sang tuhān i pakaraṇān maka

28 manggūla-manggūla.

1) Waar deze nummers op slaan, blijkt niet.

8. *rāyaṇa lekha*

No. 7

1. *sa*
2. *n juru kanayakan i*
3. *i haluwisā(r)ga dangācāryya sa*
4. *kanuruhan sang ramā (= mo?) i tirua(n)*
5. *k winaiḥ pasak pasak mā 1*
6. *wasah sang çabda kuci(ng) sang*

V o o r z i j d e (b e n e d e n s t u k).

1. *hambulu ta*
2. *l()i turus jukute* *pasak pasak mā 2 ku 2*
wḍihan hlai 1 pinghai juru
3. *2 ku 2 wḍihan hlai* *pa parujarnya mingsor hyang*
pakudān paskaran si bhaya mā 1 ku 1 wḍi
4. *juru kanayakān sang gundya* *taṇḍa sang bali abalun*
sang kirat juru wadwā rare sang parbwa jaluk juru angra
5. *kan dyah winkas balu mo momahumah sang laikāya winaiḥ*
pasak pasak su 1 mā 4 kinabaihannira lumaku manusuk i wadihati
6. *lumaku manusuk i makudur kuruh winaiḥ pasak pasak su 1 mā*
4 wḍihan yu 1 sowang sowang mangangkat i sang hyang kudur su 1
mā 4 wḍihan yu 1
7. *sang hyang susuk wḍihan yu 4 saji sang hyang brahmā su 1 mā 4*
wḍihan yu 1 sang hyang prithiwī ken blaḥ 1, kalambi 1 songsong 1
sang hyang akāça wḍihan yu
8. *1 sang hyang kulumpang wḍihan yu 2 kaharan sisim prasāda su 1 mā*
4 sasran wuah kuṇḍa su 1 mā 4 saji sang hyang caturdeça su 1 mā 4
dakṣiṇa mā 8 tinmu
9. *hyang kudur mā 8 saji ning pomahumah wsi pamaja tambaga kangça*
prakāra inammas pamāsanya su 4 mā 8, marga pinghai panigarran
sang gadungan bra
10. *yi sāgara sikan sulēk da so sarwwoku kuak bo ceng baṇḍo bucong*
kita burayut paṇḍurāk umban cupan sali jagil mwa sthagula
11. *karuṇā ber sitima jaya burayut brat banit bapri barit winaiḥ pasak*
pasak mās ku 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang pinghai panigarran ma

A c h t e r z i j d e.

1. *bubak satisan winaiḥ pasak pasak su 1 mā 4 (of 5) wḍiha*

2. *han* *yu* 1 kain *blah* saha *pāduka* mapinghe *kābayan* babahan parujar pinghai *litwa*
3. *s* winaiḥ pasak pasak *mās* 4 wḍihan hlai 1 sowang sowang pinghai kambang ḥri sang *nāraka* ḍapu *pāḍang sawin pawang ni wa*
4. jangga katandaya buhak winaiḥ pasak pasak *mās* ku 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang pamuang gaḍang cakra winaiḥ pasak pasak *mās*
5. ku 3 sowang sowang pinghai kambang ḥri mangharḥp babak sang hiriban winaiḥ pasak pasak *su* 1 *mā* 4 wḍihan *yu* 1 saha *pāduka* mwang parujar pinghai si giṇḍi winaiḥ
6. pasak pasak *mās* ku *ta* parangkattan si prasanta cetri maṇḍana *nga* bas sugran kajḥl subal saraji parṇamaṇḍapangail pangkḥr puṇ-ḍutūya tulawa
7. *t* sampaso winaiḥ papak pasak *mas* ku 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang wahu ngkattan mangharḥp babak balun winaiḥ pasak pasak *su* 5 wḍihan *yu* 1 *sa*
8. *n* *blah* 1 batubatu *mās* 2 ku 2 saha pa()ka mwang bahu kabayan si gātra ṣalungga *sa* tapuat winaiḥ pasak pasak *mās* 1 wḍihan hlai 1 sowang sowang *rāma* i paraḍah winka
9. *s* si gimbal huler si()yi *rāma* kabayan si burang *pu* *grami* parujar si katu juru buat toh tuhalas ing *karamān* si beṣa jīwiga kālīḥ twayi wībwa akajar si *kalanwi* wariga si basa
10. pilunggaḥ si kuliling wariga wadwan si mangaku wariga i jro si burḥng *rāma* maratā si piṇjal namwan maghī *nā* gī sayi winaiḥ pasak pasak *su* 3 *mā* 8 kinabaiḥhanya sapaṣug wanua wḍihan hlai 1 sowang
11. sowang *rāma* i taging barā winkas si bajeng wariga si parandhakan bulu kusuk bungaran winaiḥ pasak pasak *mās* ku 2 wḍihan hlai 1 sowang sowang i muṇana si bakatāl masigi rḥmbat i sang manube kālā
12. sangandal balam i sang *nāga* (*of nyaga*) iṣṭi i sang malanggaḥ winkas i sang taruk kupat i taṇjung si sumpal ingambul lor i gnang bang rā-jangguruḥ i tukap salimar bep i taru mangalap buti i pa()h
13. *n* bakatāl i kahuripan aṇḍing kidang winaiḥ pasak pasak *mās* 1 sowang sowang tuha kalang i maṇḍana si ramya tuha kalang i taging si bugi tuha kalang i taṇjung si bintam winaiḥ pasak pasak wḍi
14. *han* hlai 1 sowang sowang punta i kamulān kidul ring sima taṇjung si kuṣa sang lḥng nulḥngkap i sang platan bhyāsa i sang hujung kanyāṣa i kaseran ḍangācāryya dhātrī ingayunnan
15. sang larik baroṣṭa ing kudur lḥkas ing beṣṇawajamba ing sima

kaṇḍang umbān i baruk wuliran i sang gnang jaka i sang kes params çlat
i sang kwāralwi i sambung sangambu ta

16. parawi dapunta çiwahaya i garga brkul i sang bimalasa-
baya i culanggi hri i lalatang sang dhetā winaiḥ pasak pasak mās i
sowang sowang rāma tpiiring ilu pinaka sakṣi ri
17. kasusukan sīma balasaḥ sang mahimān carala i parambattan si bagñah
i lingkung si adhe i manggihi si mono i haḍahaḍa si bangkam winaiḥ
pasak pasak mās 2 wḍihan hle 1
18. sowang sowang mabañol si kalayar winaiḥ pasak mā 1 wḍihan hlai
sowang sowang i tlas ni mawaiḥ pasak pasak i taḍa ra
i i s wahuta rāma punta tpi si
19. kamadangū pinarñah ikanang saji i sang makudur i sor ning
witāna i tngah ning paglaran sawidhi widhāna sakramaning manusuk
sīma ing lagi kawi mangaskāra sang hyang
20. tu kulumpang mamūjā i sang hyang brahmā matawur ing daḍadeça
mangḍiri ta sang makudur mapangaliḥ mottarasangga mamukhabandhana
tumama ing paglaran la wadihati mangañjali
21. s malungguh i sor ning witāna māḍalan pāda humarēpakan sang hyang
susuk watu kulumpang hinarēpakan denikānang pinghai wahuta rāma
punta tpi siring kapua mapangali
22. manētēk gulū ning hayām linanḍēsakan ring kulumpang
mamantingakan hantlū ing watu sīmā mangmang manapathe saminang
mang nira dangū ika katm
23. ra indah ta kita kamung hyang nī haricandana agasti mahārēṣi
pūrbwa dakṣina paçcimottara mādḍhya ūrddhwamadhaḥ rawiçaçi kṣiti jala
pawana
24. tra sandhyādwaya hrdaya yakṣa rakṣa çāca pretāsura gaṇa
garuḍa gandharwa kinnara mahorāga catwāri lokapāla yama baruṇa
kuwe
25. ra nandīçwara mahākāla ṣadwināyaka nāgarāja durgga(dew)i caturaçra
ananta surendra ananta hyang kālamṛtyu gaṇabhūta kita prasi(ddha)
mangrakṣa kaḍatwan rahyangta i mḍang i bhūmi mataram
26. ing watu galuḥ kita umilu manarīra umasuk ing sarwwasarira kita sakala
sākṣibhūta tumon madoḥ lawan maparō ing ra(hina) ing wngi addēngēa-
kan ta ikang samaya ṣapatha sumpah
27. pamangmang mami ri kita hiyang kabeh yāwat ikanang nguang durā-
cāra tan mā makmittirikang sapatha sina sang wahuta
hyang kudur brāhmaṇa kṣatriya weçya sudra ha

28. hadyan hulun atuha rarai lakilaki wadwan wiku gr̥hastha muang ping-
hai wahu(ta) rāma nāyaka parttaya hatur ttaliper asing umulahulah
ikang lmaḥ sawaḥ i pa
29. raḍaḥ sīma inarpanākan *saglul*: i sang hyang dharmmakamulān i para-
ḍaḥ lor ning luaḥ muang i tagi putrangca ing dlāha hlam an
baba/ataya nguniwaiḥ yan dawuta sang hyang watu
30. sīma kabuattananya patyananta ya kamung hyang deyantat patiya tat-
tanoliha ring huntat tattinghala i likurēn, tarung ing adigtan tampyal
i wirangan uwahi i tēngē
31. nnan tutuḥ tuḥḍanya blaḥ kapalanya sbittakan wtangnya rantan ususnya
wētnakan hatinya pangan dagingnya inum rāhnya tēhēr pēpēddakan
wkasakan prānānika ya
32. n parāring alas pangannan ing mong, patukaningulā pulirakannaning
dewamanyuḥ ya(n) para ring tgal alasamala ni rāksasa pangannaning
wuḥl sing pamūnggan umunguya ing sthāna
33. nya sandhi roga rumaūcāya araḥ ta kita kamung hyang kuḥika gargga
metri kuruṣya patañjala suwuk lor suwuk kidul kuluan wetan buangakan
ring ākāḥa
34. sulambittakan i hyangta kabēḥ tibākan ing samudra klammakan ing
ḍawuhan alapan sang hyang dalammer duduttan ing tuwiran singhap-
pan ning wuhaya tātan mātya i
35. ikeng lmaḥ sawaḥ sīma i paraḍaḥ gagā i tagi upadrawa ri dewata
dṛṣṭi liputtan ni *phīra* muliha rikang naraka tam kan ring mahā-
rorawa klān do (*lees de*)
36. sang yāmabala palundening kingkara pingpitu ata yan bimban
pa ata ya kadi lawas sang hyang candrāditya ing ākāḥa sumuluhi aṇḍa-
bhuwana lawassanya *bhukti*
37. ni pañcamahāpataka sangsāra *lasalabra* duḥkha kapangu-
hēnya sarūpaning lara hiḍapanya sakelikning mangjanma dadyananya
awūka tan tmua samawka
38. kunuwu kerir mangkana tmahananikang wwang bu lmaḥ
sawaḥ sīma i paraḍaḥ gagā i taging mangkana ling nikanang mamang-
mang sapatha sumpah sang wahuta hyang kudur pi
39. rēngāakan i sang pinghai wahuta rāma punta tpi siring
hana sang pinakasākṣi rikang susukan sīma kabaiḥ i tlas sang wahuta
hyang kudur manguyut mapangti sira n
40. kabēḥ kapwa malungguḥ ri tkan pasak tumūt krama sang hanarikān
pinghai wahuta rāma kabayan muang rāma tpi siring kula patipu()ta
kularaja lakilaki wadwan

41. kanistha maddhyamottama tan hana kāntun ilu manadāḥ ing paglaran ing pkan tinurēn kunarēn (*pgan*) inangsean skul dākdannan linirusan klakla ambil lambil
42. syan lidlid tūsanek paliddha takih paring su lawaragalan pangapangān rumbarumbah kūluban tetis tumpuk tumpuk dehaña nuḍuhasid kakab
43. ramahan kaḍiwas kawan hurang gtam bilulung, layalayar halahala hantiga inarisun()a atak pihantahulan cīnangannan haryyas paṇigangan ing sare
44. n limas 12 len sangkārīka iwak knas prakāra anaḍaḥ sira kabeh yathā sukha mangidung siddhu ciñca tuak pintiga sowang winuwuhan tambul inaṇjapan
45. kura wuku rima asam dwadwal kapua makudur manghuri umangsō ta jnu skar rujak anabēḥ ta sang makuwung mangḍiri ta sira kabaiḥ pinghai pramula ta manambah hu
46. marp i sārāharah ni kahanān cī mahārāja i tlas ning manamah mangigal yathākrama tuwung bungkok gaṇḍing rāwana hasta sampun sangkap ikanang iniga
47. lakan malungguḥ sira muwah winuwuhhan tambul linarihan piṇḍua sowang umasō ta banglas linarihan muwah matlasan sira kabaiḥ kapua ma

Z i j k a n t e n ?

- I 1. gagā sīma sang hyang dharmma kamulān caturdeça
2. ikanang mabañol si kalayar
- II 1. wāhaṣyara sama de tṛpta rikanangngwang kabaiḥ umuwuhi subaddhanika
2. sang hyang dharmma kamulān i paraḍaḥ lor ning luaḥ samprayuktapari
- III 1. kanang lmaḥ sawaḥ i paraḍaḥ gagā i tagi ka sakrānta
2. citralekha i cī mahārāja mangaran lakṣaṇa ||
- IV 1. hlamanya i tlas sang wahuta hyang kudur umratiṣṭha sang hyang wungkal susuk ing sahīnga
2. tagi muang sang umpāpāra ikanang susukan sīma winaiḥ manadaha mangkanātaḥ kramanira
- V 1. mulih iyumahnira kuna(ng)
2. nti ikanang rāma i paraḍaḥ
- VI 1. umintonnakan guṇanya kapua manohara çabda widagda
2. i rāt kabeh nāhan krama nikanang susukan sīma

41. dāk-dāng; 42 pangapangān-sangapangān; 45 pramula-pramuka.

XLIX.

Vier koperplaten, gevonden volgens Domis (in Not. 1886 p. 142) op vijf paal boven Malang, thans verloren. Met zeven tot een andere oorkonde behorende (No. L) en tegelijk gevondene platen als één geheel getranscribeerd door den sultan van Soemenep en volgens diens handschrift in de Rijksuniversiteitsbibliotheek te Leiden uitgegeven door Cohen Stuart als Kawi-Oorkonde XXX; zie ook pag. XVII sqq. van de inleiding aldaar. Later werden onder papieren, voor het oudarchief te Batavia bestemd, inktafdrukken gevonden van deze zelfde elf platen (40×9 c.M.), welke Dr. Brandes in staat stelden te constateeren (Not. 1886 p. 143), dat het waren „twee oorkonden, die dooreen zijn geraakt. Zij handelen over hetzelfde onderwerp, wat de verwarring niet weinig hielp vermeederen. De een, die ik A noemen zal, is niet volledig, slechts plaat 2, 3, 4 en 7 van deze serie van 10 à 12 platen is voorhanden. De andere B uit zeven platen bestaande, waarvan plaat 1 en plaat 7 beide slechts aan één zijde beschreven zijn, is compleet en heet afkomstig uit Çaka 865. In uiterlijk, wat de letter aangaat, gelijkt oorkonde B in alle deelen op A. Naar hetgeen plaat 2 van oorkonde A te lezen geeft, moet plaat 1 van serie A aan beide zijden beschreven zijn geweest. Onder de door den Heer van der Chijs gevonden afdrukken in drukinkt is wat bij Coh. Stuart No. 2 genoemd is niet meer voorhanden”.

A.

- 2a. kahyangan i kanuruhan kabeh makādi sang hyang wurandungan i sang hyang mahulun i sang hyang pangawan i sang hyang kaswaban i sang hyang kagotran mwang ikang manigēr manghanakēn wala pupuk wangi i sawka rahyangta kanuruhan mering manambahi pāduka çrī mahārāja umajarakēn sapūrwwasthitinya ring lagi an tamolah umulahakēn kapūjān bhaṭāra pratidina ri kaswatantranira mwang ikang manigēr ring anādikāla tan kataman deni saprakāra ning mangilala drabyahaji ring dangū
- b. nguniweh pinghe wahuta anak wanua nāyakapratyaya an kewala bhaṭārataḥ pramāne sadṛwyahajinya mwang sukhaduḥkhanya kabeh kapanggih ring atitaprabhu mangkana rasa ning sinambahakēn ika sang marhyang mwang sang karmmanya i sang hyang kahyangan kanuruhan kabeh mwang ikang manigēr i çrī mahārāja kunēng pingsornyanugraha çrī mahārāja kinon ika sang marhyang mwang sang karmmanya i hyang i kanuruhan kabeh kumatguhakna sapūrwwasthitinya ing malama tan kawnanga pina *bhawa*
- 3a. ya kapuriḥ mwang tan katamana deni winawa sang mānak katriṇi, pangkur, [panlung blaḥ], tawan tirip mwang pinghe wahuta anak wanua, nāyaka pratyaya, ngūniweh sang mangilala dṛwya haji, miçra wuluwulu saprakāra ityewamādi tingkahnya pangurang, kring, paḍēm, manimpiki, paranakan, limus galuḥ, mangriñci, manghuri, parang, sungka, dhūra,

pangaruhan taji, watu tajēm, sukun, halu warak, rakadut, *mani*, pinilay, katanggaran, tapa haji, airhaji, malandang, lēca, lēbēlēb

- b. pakalangkang, kutak, tangkil, salwit, watu walang, pamanikan, maniga, sikpan, mangrumbe, mangguñje, tuhanambi, tuhan uñjēman, tuhañjudi, juru jalir, pabēsar, pagulung, pawungkunung, pulung paḍi miçra hino, wēli hapu, wli wadung, wli tambang, wli pañjut, wli harēng, palamak, pakalungkung, urutan, ḍampulan, tpung kawung, sungsung pangurang, pasuk alas, payungan, sipat wilut, tuha labuhan panginangin, pama-wasya, hopan
- 4a. panrangan, skar tahun, panusuḥ pahaliman kḍi walyan widumangidung sambal sumbul hulun haji singkaḥ pamṛsi watēk i jro ityewamadi yati ka tan tama i sang hyang dharmma kahyangan i wurandungan i sang hyang mahulun i sang hyang pangawan i sang hyang kaswaban i sang hyang kagotran ikanang manigēr an kewala bhaṭārātaḥ pramāṇa sa-ḍṛwya hajinika kabēḥ, mangkana ikang sukhaduḥkha magēng aḍmit kadyangga ning mayang tanpa wwah walū rumambat ing natar wipati wangke kabunan rāḥ kasa
- b. mburat ing hawan wākeapala duhilatēn ami(ji)lakēn wuryyani(ng) kikir amuk amungpang ludan tutan angḥa pratyangḥa ḍaṇḍakudaṇḍa maṇḍi-haladi bhaṭārātaḥ pramāṇe ḍṛwya hajinika kabēḥ samangkana ika masam-biwahāra ri sthāna bhaṭāra parakahyangan kabēḥ tapwa ya hiningan kramanya tlung tuhan yan pangulang kēbo prāṇa 20 i satuan sapi prāṇa 40 wḍus prāṇa 80 aṇḍaḥ sawantayan agulungan tlung pasang angaraḥ tlung lumpang acadar patang pacadaran
- 7a. nparēbutapatu tampamahanga tampusukar tukara kewala supratipattyata sira humerakna sapatuduḥ sang mabyapan tan umilwa umapūra kapū-jān bhaṭāra makaphala tan kahala karuhun tan kawantēnanikāryyanira samangkana deyanyu pinghe wahutānak wanua nāyakapratyaya mwanḡ sang winkas de rake kanuruhan i wanua i kanuruhan yan hana sukha-duḥkha nika sang marhyang mwanḡ sang karmmanya makabehan mwanḡ ikang manigēr kawangataya tkutkun rikawatanira haywa ta kamung swikara tanpananggaha ta kamu mamungkuri sira tan tibananyu sira ḍaṇḍa tēkwananyu mahaya
- b. sang hyang kahyangan atika an wnanga sira miwē suksanira kunang yan paḍa saḍṛḥa ikanang wiweka meringataya umara i kamu irikatayan ingētingētan yathāyuktinya denya yathānya tanpataya ikang gati mang-kana rasa ni pingsornyanugraha ḥṛī mahārāja yatika kinonakēn kayatnak-na kapagēhakna de sang marhyang mwanḡ sang kagotran mwanḡ ikang

manigër sakweh sang karmmānya i sang hyang kahyangan i kanuruhan kabeh kunang deyanyu kamung pinghe wahutānakwanua nāyaka pratyaya i sapinasuknikeng watëk kanuruhan hu(jung).

De volgorde vergeleken met die bij Cohen Stuart is dus deze:

2a = C. S. 3, 5—8	4b = 6, 1—4
2b 3, 1—4	5 en 6 ontbr.
3a 2, 1—4	7a = 5, 5—8
3b 2, 5—8	7b 5, 1—4
4a 6, 5—8	

L.

Zeven koperplaten, gevonden met de vorige en thans verloren; voor de geschiedenis er van zie men onder XLIX. Dr. Brandes deelt t. a. p. (p. 144) nog mede, dat de oorkonde er een van pāduka çrī mahārāja mpu Seṇḍok (beter Siṇḍok) is en knoopt daar een beschouwing over de andere oorkonden van dien vorst aan vast, waarnaar wij verder verwijzen.

B.

- 1b. || omkārāya namaçciwāya || swasti çakawarṣātita i çaka 865 phalguṇa-māsa tithi daçamī çuklapakṣa tung wa bu wāra kulawu watidewatā kuweramaṇḍala wawakaraṇa indraparwweça bharaṇīnakṣatra samangkana ng kāla tumurun kṛtawara anugraha pāduka çrī mahārāja mpu seṇḍok i sira içānawikramadharmmotsāha mwanḡ i sira ḍapuryyat sakinasut dening watëk kanuruhan catursāmānya kabeh mwanḡ sang karmmānya i sang hyang kahyangan i ka
- 2a. nuruhan kabeh makādi sang hyang wuranḍungan i sama manghyang samahulunnira bhaṭāra hyang pangawan mwanḡ sang hyang kaswangga dewa kapūjā i sang hyang ikang tinadaḥ rakryan apinghai rakryan halu rakryan sirikan mwanḡ maḍanḍer makādi rakryan kanuruhan kṛta ahwah ning līlā amūjā majari sowara irikang apinghai wahuta anak sanak nāyakapratyaya i sapinitohaḥ umiwē kapūjān pratidina i kaswasthaning rāt mwanḡ kaprabhuswahantānira ikang sakinasut dening watëk kanuruhan
- b. catur sāmānya kabeh mwanḡ ikang kawaligëran tau kataman parabyā-pāra saprakāra mwanḡ drwyahaji ring anantakāla ngūni ring dangū ngūniweḥ pinghai gawan i sang kagotran mwanḡ pupuk wangi i sawka sakinasut watëk kanuruhan samering manēmbahi sira pāduka çrī mahārāja umajarakēn salwirning pūrwwasthitinya ring lāgi mwanḡ sang karmmānya sakinasut dening watëk kanuruhan kabeh umingsor pwa ng anugraha çrī mahārāja tinon panghyang watëk kanuruhan pinghai kagotran kaswaban kawaligëran anpaçaiwa amū

- 3a. jā i bhaṭāra kapratyakṣa pramāṇa i sadṛwyahajinya mwanḡ sasukhaduḡ-
kha kabeh kapanggiḡ ringatitaprabhu mangkana sarasa ni sinēmbahakēn
pinghai wahuta nāyakapratyaya nguniweḡ sakweḡ ning mangilala dṛwya-
haji miṣra wuluwulu parawulu ityewamādi tingkahnya pangurang kring
paḡēm manimpiki heraji salwirning wyāpāra tkeng paranakan linus
kahyangan kanuruhan kumatguhakēn sapūrwwasthitinya ring puhunma-
lama tan kawnanga purihēn dening winawa demāna katrīṇi tan katkana
arik purik luda
- b. n tutan wawarmmalakulaku rāḡ kasawur ing natar wangke kābunan
wākecapala hastacapala mwanḡ mayang tan pawwah walū rumambating
lmaḡ wipati salananing sukha duḡkha magēng aḡmit tan tumama hyang
mahulun i hyang wurandungan i rahyangta i sang hyang pangawan i
sang hyang kaswaban anmuwah bhaṭārataḡ pramāṇa irikang masam-
bewaharasthāna i bhaṭāra kahyanganira kabeh phala mamūjā i kagotran
pinghai kaswaban waligēran kapwa ya hininganan kramanya tlung
tuhan yan pangulang kbo prāṇa 20 i satuhan
- 4a. sapi prāṇa 40 wḡḡus prāṇa 80 aḡḡaḡ limang gagalaḡ samangkana kweḡ-
nya tan kaknan drawyahaji de sang mangilala saparanana sowara ājñā
haji i sang hyang kaswaban i sang kagotran mwanḡ pinghai kawali-
gēran samangkana deyanyu i sapinasuk ning watēk kanuruhan hujung
waharu sadṛwyahajinya kabeh mangkana rasa sang hyang ājñāhaji
pamūjā ikang masambewahāra tan kawardhakana umilwa apuṣpapūr-
waka ni kāryya bhaṭāra prañatapraṇamya kadharmman sang bhujangga
mangarechanāpuṣpa paḡa mamūjā maniwabhakti sakweḡnira aniwaṣika
ri kāla ni kapū
- b. jāning kanuruhan irika ta ng kawaligēran makāryya ri kāla ni kapūjān
i sang hyang rahyangta mwanḡ i sang hyang kaswaban ya ta matang-
nyan wineḡ tumuta sakapagēḡ sakawnang ning watēk kanuruhan atēhēr
dinūman sīmā lmaḡ umaḡ gaga sīmā sawaḡ ri tahun kalih jēng kapra-
māṇan sangkeng kanuruhan sīmā sawaḡ ring panawijyan 13 jōng king-
kaboringaranya sawaḡ kawaligēran kapramāṇa sangkeng kanuruhan
suwakansajōng gaga rwang jōng kulwaning parhyangan gaga kulwaning
gurubhakti kawaligēran kapramāṇa sīmā mangkana yan pamūjā i sang
hyang rahyangta saji ning ma
- 5a. ngantukakēn kbo buṇcang pirak ku 2 pakrimaḡ ngaranya kalasa wahu
pakunḡan hayā(m) satali sukat sa 1 sang hyang kagotran saji ku 1
hayā(m) satali kalasa mwanḡ sawaḡ tan kawādhakana pratyaya
dlāha pratyakṣa pingsor ning rasānugraha ṣrī mahārāja yatika kinona-

kën prayatnakna pagëhakna de sang manghyang watëk kanuruhan tan tibāna wādhaka yatanyantan pangawunawuna tan kaknana pramādāgëng yathānyantuwahu pakunḍan wahu sukat sa 1 sajining makāryya hajangan dyus susuci ngaranya tan karuwa ta tapwa sakatama tinmu ring gu

- b. runadi ring pūrwasthiti kaparipūjā ri paripūrṇāning rāt mwanḡ wka ni wka dlāha ning dlāha matangyan kadharmma utsāhani ranpaweh sīmā tumut salakunyu sapolahnyu i sapinasuk ning watëk kanuruhan ikang sakawnangnyu anganggwa sarwwawali yan pacuringa apajënga majnwa apasilih galuh askarwathino aringringabanantën anusuna salu apa- langka binubut añjamah rare inakwakën yadyan mangiwë rare aguntinganindita awarangwaranga babañu saprakāra ni kāryyanya salwirning mandihala ya rājyamanglyā tan wadhakanën dening watëk kanuru

- 6a. han pinghai kabeh aweci patayet ḍaḍah sahasra wadkakëng (lo)ke mangkana rasa kṛtawarānugraha ājñāhaji kmitanikang waligëran inuwëh i sang hyang mahulun i sang hyang pangawan i sang hyang kaswaban i sang hyang kagotran caturḍaḍayet mangkana parananyu pinghe wahuta anakwanua tkaring putu buyut goleng anggas sakulagotra wargga mwanḡ santānanyu yan langghana ring sang hyang ājñāhaji tan kna ng sama sadlāhaningdlāha yan bwat karmma knanyu jah tasmāt karmma kadi pāpa ning tan bhakti maguru mangkana panggi- lënya ika

- b. ngababak abubik anungkal amukilmukil anāhas anglëbur anyāya ikang warānugraha çrī mahārāja mpu seḍok tan katkana phalaning dadi janma wuḍuga tan wka salwirning swastha panggihënya yan para ring tgal sambërën dening glap tanpa hudan yan para ring alas sahutën dening sarppa biṣa yanpareng lwah agöng sahutën dening ta iran yan pareng bangawan alapën denira bhatāri ḍṛmel sahutën dening wuhaya amanek- maneka tibāngandëmanawa nya yan pamet prih tan panëmwa anga- lorangidula a

- 7a. ngetanangulwana kapanggiha ta ng sarwwakleṇa anandungakna ru- yung awak ikang anyāyāngruddhāmadakani ikang kṛtawarānugraha rasa sang hyang ājñāhaji sang hyang panarapan sang hyang rājapraçāsti kaprayatnakna haywa cawuh haywa ilrūn ¹⁾ çrī çrī çrī || o ||

1) = lirūn met metathesis.

De volgorde vergeleken met die bij Cohen Stuart is dus deze:

1b = C. S. 1, 1—4	4b = 8, 5—8
2a 4, 5—8	5a 7, 1—4
2b 4, 1—4	5b 7, 5—8
3a 10, 1—4	6a 9, 5—8
3b 10, 5—8	6b 9, 1—4
4a 8, 1—4	7a 11, 1—2

LI.

Steen, staande op het assistent-residents-erf te Malang (Verbeek p. 297, Rapp. 1902 p. 262), hoog 1.43 M., breed 1 M., hoogte basis 25 c.M. Een abklatsch wordt vermeld Not. 1887 p. 7, thans Oudheidk. Bureau no. 402. In Notulen 1887 p. 67 deelde Dr. Brandes mede, dat de inscriptie uit 866 Çaka en van Mpu Sindok is.

om awignam

2. || o || swastiçakawarṣātita 866 caitra
3. māsa tithi ṣaṣṭi çuklapakṣa tu pa wāra rohi
4. ṇīnakṣatra kaṣalaça dewatā prītiyoga īrikā diwasanyā
5. jñā çrī mahārāja rake hino pu siṇḍok çrī içāna wikrama dharmmot-
tunga
6. dewa tinadaḥ rakryān mapinghai i halu pu sahasra umingsor i rakai
kanuruhan
7. pwa kumonakan ikanang lmaḥ kidul ning pkan i muñcang watēk
hujung hīnganya wetan sawatēs lā
8. wan ing kamulān kumaṇḍi tkeng alas lor hīnganya kidul irikang luaḥ
sawatēs lāwan ing lumbang
9. lumbang hīnganya kuluan luaḥ ing kampir sawatēs lāwan i balkung
kumaṇḍi mangalor iri kuluan sawatēs
10. lāwan ing sa(ng) tingging hīnganya lor ing pkan ing muñcang piṇḍa
ukurnya mangalor hop lbak tulaṭhanya
11. ukurnya manguluan ḍpa ha tanpasawah tanpaknas
sīmān susukan de samgat *da ṇa* ḍangācāryya hitam
12. nya dharmmakṣaitra pagawayana prāsāda kabhaktyan mangaran i sid-
dhayoga manambah paṇḍita ni
i bhaṭāra pra
13. tidina marāgāskar i bhaṭāra i sang hyang swaya mūwa walaṇḍēt tanpa
ngi sarbwa()jaya s catur jana sakukusan ing sawulan *

9. *kampir-tam pěr.*

14. sahadaladali umijila angkan asujimāsa tan sepa ing kapūjān bhaṭāra i
sang hyang swayam i malandēt *angkan* imba yojana
15. jarikanang lmaḥ haranan i munčang an sīnima dai samgat
duṇu māri yan lmaḥ i watak hujung parṇahanya swatantra tan ka-
tamāna deni winawa
16. sang mānak katrīṇi pangkur tāwān tirip pinghai wahuta muang saprakāra
ning mangilala drabya haji ing dangu miçra paramiçra wuluwulu prakā
17. ra pangurang kring paḍam manimpiki paranakan limus galuḥ pangriñci
manghuri çungka dhūra pangaruhan taji watu tajam sukun halu
warak raka
18. dut pininglai katanggaran tapa haji airhaji malandang lēbalēblab ka-
langkang kutak tangkil tṭpan saluit watu walang pamaṇi
19. kan maṇiga sikpan rumban wilang wanua wijikawah tingkēs
sahiran tuha jurugusali mangrumbai mangguṇjai tu
20. hānambi tuhān huṇjaman tuhan juḍi juru jalir lung pawung-
kunung miçra hino wli hapū wli wadung wli tambang wli
pañjut wli
21. harēng palamak pakalungkung uruttan ḍampulan tpung kawung
kalasā payungan sipad wilut jangkūli
nangin pamāwaçya
22. panrāngan skar tahun panu mahaliman kḍi walya
mangidung sambal sumbul hulun haji singga pamṛsi watēk i jro itye
23. wamādi tan tamā rikanang lmaḥ sīma haranan i muñcang kewala
hyang prāsāda kabhaktyan i siddhayoga ataḥ pramāṇā i
sadrwyahajinya
24. kabeh samangkanang sukhaduḥkha kadyanggāning mayang tan mawuah
walū rumambat ing natar wipati wangkai kābunan rāḥ kasawur ing
dalan wāk capalā dūhila
25. tan hidu kasirat hastacapalā mamijilakan wuri ning kikir mamūk ma-
mungpang lūdan tūttan angça pratyangça ḍaṇḍakuḍaṇḍa bhaṇḍihalādi
bhaṭāra i
26. sang hyang prāsāda kabhaktyan i siddhayoga tātaḥ parānani drabyahaji-
nya kunang ikanang miçra mañambul mañawring manglākha mamaha-
ngan mangapus mangubar ma
27. narub manggula mangdyun manghapū mangharēng manūla wungkuḍu
manglurung magawai rungki payung wlū mopih akajang magawai kisi
mamubut manganamanam manawah mana

18 kalangkang-kalungkang; 26 mañambul-mañumbul.

28. hib mamisaṇḍung manuk makalakalā kapua ya tribhāgān drabya haji
sadūman umarā i bhaṭāra i sang hyang prasāda kabhaktyan i siddha-
yoga sadūman
29. umarā rikanang rāma jāpaka makmitan sīma i muñca sadūman maparaha
i sang mangilala drabya haji miṣra kapua ikanang masambyawahārākan
bhaṭāra hana
30. ngkāna hinihēban kwehanya anung tan knāna de sang mangilala de sang
mangilala drabya haji tlung tuhān i sang masambyawahāra ing sasama
yan pangulang kbo 4 sapi wḍus
31. ing ma ing satuhan satuhan yan pangulang aṇḍaḥ sawantayan
mangulungan tlung pasang tlung lumpang mamutēr tlung tuhān
paṇḍai mas saparēan pa
32. ṇḍai tambaga saparēan paṇḍai wsi saparēan towi ikanang 1 siddha
pinakatuhānning paṇḍai mamgat limang puluh pangaruhan ta jēng
samangkana ikanang paṇḍai
33. mansapirakka i parēanni paṇḍai mas atikā ikanang paṇḍai kangca
ka i parēanning sapaṇḍai tambaga samangkana sakagawayan
ing wsi
34. parēaning paṇḍai wsi ataya(h) tandeyan maparēana i kāwakanya matuiḥ
tlung wḍai uṇḍahagi satuhān macadar tlung pacadaran
35. ikana tuṇḍāna kwaihani padagang bhaṭāra tlung tuhān wuitan i
padagang bhaṭāra anpawli bhaṇḍa padgaran i paradeḥa mas kā 4 ing
satahun satahun kramanya yan de
36. i nang mas pinaka wuitnyanpadagangakan bhaṭāra pāruan
ikanang lany ing satahun satahun

LII.

Steen-fragment, afkomstig uit de residentie Soerabaja, sinds 1862 als D. 21 in het Museum te Batavia; abklatsch Oudheidk. Bureau no. 220 en 331; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2979 (Cat. Juynboll p. 231). Dr. Brandes beschrijft dezen steen in den Catalogus (p. 379 sq.) als volgt:

„Fragment van een zeer grooten steen (boven einde), met rond noofd, en gewelfde vlakken. Grijs. Andesiet-breccie. Zeer beschadigd. Beschreven op vier zijden met oostelijk oud-Javaansch schrift. Op de voorzijde, doch hier en daar onleesbaar, 15 regels, op de achterzijde dito 13 en één regel halve letters; op het linker zijvlak slechts 3 regels leesbaar, en op het rechter dito slechts 2 (einde van de inscriptie). Uit het Soerabaja'sche, Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XII, 585. Hoog 89, breed 93 en dik 22.

Schenkingsoorkonde handelende over in vrijdom en onder de gewone privilegien geschonken gronden. De begiftigde is Bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyan i pangurumbigyan i Kampak. Daar in dit opschrift de formule (mang)rakṣa kadatwan cī mahā(rāja) i mḍang i bbu(mi) mataram wordt aange-

32 Boven jēng staat nog geschreven: wi.

troffen mag men veronderstellen, dat het dagteekent van vóór 850 Çaka (= A. D. 928)"¹⁾.

V o o r z i j d e.

1. t(i)ngkës
2. wli (tambang), wli pañjut, wli harëng, pagulung, pabisar, palamak hapu (pa)sukala(s)
3. pulung paði, skar tahun, panrāngan, panusuk, kawan, mahaliman, kði, (walya)n, widu(ma)ngidu(ng), sambal sumbul kulun haji
4. ty(e)wamādi tan tamā rikanang sawah sīma pangurumbi(g)yan i kampak kewala bhaṭāra i sawah prāsāda kabhaktyan i pangurumbigyan atah pramāṇā i sa
5. mangkana ikanang sukha duḥkha kadyanggāning mayang tanpa-wuah, walung rumambat ring natar wipati wangkai kabunan, rāḥ kasa-wur ing dalan, wāk capalā, duhilatan hidu kasirat
6. mamijilakan wuri ning kikir, mamuk mamumpang ludan tuttan ḍaṇḍa kuḍaṇḍa maṇḍihālādi, bhaṭāra i sang hyang prāsāda kabhaktyat atah *parāna* ni drabya hajinya kunang
7. miçra mañambul, mañawring, manglāka mangapus, mapalangan, mangawar, matarub manggula, mangdyun, ma(ng)hapu, manula wungkuḍu, manglurung, magawai rungki, payung wlu, mopiḥ, akajang,
8. magawai kisi, mamubut, manganamanam, manawang, manahib, mami-saṇḍung manuk, makalakalā, kapwa ya triyāgān ḍṛbyahajinya sadūman umarā i bhaṭāra, sadūman umarā i
9. sang makmitan sima, sadūman maparaha i sang mangilala drabyahaji, irikang kālā mangasēaken ḍapungku pasambah i çrī mahārāja mas su 2 mā 8 wḍihan tapis yu 1 rakai sirikan
10. marendra, rake wka pu balyang, sangat momahumah kālīḥ maḍaṇḍēr anggēhan, tiruan ḍapunta taritip, inangsēan pasak pasak mas su 1 mā
11. n cadar yu 1 sowang sowang, mamrāti hawang wicakṣaṇa, manghuri pu paṇḍamuan, halaran pu guraṇāntama, panggih hyang pu glo, inangsēan pa
12. sak mas mā 1, wḍihan cadar yu 1 sowang sowang wadihati sang dīnakara, akudur pu balawān, inangsēan pasak pasak s(u) 1 mā
13. dar yu 1 sowang sowang, tuhān i wadihati miramiraḥ sang halang palang, halaran palbarrap, tuhān i makudur 4 watu walai sang ramā , watuka

1) Over deze laatste zinsnede vergelijk men Rapp. 1911 p. 12—13.

8 triyāgān-tribhāgān.

14. n, wineh pasak ma, sahowangka, pangurang
i makudur
15. jisamat (*aan het einde*).

A c h t e r z i j d e.

- 1.
2. kṣinapaṇcimottara maddhya, urddhammadhaḥ, rawiṇaṇi
kṣiti jala
3. garuḍa gandharbwa, sarbwalokapāla yama baruṇa kuwera
bāsawa muang putra dewa
4. nāgarājā durggadewī, caturaṣra, ananta surendra,
ananta hyang kalamṛtyū, gaṇa bhūta,
5. rakṣa kaḍatuan ṣrī mahā(rāja) i mḍang i bhū(mi) mataram, kita
umilu manarīra, umasuking sarbwa ṣarīra, kita sakala sāksī bhūta, tumon
madoḥ lawan maparē
6. (ring ra)hina ring wngi adḍengē ā samaya sapatha sum-
pah pamangmang mami ri kita hiyang kabeh, yāwat ikanang ngwang
durācāra, tan māgam tan makmit i
7. rikang sapatha si hatan sa t kudur hadyan hulun matuha rare,
lakilaki wadwan, wiku gr̥hastha muang patiḥ wahuta rāma, nāyaka parttaya
8. lahul(aha) ikeng lmaḥ sawah i kampak,
sima inarpanākan ḍapungku i māṇapujanma, i bhaṭāra i sang hyang
prāsāda kabhaktyan i pangurumbigyan i
9. kampak wabakataya nguniweh da ta sa(ng) hyang watu sima
tasmāt kabuatakannya, patyanantāya kamung hyang deyantatpatiya tat-
tanoliha i wuntat
10. tinghala i likurēn, tarung ring adēgan, tampyal i wirangan uwahi
i tnganan, tutuh tuḍanya, blaḥ kapālanya, sbitakan wtangnya, rantan
ususnya, wtuakan
11. lmanya, ḍuḍuk hutinya pangan dagi(ng)nya, inum rāḥnya, tēhēr
pēpēddhakan wkasan prāṇantika, yan pararing alas pangananning mong,
patukanning ulā, puliraknaning dewa
12. (ma)ny(u), yan pararing tgal alapanning glap, sampalanning rākṣasa,
pangananning wu(i)l si an hyang kuṇika garggametri kuruṣya
pātānjāla, suwuk lā
13. wuk k(i)dul kuluan waitan, wuangakan ringa salambitakan ing
(h)yang kabaiḥ, tibākan ri(ng) mahāsamudra, klamakan ring ḍawuhan,
alapan sang hyang ja
14. (*halve regel, halve letters*).

Linkerzijvlak.

1. ngkāri iwak knas prakāra, anaḍaḥ sira kabeh yan
2. n kurawu, kuri / dwadwal, kapwa mangulur
3. tiḥ pramukha, kapwa manambaḥ humarēp i

Rechterzijvlak.

1. iniglakan, malungguḥ sira muwaḥ winuwahan tambul
2. kapwa umuliḥ i humaḥ nira, likhita(pātra) citralekha i ha
(einde).

LIII en LIV.

Twee steenen, afkomstig van Dinojo (afd. Malang, res. Pasoeroehan), zie litteratuur bij Verbeek p. 297. De eerste bevindt zich nog ter plaatse en wordt in Rapp. 1902 p. 331 beschreven als „een vierkante beschreven steen van onder iets breeder dan van boven; vroeger waarschijnlijk ook aan de bovenzijde rechthoekig bekapt, doch nu afgeschuurd, beschadigd en, als de geheele steen, zeer verweerd; staande op een zeer beschadigde steenplaat, één met den beschreven steen en van voren en aan linker en rechter zijde daarop eenigszins vooruitspringend. De steen in op de vier zijden met oud-Javaansche letters begraven en bevatte oorspronkelijk 25 regels schrift. . . . Hoogte van den steen 0,64 M., breedte 0,35 M., dikte 0,19 M.” De tweede werd eerst naar Batoe, vervolgens naar Batavia vervoerd, er is daar thans als D 95 opgenomen in het Museum (Notulen 1895 p. 50, 90, 99). Abklatschen worden vermeld Not. 1888 p. 12 en Rapp. l.l.; thans Oudheidk. Bureau no. 355 en 397. Dr. Brandes deelt in Notulen 1888 p. VIII sq. naar aanleiding van de abklatsch het volgende mede:

„De inscripties van Dinaya schijnen één praçasti te vormen. Zij leveren na een korte, ook door beschadiging onduidelijke inleiding, slechts een reeks getuigegiften met vermelding van de namen der personen, die ze ontvingen. Die inleiding staat op den kleinste der beide steenen, waarvan slechts één der breede vlakken, en één der smalle zijden is abgeklatscht. Uit het feit dat van dezen eenen steen niet meer werd afgeprent, leid ik af dat het overige gedeelte van dezen steen óf onbeschreven is óf niet abgeklatscht kon worden. Het eerste is zeer wel mogelijk, want het abgeklatschte gedeelte geeft het begin van de oorkonde: *swasti çakawarṣatita* 8 . . . ; van welk jaartal het laatste cijfer niet, het middelste niet voldoende te herkennen is, hoewel men, naar hetgeen nog te onderscheiden valt, als zeker stellen mag, dat het cijfer dat het tiental uitdrukte een 1 is geweest, of een 2, of een 3, of misschien een 4. De praçasti dagteekent dus uit de eerste helft van de 9e Çaka-eeuw. Het schrift van beide steenen is slordig en onduidelijk. De letters zijn nu eens groter, dan kleiner. Op den kleinen steen loopen de regels van het breede vlak door op de smalle zijde, doch men is daarbij zeer inaccuraat te werk gegaan. Nu eens zijn er lettergrepen overgeslagen, herhaaldelijk is er te veel, en toch kan er geen twijfel over bestaan of die smalle regels zijn inderdaad de aanvullende gedeelten, die tusschen de langere regels van het breede vlak ontbreken. Op regel 7 vindt men bijv. . . . mā 1 | mā 1 wḍihan yu 1 . . . ; — reg. 10. . . mā 2 wḍihan yu 1 | yu 1 . . . ; — reg. 16 . . . mā 1 wḍihan yu 1 | 1 sang. . . . ; — deze smalle regel eindigt . . . mā 1 wḍi, terwijl regel 17 op het breede vlak weer begint mā 1 wḍihan yu 1 . . . ; — op dezelfde

wijze geeft regel 21 (einde) en regel 22 (begin) wḍihan | han yu 1. . . .; —
tussen regel 18 (smalle zijde) en regel 19 (breed vlak) ontbreekt 1 wḍi, nl.
mā (1 wḍi)han, enz."

EERSTE STEEN.

1. swasti cakawarṣatita 8
2. diwaṣa n(i)ka(n) lmaḥ i kabhya dra muaṇ lmaḥ |
i piliṇpiliṇ
3. i hyaṇ taipak su $\frac{2}{4}$ mā 1 |
iha saṇ rāja saṇ nata saṇ
4. punimān irikanaṇ lmaḥ inaṇsean |
sira māṣ kā 1 su 1
5. manalu inaṇsean sira si()ě patih |
mā 1 wḍihan yu 1
6. sira mā wḍihan yu 1 muaṇ rakryan |
gotra inaṇsean
7. rake kulān mā 1 wḍihan |
yu 1 dyaḥ mani mā 1
8. [mā 1] wḍihan yu 1 dyaḥ bhadra ma 1 wḍi |
han yu 1 dyaḥ dama
9. n inaṇsean pagēḥ pagēḥ muaṇ lawela |
wě jara la ma
10. mā $\frac{2}{4}$ wḍihan yu 1 aṇraṇkpi saṇ ragagar ma $\frac{2}{4}$ |
wḍihan yu 1
11. [yu 1] anuṅgu rake taru hayu mā $\frac{2}{4}$ wḍihan yu |
1 juru wadwā rare saṇ
12. juru niṇ marakat patawēḥ mā 1 wḍihan |
yu 1 aṇraṇkpi saṇ la ci
13. tralekha saṇ pamuluṇ mā 1 wḍihan yu 1 aṇraṇkpi |
darimuda mā 1 wḍiha
14. tiḥ kabayan saṇ kalima mā $\frac{2}{4}$ wḍihan yu 1 pati |
ḥ pamgat saṇ hiranya mā
15. han yu 1 gusti humpur mā 1 wḍihan yu 1 paṇuraṇ ca |
ndra mā 1 wḍihan yu 1
16. anuṇ wuryyan ni turum saṇ kusuma mā 1 wḍihan yu 1 |
[1] saṇ skarpapaṇḍan mā 1 wḍi
17. [mā 1 wḍi]han yu 1 mā 1 wḍihan hle
1 saṇ rakryan satrě
18. han yu 1 juru kalaṇ saṇ bobi wḍihan 1 patiḥ paṇkur
i waharu saṇ hawaṇ mā

19. han *mīa* sañ wulyar ku 1 wḍihan 1 cañkih 2 ḍapu kara
ṇḍat ku $\frac{2}{4}$ wḍihan
20. 2 wḍihan yu 1 paka ṇan sañ cikha mā 2 wḍiha |
n yu 1 parujar patih
21. sañ pujitā ku $\frac{2}{4}$ wḍihan yu 1 parujar kawah dya |
n sañ gmi wḍihan
22. [han] yu 1 parujar i hujun sañ rāmanta mā 1 |
parujar i waharu

TWEEDE STEEN.

V o o r z i j d e.

3. ku 2 tuha buru i wurandunan
4. sañ gapah wḍihan 1 bhama kabayan sañ wa
5. kañ wḍihan 1 i panabahan ḍapu mañja
6. t wḍihan 1 i jawuhan ḍapu hyañ ga
7. ṇa wḍihan 1 ḍapu hyañ ludri wḍihan
8. 1 marhubu sañ tañun wḍihan 1 *katha*
9. in wihara haji sañ panamwe wḍihan 1 wiha
10. palari kabayan sañ ki()t wḍihan 1 juru i
11. hyañ i luḥ sañ ṇah wḍihan 1 winkas si pala
12. mpitan sañ wipak wḍihan 1 winkas i juru
13. manigir sañnuka wḍihan 1 masaji sañ wesya wḍiha
14. n 1 in kamulan sañ muyanti wḍihan 1 i laṇḍa
15. ḍaṇḍgir wḍihan 1 wanua i taṅgaran sañ *na*
16. ṇgal wḍihan 1 mawahal sañ mubya wḍihan
17. wanua i wuṅgaliṇan sañnage wḍiha
18. yaṭi wḍihan 1 kulapati i hulu ranten sañ ka
19. wḍihan 1 kulapati i pandak sañ jawah wḍihan

A c h t e r z i j d e.

sañ pura

1. ranten i baniwan sañ suntan tuha bu
2. i *da dun* wḍihan 1 hulu wuatan i *wa*
3. in sañ ghaṭi wḍihan 1 anuñ rāma in kagu()tyā
4. taḥ sañ ba sañ laḍa sañ ujar i wariga in kaguṭtyā
5. si guntu inañsēan ta sira pagēpagēḥ māramu
6. lawēlawē yu $\frac{2}{4}$ samañkana kweḥ nira anuñ inañsē

19 cañkih cañkēḥ; 22 rāmanta-bhamanta.

10 palari-palanī; 15 na-sa.

7. an pagěpagěh mwañ lawělawě muañ wineh manada
8. ha ata irikañ kāla rāmanta i mañyañin mu
9. gasahun wineh wđihan yu 1 ma 1 añlasa
10. n kwak wđihan yu 1 sañ juru botoh sañ candra wđiba
11. n 1 wiga sa(ñ) tañdak wđihan 1 ataji sañ a ta
12. mbar wđihan 1 tuha pađahi sañ dagañ wđihan 1 wwe sañ
13. mula wđihan 1 anuñ kinon melu ana rakryan
14. gotra muañ sañ tuhan sañ parujar kalima in
15. nan melwi rāmanta in pamala()sañ h sañ agusañña
16. pakenai lawělawě muañ
17. pagěpagěh sañ lagati wineh sira wđihan 1 sakweh sañ
18. majajahan kabeh wuduñgulan sañ kawupatañ sañ ku
19. sañ lambah sañ tiñgír sañ pinta limuq sañ
20. pandhyacaramasañ wineh mā 1 ||

Op de zijde.

|| lalapa tamā ma 1 wđihan yu 1

LV.

Koperplaat, gezegd afkomstig te zijn uit Trawoelan, thans in de collectie-Wiederhold te Malang. In 1898 werd een rubbing aan Dr. Brandes aangeboden (Notulen p. 102, 153, 181), naar aanleiding waarvan hij het volgende mededeelde (ibid. p. 122): „De rubbing . . . levert de beide zijden van een eerste blad van een oorkonde uit Çaka 888, waarbij een zekere mpu Mano, een stuk grond, dat hij als het hem toekomende deel van zijn vaderen geërfd had (*kaputrāṅganira kaliliranira sangke kawwitanira*) schenkt aan mpungku Susuk-pagēr en mpungku i Nairañjanā, opdat het zal kunnen dienen om er een *kuti* (buddhistische kluis) te maken, die de *kapodgālīkan* zal kunnen zijn van het nakroost van mpungku ing Nairañjana. Deze oorkonde herinnert dadelijk aan het stuk, waarvan twee bladen terecht zijn gekomen in het Rijks-Oudheidkundig Museum te Leiden, die door Cohen Stuart in zijn Kawi Oorkonden onder no. XXII bekend zijn gemaakt. Ook hier heet het van mpungku i Nairañjanā (in XXII Nerāñjanā) *arthahetoh mpu buddhiwāla* (in XXII *bodddhiwala*), terwijl ook het reeds vermelde *podgālīka* daar teruggevonden wordt (*parṇahanya podgālīka*). Niet minder dan dat stuk levert ook dit nieuwe, behoudens dat men hier nog een zeer uitgebreide dateering aantreft, in verschillende woordvormen, die den indruk maken van jonger te zijn dan het jaartal zou aangeven, reden om althans te veronderstellen dat het stuk, zoo het al oud is, toch vernieuwd, nog eens overgemaakt is, iets wat zonder twijfel meer dan eens gebeurd is en waarop door mij reeds jaren geleden de aandacht gevestigd werd. Het is daarom dan ook niet onbelangrijk hier even te constateeren, dat in de Nāgarakṛtāgama met zoovele woorden te lezen staat dat onder Hayamwuruk alle piagēm's gecontroleerd werden, en dit is voldoende om te verklaren hoe het komt dat zoovele oorkonden op koper van Oost-Java uit den ouderen tijd een uiterlijk hebben

10 kwak-kđak; 13 ana-mana; 15 nan-ñan; pamala-samala.

en in schrift, en in spelling, en in stijl dat zij, tegenover de bescheiden op steen uit denzelfden tijd, er mij toe brachten ze te qualificeeren als onecht, waarmede in de eerste plaats bedoeld was, dat zij niet zouden dagteekenen — in den vorm althans waarin zij ons bereikten — uit den tijd, dien de jaartallen dier stukken aanwezen als het oogenblik van uitvaardiging”.

„De afmetingen van de plaat zijn 42×8 c.M.”

- a. 1. || o || namostu sarwwabuddhaya || o || swastiçakawarṣātita, 888, çra-
waṇamāsa tithi, aṣṭamī çuklapakṣa, ha, wa, ra, wāra, sinta,
2. bāyabyasthagrahacāra, rohiṇinakṣatra, prajāpatidewatā, mahendramāṇ-
ḍala, harṣaṇayoga, wijayamuhūrta, çaçīparwweça,
3. kolawakarāṇa, singharāçi, irikadiwāçanira, mpu mano, muṇyākēn lmaḥ
sīma, kaputrāṅçanira, kaliliranira sangke kawwitanira,
4. ikang harahara, kidul i pomahanira, hīnganya lor kiduling pagēr kina-
liban, muang mpu mano, hīnganya kulwan angalihi pagēr, muang
5. ing pawidēngan, hīnganya wetan, angalihi pagēr, muang ing kalam-
payan, hīnganya kidul, ikang pagēr lor sangke kalimusan, ya
b 1. tekā pinuṇyakēn ira ing mpungku susuk pagēr, muang mpungku i
nairañjanā, arthahetoḥ mpu buddhiwāla, paknanya gawayēnnira kuṭi,
dharmma lpa
2. s kapodgālikanani kulasantānānira mpungku ing nairañjanā, kunang kra-
manya, ikang sawah kidul ing kuṭi, tēmpaḥ, 3, yata sinandā mpungku su
3. suk pagēr, muang mpungku i nairañjanā, ing mā kā 2 ya ta dharmma
mpungku ing susuk pagēr, muang mpungku i nairañjanā, an paminta i
4. ka lmaḥ tumpalikang sawah lor damlira kuṭi, yata karaṇanyan linbusi-
kang sawah sanḍanira mpu mano, ing mā kā 3, mapa
5. kna bhuktyana sang hyang kuṭi, sangka ri göngnyā, mpungku mano,
yat dharmma donanya, apitowinana ring dharmma parṇnah mpu mano,
denira mpungku ing

LVI.

Koperplaten, afkomstig van Pëlēm (afd. Modjokerto, res. Soerabaja), en wel de nummers 1, 4 en 5 eener oorkonde; thans als E 21 in het Museum te Batavia, zie Notulen 1902 p. 68, 95, 107 sq., 1903 p. 16. Bij de transcriptie teekent Dr. Brandes aan, dat deze oorkonde een „latere vernieuwing” is, blijktens het *dyah mattāṅgādewa* (pl. 1, r. 2—3), dat voor *dharmottungga-dewa* staat.

- I 1. || swasti çakawarṣātita, 893, cetramāsa, tithi, caturthī krēṣṇapakṣa, tu,
pa, çu, wāra, wiçākhanakṣatra, çakra
2. dewatā, subhayoga, Irika diwaçanyājña pāduka çrī mahārāja, rake hino
çrī içanawikrama, dyah

3. mattānggadewa, tinaḍah rakryan mapatih i halu, umingsor i rakryan kanuruhan, kumonakēn ikang
4. wanua i kamban, wanwa wargga haji sawargga, sinukwanua grama sīma sawinaya kabeh, inugrahan tan kna ring pinta pala
5. ku, lakwalakwan, miḥra paramiḥra, nāyaka pratyaya, urutan, kicaka, tarimba, tapukan, mabika, kawung.

- IVa 1. gusti bapa ni wetwet, aronaron atuha si wahil, aronaron anom si mēñek,
 2. juru ring sakata, kaki polong, buyut, si goweh, amingtiga, si jugil, amingpat, si bhoḍan,
 3. agurit, si cukat, añjungañjung, bapa ni kutil, juru buruh, bapa ni kbe, gusti si lokan, a
 4. ronaron atuha, si jumpēt, aronaron anom, si panitan, juru ri panunggalan, kaki ri madhu,
 5. buyut, hadyan lower, amingtiga si bhodog, amingpat, si wani, agurit si sādhu, a

- b 1. ñjungañjung, si maron, juru buruh, si woran, gusti, si wage, aronaron atuha si jagul, aro
 2. ronaron anom, si culil, juru ring masin, akiwani, buyut hadyan abhoreh, amingtiga, si jungka
 3. n, amingpat, si sambēr, agurit, si bargun, añjungañjung, si luwar, juru buruh, si jēḍing,
 4. gusti, bapa ni moha, aronaron atuha, si gamit, aronaron anom si jiket,
 5. samangkana kweh nikang rāma manadāh sang hyang ajñā haji, umasē tang rāma masung pasēk pagēh, juru ri kija

- Va 1. ngan, sinungan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan yuga, 1, buyut sinungan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan
 2. yuga, 1, juru ri bkēl, sinungan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan, yuga, 1, buyut, sinungan pasēk pagēh,
 3. mā, 10, wḍihan, yuga, 1, juru ri kanta, sinungan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan, yuga, 1, buyut, sinu
 4. ngan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan, yuga, 1, juru ri lekan, sinungan pasēk pagēh mā, 10, wḍi
 5. han, yuga, 1, buyut, sinungan pasēk pagēh, mā, 10, wḍihan, yuga, 1, juru ri talaga, sinu

- b 1. ngan pasĕk pagĕh, mā, 10, wĕihan, yuga, 1, buyut, sinungan pasĕk pagĕh, mā, 10, wĕihan, yu
2. ga, 1, juru ri kuwu, sinungan pasĕk pagĕh, mā, 10, wĕihan, yuga, 1, buyut, sinungan pasĕk pa
3. gĕh, mā, 10, wĕihan, yuga, 1, juru ri walasaĥ, sinungan pasĕk pagĕh, mā, 10, wĕihan, juga, 1,
4. buyut sinungan, pasĕk pagĕh, mā, 10, wĕihan, yuga, 1, rĭ mahārāja inaturan pasĕk pagĕh
5. , sū, 1, mā, 4, rakryan mapatiĥ sinungan pasĕk pagĕh mā sū, 1, mā, 4, wĕihan, yuga, 1, rakryan kanu

LVII.

Steen, afkomstig van Sĕndang Kamal (afd. Magetan, res. Madioen), waarover litteratuur bij Verbeek p. 209, thans als D 37 in het Museum te Batavia. Abklatschen worden vermeld Notulen 1869 Bijl. N. en 1876 Bijl. II no. 10; thans Oudheidk. Bureau no. 12, 13 en 253. Dr. Brandes beschrijft dezen steen in den Catalogus (p. 385) aldus: „Zeer groote steen met gewelfd boveneinde, gewelfde vlakken en voetstuk (uit één steen). Donker grijs met een rooden tint. Hoornblende-andesiet (breccie). Aan vier zijden in omloopende regels beschreven. Oud-Javaansch schrift van Oostelijk Java. Afkomstig van Siĕdang Kamil, Maospati (Madioen), Not. XIII, 41, 99. Hoog in het midden 161, aan de zijden 144; breed van boven 108, beneden 93; dik 31; voetstuk hoog 27, breed 95 en 54.

aka 913 (= A. D. 991). Praasti. . . Op dezen steen wordt melding gemaakt van het wetboek iwaāsana”.

1. swasti akawarṣātita 913 ṣṭhamāsa tithi trayodaçi uklapakṣa ma
u bu wāra nakṣatra adi yoga
2. pu dharmmasa(ng)grāmawikrānta kumonakan ikanang thāni i kawam-
bang kulwan
3. pāduka rĭ mahārāja
6. hyang samgat kanuruhan rĭ mahārāja an padamla parhyangan i
7. dlāha ning dlāha karuhun de sang anāgata prabhu mangkana
turunyanugraha rĭ mahārāja i samgat kanuruhan pu burung yata hetunya
8. kābhyāsān sang hyang iwaāsana man ataraguru
mālamāla
karmma kewala sowāra kra
9. mwang sakweĥ ni wargganira janmaprasuti i kawambang kulwan
mangaran cipi

11. umarnṇah ikana pa hyang
mwang ikanang thāni i kawambang kulwan
i kawambang kulwan
12. mā 6 ku 2 panngah panikul nikanang thāni i kawambang kulwan de
samgat kanuruhan

LVIII.

Steen, waarschijnlijk afkomstig uit de residentie Soerabaja, en sinds 1862 als D. 25 in het Museum te Batavia. Abklatsch Oudheidk. Bureau no. 17 en 329; afgietsel Leiden Ethn. Mus. no. 2978 (Cat. Juynboll p. 231). Dr. Brandes beschrijft dezen steen in den Catalogus (p. 381) aldus:

„Dakvormig boven einde, met voetstuk uit één stuk. Zwart. Poreuze bazalt. Buitengemeen gaaf. Beschreven met oostelijk oud-Javaansch schrift (voorzijde 33, achterzijde 31, rechter zijkant 30, linker zijkant 25 regels); ook op het rechter bovenvlak eenige woorden. Vermoedelijk van Soerabaja (?), Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XII, 585; vgl. no. 22. Hoog in het midden 121, aan de smalle zijden 103; breed van boven 84, van onderen 71; breedte van de smalle zijden 26 van boven en 31 van onderen; voetstuk hoog 19, breed 80 en 37.

Çaka 943 (= A. D. 1021). Praçasti van çrī mahārāja rake halu çrī lokeçwara dharmmawangça Airlanggānanta wikramotunggadewa uitgereikt aan de karāmān i Cane, om reden zij fungeeren als *panepi kuluan*. De desa Cane, die vroeger een desa *watēk tinghal pinghai* was, wordt door dezen vrijbrief een *sīma rāma swatantra*. Het zegelmerk (waarvan geen afbeelding voorhanden is) heet in het opschrift *garuḍamukha*. Als residentie van den vorst wordt genoemd Wwatan mas.

De volgorde der legende is: voorzijde met vervolgen op de rechter zijkant, behoudens den ondersten regel; achterzijde regel 1—29 met vervolgen op de linker zijde; regel 30 achterzijde, de laatste regel op den rechter zijkant, regel 31 achterzijde. Het gedeelte op het rechter bovenvlak staat, schijnt het, op zichzelf.

V o o r z i j d e.

manicrih

1. || o || swasti sakawarṣātita 943 kārtikamāsa tithi ca
2. turthi kṛṣṇapakṣa tu wa ṣu wāra landēp pūrṇawasu nakṣatra
ṣubhayo
3. ga ariditi dewatā grahaṇāpūrwastha wawakaraṇa bāyabyamaṇḍala
irikā diwaṣanyā.
4. jñā ṣrī mahārāja rake halu ṣrī lokeṣwara dharmmawangṣa airlanggānanta
wikramotunggadewa tinadaḥ rakryān ma
5. hāmantri i hino ṣrī sanggrāmawijaya dharmmaprasādotunggadewi uming-
sor i rakryān paḍang pu dwija rakryan jasun mapapan pu *ra | kti*
kumonaknikanang karāmān i cane thāni

6. watěk tinghal pinghai gaway ku 2 ¹⁾ tka ri babadnya patngahan mangaran
mandoti akambang mangaran batmën aja awatës carang juru tunḍa
bho | gawān pañarikan jibo winkas kaki gla
7. r akajar murah rāma kāya mangaran mlěng bado pëndal pyangpyang
sirah tani māyu bhogamān mtaḥ godhṛman hambě warang lyaban i
(of bla) | watiman ḍanog bale tuwuh pitu kaki
8. bhoga lagaman kaki pluk towan sara malaha marum lingah uḇṛi dago
rubung bongkol baranggolan jěmběk rumpuk mruk | nāḍut tětěg kuda
tarim bitěng ḍapur tla |
9. nēp ktig sūramān atah gangul turut wāḥ bajra hawang godar ngṛt gurubag
lyāban gewěk saritam padak manub | uḇṛi abho manuddhi tayog gusar
10. kñēp barāt narabha sugal bajujrah kabat madot kaki bangu waro wang-
kāng udri tajēm kaki rubung gaḇḍi manṛg manukuh dinēm gi | namās
rērěb manusuk bamak tana
11. goditēm kutya duting bagua jenu wētěḥ modya patihol padārtha kijang
hampalung rěngrěng gadeni pěngal běkung abul ka | mañit janpo
uras bañol n
12. mit gtas silet rapět giḇḍut api wanoga abis dhūma gěndi sugal kěwěl
godhana sētu piṭit aděḥ pnaḥ agēm | něk sobhā rinēm kaki jwa
kaki rěṇě
13. k bnambut unēm gocala lumě gṛbeḥ kuḇung kaki gramī ugo undēs
duga ine bněl rawa basiman pěntō gěděd sadā ma | ḇṛi nutug gramān
tijo padan ntu
14. miḇḍěng anggēr atri ḇamaṇa grewa bhawān songwa guḇinēm wukir
deni kojikēm paragul kmas wungwaran (?) aḷmān goja | kuwal gaman
sampěg gosa goṣima
15. bisar wiraga uměk wulyan jarāman rimang sodini pambět banog ḍiḇṛi
raṛm twas pḍog halab bujang gu | wunut robhita puman rurub ai
16. truḥ gandi bhānuman geṭeng sayut talang bacan besel jaya bana
ḍawo giḇḍak uděk letya ḍanī icang marggawā | n puḇyan soṭomot purulū
jarule
17. dāyadya bukuḥ boreḥ makara baḇṛi sutaḇṛi gon raku gorawa sani hitěk
tatēm banuh lunga ranuh saligaḇuh | bharāṇa godrisilwasān awa-
hang pusēr
18. kěbu gḇuh mantěn sukat rimbit kěpakěg hawa()rupi ngnu bhumijēm
kaki gi ṛngit mani(ng) gado | bongol bungkět uṣṭinēm
balingga jwah

1) Staat in Oud-Javaansch karakter in de transscriptie.

19. guno tambak salaka ibhuh layar sēsēt rantēb tiwēng ajēm baḍitēm gowan
ḡūraman tukēt hring gumawang | tngi gaḍino palga nawa banawa gri-
man jī
20. bēngēm gotri bontēm grena langgē(ng) balinguh ngumān grama hapēm
gi()ēm rambai agul rate()āthēm taningē | r gajir mēñēng manambā
paḍi polu jiwi
21. uḍitēm malini atal ḡengan basukēm galaga driyēm jagal pahit ampēk
pahang()wara sobha ji | untab burayut montwa gosami
22. wēngkēr lambir ditiḡ ḡētan uḡrī sakar rērēb ku gambo()kal gepok
laḡḡēḡ gentong manungkal | buyut gamparan buyut tētēg kaki
23. tēgir kaki bhuwana matong kaki acung gaḡing bunut kaki baḡetēm
ga bho kaki()ti makādi kabayan bhima | tong gayok padamlakna sang
hyang ājñā haji pra
24. sasti tinaḡḡa garuḡamukha kmitananya sambandha ikanang karāmān i
cana sapaḡuk thāni tka ri babadnya manambah i lbū ni pāduka ḡrī |
mahārāja manghyang ri knohanya sumīma thāninya i
25. cane sīma karāmān phalānyan prasiddha sāra pinaka panpi kulwan
mangkana rasani panambah nikanang karāmān i ca | ne sapaḡuk thāni
tkā ri babadnya kunang sangkārī gōng
26. nyānumoda ḡrī mahārāja ri sapanghyang nikanang karāmān i cane
makahetu ri kadonani mahābhāra ni gaḡitāyo | tsāhanya anya pinaka-
panpi kulwan purassa
27. ra tulak walakang ḡrī mahārāja *patapagyēnpapēnya* ring sajjana dharmma
makatong jīwitanyan pamrihakēn pāduka ḡrī mahārāja ring | samara-
karyya jāti sang kṣatriya mahāpuruṣa
28. pwa ikā tananggā *getihana* yaḡa denikā sang huwus katon giḡagāyanya
mwang kasuṣṡubhaktinya ya ta karaḡā | nyan inubhaya sanmata sapa-
nambahnya de ḡrī ma
29. hārāja makncihna ri sampun ya wineḡ makmitana sang hyangājñā haji
prasāsti tinaḡḡa garuḡamukha makarasa an prasi | ddha sumīma thāninya
sima karāmān an ya
30. pratisāra panpi kapanggiha deni sawka wetnya hlēm dlāha ni dlāha
makakabhaktyana sang hyang paḡaḡeng kaḡawuhan i | cane maniddhāk-
na mā su 1 mā 4 ¹⁾ dadahanikanang
31. karāmān i cane manibākēn kalpika ri sang hyang paḡaḡeng kaḡawuhan

1) In Oud-Javaansch karakter.

30 *dadaha-jajaha*.

sahapi wadaru angkĕn pūrṇama ni ka | tiga pamūjā ərī mahārāja
tan kolahu

32. laha de sang anāgata prabhu nguniweh sang anāgata tinghal pinghe
lāwanikanang pinghe pa g hlam tka ri | dlāha ning dlāha parṇah-
nya swatantrā tan kata
33. māna dening winawa sang māna katrīpi pangkur tawan tirip nguniweh
saprakāra sang mangilala drabya haji wulu | wulu magōng maḍmit
makādi miḥra parāmiḥra pangurang

A c h t e r k a n t.

1. kring paḍem manimpiki paranakan li
2. mus galuh mangriṇca manghūri parang sungka dhūra taji watutajem suku
3. n haluwarak rakasang ramanang pinilai katanggaran tapahaji airhaji
malandang lca labla
4. b pakalangkang kutak tangkil tṛpan salyut watuwalang pamaṇikan ma-
niga sikpan rumban tirwan wilang thāni
5. wijikawah panggare pawlangwang papikul awur pawuwuh pakatiwārṣa
porug patung pakikis paṣumbu tingkēs mawī manambangi tanghi | ran
tuha dagang juru goḥali mangrumbe magu
6. ṇjeng ser tuhanambi juru kli juru huṇjman juru juḍi juru jalir pabisar
pagulung pawungkunung pulung paḍi miḥra hino miḥrānginangin | wli
hapū wli wadung wli haṇg wli paṇjut palama
7. k pakalungkung urutan dampulan pasukalas sungsung pangurang tpung
kawung sipat wilut jungkung pānginangin pamawāsyā hopan | panrā-
ngan skār tahun garihan parāma
8. pabaye sinagiha panlung blah panlung atak tampō sisir pobhaya pacumbi
paprāyaḥcita kḍi walyan pawuruk sambal su | mbul hulun haji jēnggi
singga pamṛsi pa
9. wulungwulung watĕk i jro ityewamādi kabeh tan tāmā ta irikanang
sīma ngke cane tka ri babadnya kewalā ikanang wārgga sīma ri | cane
sapaḥuk ṣīma juga pramāṇa irikā
10. samangkana ikanang sukhaduḥkha kadyanggāning mayang tan pawwah
walū rumambat ing natar wipati wangke kabunan rāḥ kasawur ing dala
| n dūhilatĕn sābasa wākecapala mamiji
11. lakĕn wuri ning kikir mamūk mamungpang lūdan tutan angḥa pra-
tyangḥa dēṇḍakudēṇḍa maṇḍihalādi prakāra tan tāmā | ta ya irikanang
sīma i cane tka ri babadnya a

12. n ikanang wārgga sīma i cane juga pramāṇa kunang ikanang miçrā-
ñimbul amanantēn mangdyūn manghapū manūla wungkuḍu manglākha
| manglurung maña(ng)wring mamahangan mangapus
13. mangubar manggula magawe kisi payung wlū upih rungki mamubut
manganam manab mamisaṇḍung manuk makalā | kapwa tikā kapramāṇa
sadrawya hajinya de
14. nikanang wārgga sīma ri cane kunang ikanang wārgga kilalan kling
āryya singhala paṇḍikira drawiḍa campā kmir ṛmēn mambang sena |
mukha hawang huñjman warahan mapajali kē
15. cakatarimba awayang atapukan abañol salaran wārgga ri jro asing
samakawārgga ya sawṛtyanya sing deçasangkānya ya | wat ya munggu
riking sīma ri cane ikanang wārgga sīma ri
16. cane nguniweḥ sang hyang paḍaḍa ri ḍawuhan pramāṇa ri sasukhaduḥ-
khanya kunang ikanang masambyawahāra kapwa hininganan kwehanya
ta | n knana de sang mangilala drabya haji yan pangu
17. lang kbo prāṇa rwang puluh kbowanya yan sapi prāṇa patang puluh
yan wḍus wwalung puluh andah sawantayan pakatimang pa | ṇḍe wsi
tlung parēn agrītan sapaṇḍang amutē.
18. r kulumpang paṇḍe tamra kangḥa mās amalamalam kapwa rwang parēn
paḍahi rwang taugkilan undahagi amaranggi kapwa satuha | n atwih
sawide acadar patang pacadaran atiti
19. ḥ sakulit angramu aparahu langkapan tarijarsiki yapwan pinikul dagang-
nya kadyanggāning abasanang atukēl manguñjal | mangawari makapas
mawungkuḍu abalantēn timāḥ
20. kangḥa abakul amangkur gula sērēḥ bras himbung bsar kasumbha pra-
kāra ning dwal pinikul kalima pabantalan ring satuha | n pikulpikul-
ananya ring sapikul rwang tuhana |
21. tah hīngananya salwīrani bhaṇḍanya kabēḥ ika samangkana tan knana
de sang mangilala drabya haji asing deça parānanya ndān makmi-
tana | ya tulis mangke lwīranya yapwan hana lwihnya sangke
22. rikang pa(ng)hing iriya knāna de sang mangilala drabya haji soddhāra
haji tanadhikāna mangkana turunyānugraha ḥrī mahārāja irika | nang
karāmān i cane sapaḥuk ṣima tkari babadnya
23. māri ta ikanang thāni ri cane thāni watēk tinghal pinghai kewalā sīma
rāma swatantrā kapramāṇa denikang wārgga ri cane kapa | gēhuknanyan
tamolah ngke ri sīmanya i cane ta (*lees ka*)

24. panggiha deni sawka wetnya hlam dlāha ning dlāha tan kolahulaha
de sang anāgata prabhu nguniweh sang anāgata wineh ti | nghal pinghai
makatēwēka pangdiri çrī mahārāja ri
25. maṇiratnasinghāsana makaḍatwan ri wwatan mās yapwan hana sira
lāmlām tanengēt i rasa sang hyang ājñā haji prasasti | umulahulah ka-
swatantrāniking sīma ri cane
26. knāna ya nigrāha mā kā 1 su 5 mwan salwirning pañcamahāpātaka
bhuktinya ring ihātra parātra indah ta kita kamung hyang | çrī hari-
candana agastimahārṣi pūrbwadakṣiṇa
27. paçcīma uttara mādhyā urdhamadaḥ rawi çaçi kṣiti jala pawana hutāsana
jayamāṇa ākāça dharmma ahorātri | sandhyātraya yakṣa rākṣasa pisāca
pretā
28. çura garuḍa, gandharwa graha kinnāra mahoraga catwāri lokapāla yama
baruṇa kuwera bāsawa putradewatā | pañcā kusika nandīçwāra mahākāla
sadwināya(ka)
29. nāgarājā durggadewī caturāçra anakta (*lees* ananta) sang hyang kāla
mṛtyu gana bhūta rēngyēkēn iki pamāngmāng ning hulun ri | kita ka-
mung hyang yāwat ya hana umulahulah i
30. keng sīma ri cane asing lwirani kawwangan yajah tasmāt kabwat kārma-
māknanya pati denta kamung hyang pisitarudhirabhakṣanāt

R e c h t e r z i j d e o n d e r s t e r e g e l.

|| pangan dagingnya inum rāḥnya atmahanya tibakēn ring ta

31. mra goḥ mukha lwira nikāng umulahulah ikeng sīma i cane kawruha-
nira || o ||

B o v e n o p d e r e c h t e r z i j d e v i n d t m e n n o g:

sā 20

basaçra kaki mogēm

mañçriḥ samgat umēk

galēng ganita tirēm

kaki ulēm ganggang paḍēm

ambo tamping rāghanēm sutamān

LIX.

Steen, evenals de vorige, waarmede hij opvallende gelijkenis vertoont, afkomstig wellicht van Soerabaja, thans als D 22 in het Museum te Batavia; abklatsch Oudheidk. Bureau no. 198 en 250. Dr. Brandes beschrijft den steen in den Catalogus (p. 380) aldus:

„Groote steen met dakvormig hoofd, gewelfde vlakken en voetstuk, uit één steen. Zwart met een donker rooden tint. Zeer verweerde bazalt. Zeer beschadigd. Aan vier zijden, en op één bovenzijde beschreven met oostelijk oud-Javaansch schrift. Aan de voorzijde slechts van het onderste gedeelte eenige regels, en dat nog fragmentarisch, te lezen, ook van de achterzijde en vooral de beide zijvlakken is bovenaan veel onleesbaar. De achterzijde, waarbij de regels van het linker zijvlak behooren, draagt 29 regels schrift. Afkomst onzeker (Soerabaja?), Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XII, 585; vgl. no. 25. Hoog in het midden 140, aan de zijden 104; breed van boven 90, van onderen 80; breedte van de smalle zijden 24 boven en 26 beneden; voetstuk hoog 24, breed 100 en 57.

Praçāsti van het verheffen van de desa Pātakan tot sīma, voornamelijk ten behoeve van sang hyang Patahunan”.

Achterkant.

1. tantra tan ka(ta)māna deni winawa
2. prakāra sang mangilala
3. (pa)ngurang kring paḍēm
- 4.
- 5.
6. *hirana* tuha dagang juru gusali
sar tuha |
7. pawungkunung pulung paḍi ma
wli hapū wli pañjut wli wadung wli tambang urutan
dampulan |
8. pasukalas jukung *moyan* skārtahun panusuḥ pama swara
mahaliman kḍi walyan sambal sumbul |
9. watēk i jro ityewamādi tan tamā riking sīma ri pātakan samang-
kana ikang sukhaduḥkha magōng maḍmit kadyanggāning mayang |
10. (pa)ti wangke kābunan rāḥ kasawur ing hawan wākecapala dūhilatēn
hidukasirat hastacapala mamijilakēn wuri ning |
11. tan angga pratyangga ḍaṇḍa kuḍaṇḍa maṇḍihalādi ikanang wārggā
sīma ri pātakan makādi buyut banil lāwan anak(*nya*)
12. kang miçra mañambul mangdyun manghapu mangharēng
manūla wungkuḍu manglurung manglāka mañawring mamahangan |
13. la magawe kisi payung wlū rungki upiḥ kajang mamubut manga-
nam manahab mamisaṇdung manuk makalā kapwātikā kaprama |
14. kanang wārggā sīma i pātakan makādi buyut banil lāwan anak
sarikā samasānak karuhun bhaṭāra ri sang hyang pata | hunan ri pāta-
kan tan kalungana |
15. ngikang wārgga kilalan kling aryya singhala paṇḍikira drawiḍa campā

- rēmēn kinir mambang hawang huñjman senāmukha warahan | *mapadahi*
kicaka tarimba awayang |
16. atapukan abañol salaran wārgga ri jro asing makawārggāya sawṛtyanya
sing deça sangkānya yawat ya tunggu riking sīma | ri pātakan sang
hyang patahunan mwan |
17. kang wārggā sīma ri pātakan nguniweḥ buyut banil lāwan anak sarikā
pramāṇa ri sukhaduḥkhanya kabēḥ kunang ikang sambyawa | hāra
kapwa hini(ngana)nkwehanya ikā |
18. tan knāna de sang mangilala drabya haji yan pangulang kbo prāṇa
rwang puluh kbowanya yan sapi prāṇa patang puluh yan wḍus wwa |
lung puluh aṇḍaḥ sawantayan agri |
19. pasang mangarahḥ tlung lumpang mamutēr tlung lumpang paṇḍe
wsi tlung paryyēn paṇḍe tamra kangça mās amalamalam kapwa | rwang
paryyēn paḍahi rwang tangkilan uṇḍa |
20. hagi amaranggi kapwa satuhan atwiḥ sawiḍe acadar patang pacadaran
atitiḥ sakulit angramu adagang angramu ka nga | sing ramwan parahu
langkapan siki ta(ji) |
21. ki yapwan pinikul dagangnya kadyangganing abasaḥ masaya
nguñalangawari makapasa wungkuḍu pamaja wuri timaḥ ta mra | wuyah
paḍēt delan lnga gula la |
22. ās burar kasumbha prakāra ning dwal pinikul kalima bantal ri
satuhan pikulpikulanya ri sapikulan tlung tuha | n atahḥ hingananya
salwira ning bhaṇḍanya i |
23. kang samangka tan knāna de sang mangilala drabya haji asing deça
parānanya ndān akmitana ya tulis mangke lwiranya ya | pwan hana
kalwiḥnya sangkerikang pangḥingi |
24. knāna sakalwiḥnya de sang mangilala drabya haji soddhāra haji
tan adhikāna mangkana turunyānugraha ḥri mahārāja | irikanang karā-
mān i pātakan, makādi |
25. buyut banil lāwan anak sarikā samasānak tan ulahulahēn hlēm dlāha ning
dlāha yapwan hana sira lāmlām ta | n mengēt i rasa sang hyang ājñā
haji prasa |
26. sti umulahulahḥ kaswatantrāniking sīma ri pātakan knāna nigrāha mā
kā 1 su 5 mwan salwirning pañcamahāpātaka bhuktinya indah | ta kita
kamung hyang ḥri haricandana aga |
27. sti mahārṣi pūrbwa dakṣiṇa paçcima utara mādhyā urdh(w)amadhaḥ
rawi çaçi kṣiti jaladha pawana hutāsana jayamāṇā | kāça dharmma aho-
ratra sandhyādwaya

28. yakṣa rakṣasi piśāca pretāsura garuḍa gandhārwa graha kinnara mahoraga catwāri lokapāla yama baruṇa kuwera baṇa | wa putradewatā pañcakusika nandīcwara
29. mahākāla śadwinaya(ka) nāgarāja durggadewī caturaṣra ananta sanghyang kalamṛtyu gaṇa bhūta yāwat ya hana umulahulāḥ iking | sīma i pātakan jaḥ tasmāt lwiranya

LX.

Steen, vroeger staande op het residentserf te Soerabaja, thans als D 16 in het Museum te Batavia. Een afschrift wordt vermeld Not. 1876 p. 81; abklatschen zijn in het Oudheidk. Bureau, no. 257 en 307, een afteekening blijkens Tijdschr. 47 p. 450 sq. in de Rijksuniversiteits-bibliotheek te Leiden; afgietsel in het Ethn. Mus. te Leiden no. 2977 (Cat. Juynboll p. 231). Naar aanleiding van een afschrift onder Gericke's papieren, deelde Dr. van der Tuuk in Not. 1876 p. 27 mede, dat de inscriptie een edict van Airlangga bevatte en een overwinning op den vorst van Hasin vermeldde, en wees op het zonderlinge, dat dit edict op steen een *tāmapraçāsti* (*tāmra* = koper) genoemd wordt.

Dr. Brandes beschreef dezen steen aldus in den Catalogus (p. 378): „Typische Oost-Javaansche vorm met dakvormig bovenende en voetstuk; uit één steen. Zwart. Andesiet. Beschreven met oud-Javaansch schrift van oost-Java op de vier zijden en de beide vlakken bovenop, nl. voorzijde 29, achterzijde 40, rechter zijvlak 26, linker zijvlak 31; bovenvlakken ieder 9 regels, Zegelmerk. Afkomstig van Simpang (Soerabaja), Tijdschr. Ind. T. L. en Vk. XII, 585. Hoog in het midden 161, aan de zijden 116; breed van boven 96, van onderen 73; breedte van de smalle zijden 33 boven en 31 beneden; hoogte van het voetstuk 20, breedte 86 en 41.

Çaka 956 (= A. D. 1034). Praçāsti van Çri mahārāja rakai halu çri lokeçwara dharmmawangça Airlanggānanta wikramottunggadewa aan de karāmān i Baru, die hem een nacht onderkomen hebben verleend, en hem trouw zijn gebleven op een hachelijk oogenblik gedurende den oorlog met den vorst van Mahasin. Het zegelmerk is de garuḍamukha.

De volgorde van de legende is: voorvlak waarvan de regels telkens vervolgd worden in de 3 onderste regels rechter bovenzijvlak, en het staande rechter zijvlak; achtervlak waarvan de zes eerste regels beginnen met de korte zes eerste regels op het rechter bovenzijvlak en vervolgd worden op het linker bovenzijvlak; en bij de overige regels de overige op het linker bovenzijvlak, en die van het staande linkerzijvlak behooren. Beneden op het voorvlak vindt men nog eenige woorden die met de inscriptie zelf in geen verband schijnen te staan.

Voorkant en rechter zijkant.

1. || o || swasti çakawarṣātita 956 waiçākhamāsa tithi saptamī kraṣṇapakṣa pa wa a wāra wugu | wugu dhanīṣṭanakṣatra wiṣṇudewatā brahmā
2. yoga wawakārāṇa cārapūrwwasthāna irikā diwaça ny ājñā çri mahārāja rakai halu çri lokeçwara dha | rmmawangça airlanggānantawikramottunggade

3. wa tinadaḥ rakryān mahāmantri i hino ṣrī sanggrāmawijaya dharmma-
prasādottunggadewī umingsor i rakryān | kanuruhan pu dharmmamūrṭti
narottamadāna
4. ṣūra rakryān hujung pu amṛta kumonakēn iṅanang karāmān ring baru
makabehan padamlakna sang hyang ājñā haji tāmra praṣā | sti tinada
garuḍamukha kmitananya sambandha
5. ri panghinēp pāduka ṣrī mahārāja irikanang thāni ring baru maprayo-
jana irikanang rātri ri sdanganyan jayaṣatṛwa ṣrī mahārāja ri(ng) | sa-
mara kumawasākna musuhnira ikana
6. i hasin atēhēr tumunggalakna iṅanang pṛthiwīmaṇḍala an sīmā pārṇa-
han iṅanang thāni ring baru dening rāma ring baru makabeḥa | n
samangkana rasa ni pratijñā pāduka ṣrī mahā
7. rāja ring kulēm siddha manorawa pwa pāduka ṣrī mahārāja karuhun
mpungku ṣaiwasogata ṛṣi makādi samgat parblyan dang hyang mahā-
nanda | makacihna ri kakawnang nikanang ratu i hasin sampu
8. n pinjahan sāksāt warttamāna katon denikanang rāt kabēḥ pimituturan
pwa pāduka ṣrī mahārāja de samgat laṇḍayān rarai pu ba | mā mwang
samgat luwēm rarai pu manuritan
9. dadiningkadi sira prabhu mitthyāthawana an hana prā pangu-
lēm irikanang thāni ri baru an sīmā pārṇahanikāṅ thāni ring baru deni
sa | manya ring baru matuha manwam makabehan
10. yatikā mangkin asamasama nirmalajñā ni pāduka ṣrī mahārāja ri pami-
singgiḥnira ring pitutur samgat laṇḍayān rarai mwang samgat lu | wēm
rarai yata kāraṇā samgat pamaṇi
11. kan pu godṛḍa mwang iṅanang karāmān ni baru masāmagrī sumamba-
hakēn turunyanugraha pāduka ṣrī mahārāja sang hyang ājñāhaji tā |
mrapraṣāsti kmitananya sadhanānyan siddhā
12. kna sapangutus pāduka ṣrī mahārāja kapanggiha deni wka wetnya hlani
i dlāha ni(ng) dlāha āpan atyanta göng ni pūrwwarṇa ṣrī mahārā | (ja)
ri sakweḥ ni sahāyaniran kṛtāpadāua lā
13. wan ṣilāgrāhānira wastra ring jātanurāga gāṅgāprawāha iwa tānurāgān
pāduka ṣrī mahārāja ring paraporajana sampun kaprakā | ṣa ri sapary-
yānta ning yawadwipa lumrā tkaring dwi
14. pāntara yatikā kadi hili ning ganggā ḍṛsni pangupakāra ṣrī mahārāja
saha lāwan wḍihan pamodanā irikā sang ṣakticūra yan | tambēhani(ng)
sahāya balarakṣaka ri ṣrī mahārā |
15. ja mangdadyakna kālahaṅg ṣatru digjaya pāduka ṣrī mahārāja ring
samara waluyani kṛtā ning bhuwana pagēhaning caturwarṇa caturāṣrama
| karuhun punar jīwa sang hyang sarwwadharmma sama |

16. loṣṭakāñcāñāñāna pāduka ṣrī mahārāja yāwat sādhanā ning amahay-
wang bhuwana donanya matangnyan inanugrahākēn | pāduka ṣrī mahārāja
sang hyang āñā haji tā |
17. mra praṣāsti kmitana nikanang karāmān ring baru makabehan ring tan
kawukiwukilanya de sang nāyaka pratyaya wineḥ airthāni | hlām i dlāha
ning dlāha nguniweḥ sanganāgata
18. prabhu māri ta ikāṅg ring baru thāni watēk airthāni kewalā ikanang
karāmān ring baru juga pramāṇa makasīma ikāṅg ring baru tkari |
sukhaduḥkhanya magōṅg maḍmit parṇahanya
19. swatantrā tan katamāṇa deni winawa sang māna katrīṇi pangkur tawan
tirip mwanḡ saprakāra sang mangilala drabya haji wuluwu | lu magōṅg
maḍmit makādi miṣra paraniṣra
20. pangurang kring paḍēm maṇimpiki paranakan limus galuḥ mangriñci
manghuri parang sungka dhūra pangaruhan taji watu tajēm | sukun
halu warak rakasang ramanang pini
21. nglai katanggaran tapahaji airhaji malandang lea lablab pakalangkang
kutak tangkil tṛpan salyut watu walah pa | maṇikan sikpan rumban
tirwan wilang thā
22. ni wiji kawah tēṅkēs māwī manambingi tanghiran tuha dagang juru
gosali mangrumbai mangguñjai tuhānambi juru kli | juru hañjman juru
juḍi juru jalir pabisar
23. panggulung pawungkunung miṣra hino miṣrāḡinangin wli tambang
wli hapū wli pañjut wli wadung palamak urutan dampulan | pakalungku
karēṅgrēṅgan tpungkawung sungsung pangu
24. rang pasukalas sipadwilit juku(ng) pāningangin pamāwasya hopan pan-
rāṅgan skar tahun a hā | ma awur panigang blaḥ patatar tam-
pā si
25. rir parājadala pagara/apan pawdihan pamahat manglāka pasangani pa-
tangkalan widu mangidung watēki | jro ityaiwamādi kabeh tan tamā ta (?)
26. irikanang thāni ring baru kewalā ikanang karāmān ring baru sapaṣuk-
thāni kabeh juga pramāṇa ri sadrabya hajinya | magōṅg maḍmit prakāra
mwanḡ ri wnanga rāmanta ring (ba)
27. ru mapada()rwang rahiring sapadagang apatitiha abasana angawari acama-
ra baṇyāga atukla apubara a | ngulanga abakula salwir ning sambyawahāra
28. bhaṇḍa paribhāṇḍādḡwala wwēlyā mwanḡ masulpika paṇḍai mās paṇḍai wsi
pandai kāṅḡa lāwan ri wnanganya mahuluna ḡayang huñjman nambi
jēṅgi pujut asing

24 tampā-tampō; 25 parājadala-parājaphala.

29. salwiranya tan swikāranakang rāmanta ring baru kabeh irikā samangkana ikanang sukha duḥkha kadyanggāning mayang ta | npawwah walū rumambating natar wipati wangkai

Achterkant en linker zijkant.

1. kabunan rāḥ kasawuring natar hidu kasirat | dūhilatēn sāhasa hasta-capa | la wākeapala mamijilakēn wuri ning kikir ma
2. muk mamumpang ludan tūtan angcapratya | ngça ḍaṇḍa kuḍaṇḍa maṇḍihalādi prakāra ikāng | karāmān ring baru sapaçuk thāni pramāṇa irikā
3. makaçaraṇā kahyangan kinabhaktyan rāmanta ring | baru sang hyang huwan sang hyang ḍēpur sang hyang kawyōlan sang hyang | roḥ samangkana kadeyakna taṇḍa rakryān ring
4. balān kasinggahan sowāra sang mangasō magōng | maḍmit tka ri para-wadwā haji wadwā rakryān parajuru hamba rakryān ryyā | wān hamba rakryān rājaputra rājaputri
5. rakryān strihaji makādi hamba rakryān mahā | mantri mwan hamba rakryān çri paramēçwarī tkarikanang magalah mamanah magañḍi ma | tēngrān makuda mahaliman makarapa
6. karungan pawḍusan mahwan lambu haturan jang | haturan pādu pabarakā kḍi walyan sambal sumbul hulun haji jēnggi singgaḥ mabr̥si mawu | luwulung ityaiwamādi kabeh an kapwātasi
7. rapamatēkyēna tan baryyabaryya çila irikang thāni ring baru tan pangalapa tēnamitēnamān salinarangnikeng ta | nayan thāni hampyal pring ptung pucang sērēḥ kayu |
8. kayu sarwwaphala mūlaphala tkaring wnang wnang prakāra kapwātikā tan baribarin denira yathānya tan pamuhara pramāda ri(ng) si | yāpwan hana sira kamatan tan yatna i sarasa (sang) hya
9. ng ajñā haji tāmra prasūsti kmitanikanang karāman ring baru sapaçukthāni matuha manwam kabeh ya sangkānani pramādanya salwirning langla(ng) | sang hyang ajñā haji lwiranya knāna nigrāha kā 4
10. mā su 10 likhita pātralekha manuwul matangnyan pangangsyōkēn pasēk ikanang karāmān ring baru makabehan i rakryān kanuruhan wḍihan yuga 1 | rakryān hujung wḍihan yuga 1 samgat laṇḍayan wḍi
11. han hlai 1 rakryān jasun wungkal wḍihan hlai 1 samgat laṇḍayan rarai wḍihan hlai 1 rakryān paliñwan wḍihan hlai 1 samgat luwēm rarai | wḍihan hlai 1 samgat pajabungah salimut hlai (1)

12. sira mpu ring paruhapa rāgi hlai 1 samgat pamwātan mā 4 juru sāmya
i kahuripan jati mā 14 akurug i tinghal pinghai kaki rājya mā 1 |
ku 1 juru kuda unggēn mā 1 ku 1 makādi samgat
13. pārblyēn salimut yuga 1 || o || pratyeka ni nāma nikāng karāmān ring
baru sapaçuk thāni matuha manwam kabēḥ tumarima anugraha pāduka
çrī | mahārāja sang hyang ājñā haji tāmra praçāsti dūwā
14. ni punaça padma tenggō kaki lēgō lēgō bhagawān godhṛmān kaki adra kaki
pingul basija kaki basija kaki warta udati ritak baklē kuḍēng maw-
wad | pingul pahit maṇikara sondong kaki baḍoti
15. baḍoti dolo buddhange bungkaluh katon sīma nini bagidih rēṇēb ḍēpur
suwēg kaki goṭā kaki bongok tunggu hyang laṇḍēḥ atuha | samangkana
sang rayana kaki wata kaki purug juru pañjir
16. kaki truh kaki sṛgut tumbas ningkal padar wēwēkan baḍong uja kli
tētēg godri tangkēb silum buru berēk gandar paragul | jēmbēḥ kulima
kuḍēn bantyak glar cetēm ma
17. ninghat hamala praghata singkab batul boreḥ gotami kaki abuh mang-
gar kaki aghētē kaki abul ḍasar pnēd kaki ba | ranggoḥ mañcam daçrī
udēl giṇa bhēñjit
18. ciwah māl kaki haḍang bakal kēbēk bungkah sawo lisyān monēn
bukuḥ kasap cupona kaki saritēm saritēm rēmbu | mutanēm hayyēn ḍēnuḥ
maṇḍēg wulik nudi
19. çrī koçrī naris manub utē gereneng kaki sutanēm gēgyēn gawang
disāra kaki hadyēn || duwāni gunung ḍarāt truk | manarāt katir wngēk
rosi mawwad uçrī
20. ḍti munggang gahan kacang dhanajo gawang wēnyēn rawa aguta ang-
gita bacu uḇḍah nini tēhēr ēnuk buddhijo sēmbak godēngga | sentel malēk
barāt goṣṭi agonē
21. kaki ugramān pajatyan bhaṭeri dayadya lumbang atuha samangkana
butatut kaki dharāṇa kaki turuk tāl juru sama | ngkana gaṇitra || dū-
wāni ḍēpur maning jañjēk
22. gowana ajot drayo sampor wāhana uwi usēn udikh tuwuh agotēm badrik
hing bnik udi dunggi | mahitēm wabya soddha jugil antēb ka
23. ki robhitēm jagra kriyā baṭak rājāṇa grk angkēn sambat yodini golo durāt
jungan basē(ng) wulyan a | gēm baranggo kukup galēng plēwok waka
24. bayangan pajyan anamār bhawan damār wiramān koḍowok
gumawang tanggal pagyēn gusa | r galimpo gahyang trikēm sonḍok

12 unggēn-nganggin; 14 punaça-punaga; 17 batul-bakul; 19 gawang-gacang; 20 uḇḍah-uḇḍah; 22 wabya-cabya.

25. prawala nini gupĕk nini hanyan turuk göng kaki
gubah kaki rājana buñcang ampĕt wijyawa abĕn kĕtana | kaki tingkĕs
kaki angkĕn binag buddhiwu uha
26. atuha samangkana kaki antop kaki sĕndĕng kaki
basĕang ugreĕa hemān kaki cakal kaki ariyana ha | tan buyut sagar
pu godĕ juru godhara
27. nan tonĕm nini halintĕr tulus dhanaja kohana nu-
wul moĕik kaki sĕgĕh pingul nini wakal minā gamit sugal sārī icchā nī
28. wangĕa nini aibong bāna nutug gĕhana winaya ali
mĕruk angkĕn gamparan munĕuku saralā gĕntar | diĕrī pidyah bacol
anti puruṣa tikus
29. ab unggwan bhingakuĕ amĕn ampag tejani abhitu sabhālwaĕ
uni arūm dugamān loĕan aywan citi | m pinghai wudĕl ĕungah humu(ng)
gayung bhutaka
30. trikĕm abuh wĕtĕh rimbit nulus uñjman diso pindyan wrat mahawan
wahimān umĕk gampar kaki | bagukri buruñju sumrĕk basĕgĕh gumān
31. udini kaki manĕtĕn wuri buñjara bhitĕm pĕgol atuha samangkana
harap rĕmbho guwawo kaki lo | ĕan /kaki hĕnggö winkas kaki gĕhana juru
32. samangkana rahab || dūwānī pkan godhanā mĕnĕah gosinĕm nini bagan
gĕmbo dharmmaja tguĕ manda jitem | pilang muraĕ nini badewĕk umbĕg
kĕjĕbatu
33. yodhā kaki yodhā bañcal bungkaluĕ nini ndat aĕot ibu gowistha buyut
rĕa buddhi mañjok sadan | mulya kiran suddhikā suddhinĕm paragul
34. kaki lĕmbāna mantun gutung kaki hlam kti lungguĕ kaki manada
pangi mgut nutĕr ngewoĕ alĕm sura abo | s tinĕm gumuk mañik nini
mañik ka
35. ki bhawana wagah gati mamān dhĕrmma surĕl sampĕt mandal bangkak
mĕgas bopekol jiwati satra | mārmmā rĕmus nihak saniddhyamañdawa
36. mañĕala tĕngge tirĕm mongwa baĕati pagut widdhi 3 bog bikukal
ramān kaki adiyā purulu nimi māryya | tama gonĕok dadi kaki towok nini
37. tungi tarahan ĕawĕk kaki sĕngka buddhaja atuha samangkana()mān
()no kaki tirim nini hadyan godĕĕa kālĕh kaki bāna gowiṣṭa kaki
winaya salaka
38. bajĕn samangkana kweĕh nikananang karāmān ring baru sapaĕukthānī
matuha manwam kabĕh tumarima anugra | ha pāduka ĕrī mahārāja sang
byang ājñā ha
39. ji tāmra praĕāsti || yāpwan hana sira wwang durāĕāra tan yatnā i

25 praeala-praeala; 27 wakal-cakal; 36 het cijfer 3 in Oud-Javaansch karakter.

sarasa nikeng sīmā ngke ring baru kabwa | t karṃaknanya salwirning
pañcamahāpāta

40. ka bhuktinya ring ihātra parātra awūka tan tmwa sāma muwaḥ yā-
janma kiwatēngēn pakelakning janma tma | hananya || o ||

LXI.

Steen, staande te Kelagēn (afd. Sido-ardjo, res. Soerabaja) en volgens Rapp. 1905/6 p. 119 „met gebolde voorzijde, dakvormig afgedekt, beschreven met 34 regels oud-Javaansch schrift, zonder zegel. Het onderstuk is als een uitspringend ovaal voetstuk gebeiteld . . . Hoogte over het midden 2.03 M., breedte boven 1.14 M., beneden 1.15 M.” Een abklatsch werd aangeboden Not. 1888 p. 12, Oudheidk. Bur. no. 46. Dr. Brandes deelde in Not. l.l. p. XIII het volgende mede:

„Het Kelagensche opschrift, voor een zeer groot gedeelte magnifiek gespaard, is afkomstig van Airlanggha en uitgereikt in 959 Çaka. Als kraton van dezen vorst, waarvoor ik elders vond *Wwatan mās*, wordt hier genoemd *Kahuripan*. Hij zelf wordt zijdelings cakrawartta geheeten en van hem wordt gezegd dat hij siniwī ri Yawadwīpamaṇḍala. Ook dit opschrift handelt over een dawuhan door Airlanggha aangelegd te Waringin sapta. Deze dawuhan moet dienen om het water van de groote rivier (*bangawan*) af te leiden, want, zoo staat er, na een opsomming van plaatsen en heiligdommen, samangkana kweḥ-nikang thāni kawāhan kaḍḍētan cariknya denikang kārtēn, tmahan bangawan amgat ri Waringin sapta enz., d. i. „van deze allen zijn de *carik's* (sawahs of dijken) overstroomd en vernield (?) door (het water van) de kali, ten slotte brak de rivier door bij Waringin sapta”, — ten gevolge waarvan de *drabha haji* vermindering leed, en alle *carik's* verdwenen zijn, want zeer moeielijk konden de opgezetenen de rivier, waar zij doorgebroken was, weer bedijkt krijgen, herhaaldelijk gaven zij er zich moeite voor, doch het lukte niet; waarop de vorst er zorg voor heeft gedragen tot groote vreugde vooral van de scheepvarende handelaars, ook van andere eilanden. Deze inscriptie en de voorlaatste zijn dus vooral daarom van belang omdat zij leeren dat reeds in zeer lang geleden tijd men aan den benedenloop van den Brantas voorzieningen heeft moeten treffen, en men het zijne heeft verricht om te bewerkstelligen wat thans met de sluizen van Mēlirip wordt gedaan”.

Naar aanleiding hiervan deed Dr. Verbeek in Not. 1889 p. 8 sq. mededeelingen over de vermoedelijke plaats van de doorbraak en van de ligging van Kahoeripan.

1. || o || swasti çakawarṣātīta 959 mārggaçīramāsa, tithi pratipada çukla-pakṣa, pa, po, çu, wāra dungulan (graha)cara bāyabyastha, jyeṣṭhanak-ṣatra çakragñi dewatā, dhṛtiyoga, wawakarāṇa, irikā diwaçanyājñā çri
2. mahārāja rake halu çri lokeçwara dharmmawangga airlanggānanta wīkramottunggadewa, tinadāh rakryān mahāmantri i hino çri sanggrāma-wijāya prasādotunggadewī, umingsor i rakryān kanuruhan pu dharm-mamūrtti narottamajāna
3. naçura, i pingsornyājñā çri mahārāja kumonakanikāng rāma jātaka i kamalagyan sapasukthāni kabeh, thāni watēk pangkaja, atagan kēlpurambai, gawe mā 1 masawaḥ tampah 6 hinajyan mā su 6 mā 7 ku 4, len (?)

4. drabyahajining gagā, kbwan pasērēhan, tkaring lwah, rēṇēk, tpitpi, wulu-wulu prakāra kabēḥ, piṇḍa samudāya mā su 17 mā 14 ku 4 sā 4 yatikā inañḍōan patahila drabya haji mā su 10 angkanasuji
5. māsa i ṇṇī mahārāja magilinggilingan tanpārik tanpapādapanglēyō, tanpapagaḍuḥ, tan papilihmas len drabya haji ning kalagyan sanḍangan mā su 2 mā 10 milu inañḍēḥ matahila mā su 2 kakala
6. ngan madrabya haji mā 1 ku 2 inañḍēḥ matahila drabya haji mā 1 atēhēr tan knā ring pintapalaku, buṇcang haji turunturun sakupang sātak sukha duḥkha magōṅg maḍmit denikāṅ warggahatur, wargga patih, mwang juruning ka
7. lagyan rapu ring dharmma, kewalānēmwa drabyahaji ing sīma ḍawuhan i kamalagyan ring tambak ring waringin sapta juga parṇnahanya kālih, sambandha, ṇṇī mahārāja madamēl ḍawuhan ring waringin sapta lmaḥ nikāṅanak thāni ri kamala
8. gyan, puṇyahetu tan swartha, kahaywaknaning thāni sapaasuk hilir lasun paliṇjwan, sijaṇatyēsān paṇjiganting, tālan, ḍaḇapangkah, pangkaja, tka-ring sīmaparasīma, kala, kalugyan, thāni jumpuṭ, wihāra ḇā
9. la, kamulan, parhyangan, parapatapān, makamukhyabhuktyan, sang hyang dharmma ringiḇānabhawana mangaran i surapura, samangkana kweḥnikāṅ thāni katahan kaḍēḍētan cariknya denikāṅ kāntēn tmahan bangawan amgat ri wa
10. ringin sapta, dumadyakan unānikāṅ drabyahaji mwang hilang nikāṅ carik kabēḥ, āpan durlabha kawnanaganikatambakanikāṅ bangawan amgat de parasāmya makabehan, tan pisan piṇḍwa tinambak parasāmya,
11. ndātan kawnanang juga parṇnahnya, samangkana ta ṇṇī mahārāja lumkas umatagaknikāṅ tanayan thāni sakalrā *re nikērkē* mritāpa ṇṇī mahārāja, inatag kapwa pangrabḍa mabuṇcanghajya maḍawuhan sangpun ta siddha kadamla
12. nikāṅ ḍawuhan de ṇṇī mahārāja, subaddhāpagēḥ huwus pēpēt hilinikāṅ baṇu, ikāṅ bangawan amatlā hilinyāṅalor, kapwa ta sukhamanaḥ nikāṅ maparahu samanghulu mangalap bhāṇḍa ri hujung galuḥ tka
13. rikāṅ parapuhawang prabanyāga sangkāring dwīpāntara, samaṇuntēn ri hujung galuḥ ikang anak thāni sakawāhan kaḍēḍētan sawaḥnya, atyanta sarwwasukha ni manāḥnya makāntangka sawaha mṇwah sawaḥnya kabēḥ an pinunya
14. n tinambak hilinikāṅ bangawān amgat ring waringin sapta de ṇṇī mahārāja, matangyan ḍawuhan ṇṇī mahārāja parṇnaḥnikāṅ tambak ring

9 kataban-katahan; 11 mritāpa-pratāpa; pangrabḍa-sangrabwa.

waringin sapta, samangkana ta çrī mahārāja hanganangan ri tantguhani-
kāṅ dawuhan

15. deni kweh nikang wwang mahyū, manglburang yaça, ri sdanganyan tan
tinggīn rakṣān parṇahnya umahana, matangyan ni ikama-
lagyan tkari kalagyan katuduh momaha i samīpanikāng dawuhan ring
waringin sapta
16. an sīma dawuhan çrī mahārāja parṇabanya umiwyō ikāng pama-
nanāsakahaywakna sang hyang dawuhan, atēhēr pangandēh drabya
haji mā su 10 ikāng ikamalagyan, tahlaknanya i çrī mahārāja ang-
kanasuji mā
17. sa, kapanggiha ring tambak ring waringin sapta, ikang kalagyan sa-
ḍungan milu inandēh matahila drabya haji mā su 2 kapanggiha ring
tambak denikāng warggahatur angkanasujimāsa, kakalangan mangandēh
mā 1 kapanggiha ring tambak
18. denikāng wargga patih, pirak salumari ri deçanya patahilanya tan piri-
tēn, ḍalānyan lmaḥnya ḍinawuhan çrī mahārāja, dumadyakan kṛtāning
rāt, mwang punarjīwanibhuktyan sang hyang sarwwadharmma, sīmapara-
sīma, kalakalagyan
19. thāni jumpuṭ, wihāra, çāla, kamulān, parhyangan, parapatapān
kabeh, makatēwēka pangḍiri çrī mahārāja makadatwan i kahuripan,
an sira sāksāt sumiram ikīng rāt kabeh ring anurāgāmṛta, mahudanakan
kīrtti, u
20. mangun sakaparipūrṇākna sang hyang sarwwadharmma, ri pamēpēgni
kayowanāniran sinīwi ri yawadwīpamaṇḍala, hetuniran panglṛakan dharm-
makuçalamūla, tirutirūning rāt kabeh, kapwa magawaya yaça, āpan
mangkana pinakaswabhāwanikang
21. sira ratu cakrawartta, umangun pamanggihanikāng rāt hita pratidina,
panglinggānanikāng sabhuwana ri tan swartha kewala çrī mahārāja,
yāwat kawangunaning yaça donanya, an kapwa kinalimbang juga denira,
sahana sang hyang sarwwadharmma ka
22. beh, mangkana kāraṇanikāng ikamalagyan an sīnima de çrī mahārāja,
wineḥ makmitana praçāsti munggwing titik wungkal, mwang katmwani
drabyahaji nikala(ng) kalagyan ing sdēng maḍawuhan ikamalagyan ring
tambak ring waringin sa
23. pta denikāng wargga hatur mwang wargga patih, mapanggihāpagēha-
kalilirananiwkawetnya hlam tkari dlāhaningdlāha, an sīma dawuhan çrī
mahārāja parṇahnya, nayaka pratyaya tkaring pinghai wahuta rā
- 24.

LXII.

Steen, afkomstig van Soerabaja, thans in het Indian Museum te Calcutta. De steen is aan twee kanten beschreven (Notulen 1911 p. 42); aan de ééne zijde staat de Sanskriet-inscriptie, uitgegeven door Prof. Kern in Bijdr. Tl. Ind. Vlkk. v. Ned. Indië 4, X p. 1 sqq. (voor verdere litteratuur zie men Verbeek p. 225 en beneden aangehaalde Notulen); aan de andere zijde de hier volgende Kawi-inscriptie, waarvan melding gemaakt wordt door Prof. Kern l. l. en waarvan vervolgens een enkele mededeeling gedaan werd door den Heer Rouffaer in Not. 1909 p. 177 en 180 sqq. Abklatschen Oudheidk. Bur. no. 155 en 548. ¹⁾

1. || o || swasti cakawarṣātita 963 kārṭṭikamāsa, tithi daṣamī cūklapakṣa, ha, pa, bu, wāra wayangwayang, caragraha bāyabyastha, utara()dratanak-ṣatra, ahirbudhadewatā bajrayoga ka
2. raṇa, bārūṇya maṇḍala, irikādiwaṇanyājñā ṣrī mahārāja rake halu ṣrī lokeṣwara dīarmmawangṣa airlanggānantawikramottunggadewa, tinadaḥ rakryān mahāmantri i hino ṣrī samarawijaya dha
3. mmasuparṇa hanata hutunggadewa, umingsor i rakryān kanuruhan pu dharmmamūrtti
n ing barahēm ing basuri, lmaḥ ning warggāpingh
4.
susukēn()mapaknāpamadē-
ganani dharmma karṣyan, ṣrī mahārāja, sambandha, a
5. nhana iṣṭa prārthanā ṣrī mahārāja ri kāla ning pralaya ring yawadwīpa irikāṅ cakakāla 938 (928) haji wurawari an wijd sangke lwarām, ekarṇawarūpanikāṅ sayawadwīpa rikāṅ kā
6. la, akweḥ sira wwang mahāwiṣeṣa pjaḥ, karuhun an samangkana diwaṣa ṣrī mahārāja dewatā pjaḥ lumāḥ ri sang hyang dharmma parhyangan i wwatan, ring cetramāsa, cakakāla 939 ²⁾ sḍang wālaja
7. ka ṣrī mahārāja irikāṅ kāla, prasiddha namblas tahun wayahnira, tapwan dahat ing kṛtapariṣrama nireng sanggrāma, makahetu rarai nira, tapwanenāk bangēnggi denira rumē
8. gēp pasaringkēpanyāyudhanira, kunang ri sāksātiran wiṣṇumūrtti, rinakṣa ning sarbwadewata, inahākēn tanilwa liwaṣa deni pangawananing mahāpralaya, manganti ri himbang ning wanagiri ma
9. kasambhāsana sang tāpa ṣasuddhācāra, mering lāwan hulunira
nta pradipatti manah niran tanu n pra ri lbū ni
pāduka ṣrī mahārāja, sang narottama,

¹⁾ Tijdens den druk van dit deel verscheen ook van de hier volgende inscriptie een publicatie door Prof. Kern in Bijdr. 67 pag. 610 sqq.

²⁾ In de transcriptie in Oud-Javaansche karakters; 8 pasaring-paparing.

10. sang jñānira, sirādiṇing hulun çrī mahārāja atiçayeng dṛḍabhakti, hambak tansaḥ i ayunan çrī mahārāja, milu *walkala* dhara pinakarowang çrī mahārāja ing()ā hārasāhā
11. ra sang bhikṣuka wanaprastha, yataniwiṣadi çrī mahārāja rikā bhawanan bhaṭāra ring ahoratra, nimitta ni mahābhāranyāsiḥ ning sarbwadewata i çrī mahārāja, an sira *pi*
12. uratyaya ning sarbwadewata, alpapādi padamōlana bhuwana, kumalilirana kulit/aki, makadrabya rāja lakṣmī, muwahakna haṣa *nikanang* rāt
sang hyang sarwwadharmma
13. humariṣṭākna hanituning bhuwana, mangkanābhimataning sarbwadewatā i çrī mahārāja, huwus ta crī mahārāja kṛtasangskāra pratiṣṭa ring singhāsana, mwang an ka *gōng ning pitu* çrī ma
14. hārāja haridewatā sang lumāh ring iṣānabajra ikanang halu pinaka *kapratisthān* çrī mahārāja, matangyan rake halu çrī lokeçwara dharm-mawangça airlanggānanta wikra
15. mottunggadewa sangjñākāstwan çrī mahārāja, de mpungku sogatamaheçwara mahābrāhmaṇa irikang çakakāla 941 i tanpahingan çrī mahārāja *kē*
16. n sābha mata ning sarbwadewatā i sira, kapwa kalimba *kri phala*
()hyantara denira tan kapalimura i dharmma dhi()jā
jro mrā
17. nikang singho nira, mara ni sakweḥnikāng manghyangadrabya, sapinakahanitu ni yawadipa, prabheda
18. nginaranan *nakeka-*
le mwang sibaḍing, narawaçeṣa i kā *de*
çrī mahā
19. tahun an *rika*
nasikanang sarat pinjahaning *mwang*
irikāng çakakāla 951 rikanang pitu lumampah
20. ta çrī mahārāja dumonikāng *parada* guru tumanggal *cad-*
dhya deçani ratan, atiçayeng mahābala
21. sa n pahaṛphaṛpan mwang haji *wangkir, kawada* ta ikā de
çrī mahārāja irikāng çakakāla 952 mangkinakuyanahani
ḥ tu

18 sibaḍing-silaḍing ; 21 wangkir-wengkēr.

22. minggalakēn karājyanira ngu ha kaḍatwanilēwa bunutnikāng
deḥa galuḥ mwanḡ deḥa barat, an tinkān sināhsanirikāng ḥakakāla 953
ḥrī mahārā
23. ja, ḥ ata ikā de ḥrī mahārāja irikāng ḥaka-
kāla 954 sahanani wa lang mwanḡ harpi, bu
24. b n sahananikang
de ḥrī
mahārāja, haji *wurawari* tuwi ḥrī mahārāja ata *maka*
25. puruṣa ka hilang nira, sang ḥrī mahārāja mwanḡ
rakryān kanuruhan pu narottama, rakryān kunungan pu niti, ri kāla ḥrī
mahārāja haneng *matiha*
26. hinganya ḥrī mahārāja *mangkana* hilang ni sahana ni hani-
hanitu ni yawadwīpa, kunang kramanika hilang haji wēngkēr de ḥrī
mahārāja, ingakaḍatwanira ri *ta*
27. pa sira pratinayakahina ro deḥani *rāngkēn* asuji māsa de ḥrī
mahārāja, muwah irikāng ḥakakāla 957 wwaya *ta* samangkana ta sira
28. rājaya ri tapa de ḥrī mahārāja, sirāmriḥ manusupamet de durgga,
matinggal tanaya dāra tkaring rājadrabya rājawāhana prakāra, rika
hlēma
29. nya irikāng ḥakakāla 959 rēpmanusup haji ri *kapang* mwanḡ bala-
nira samāsiḥ ri sira, kawnanḡta sira ri sarasaratu wanipa pangan,
ha s *panaka* ta
30. pa *kan* *kaṇḍa* sira de ḥrī mahārāja apalinggiḥ moḍoḍa ri singhāsana,
sampun sangkṣipta ikāng pralaya ri yawadwīpa, matlasanikā sanggrāma
31. nhana sangḥaya ni manah nikāng pā()yanacchāyā-
ni pāduka ḥrī mahārāja, matangya siddhākēn prājīnānira, madamēl
yaḥa pa
32. tapāning pucangan san rake yāngkēn mantra sta()namas-
tāra ḥrī mahārāja ri bhatāra hari sārī, mwanḡ palinggānanikāng rāt,
karuhun sangana
33. gata prabhu tkāri dlāhaningdlāha, ri krama ni ḥrī mahārāja muna-
jikakēn sāḥwatāning sayawadwīpa, āpan sang anādi prabhu sakweḥnira
siniwi ring
34. yawadwipa
nenira, tkāmanggiḥ hayu nira kabeh ring anādi, tātān mangkana
ḥrī mahārāja

35.

nira mwan̄g *abhimata* ḡrī mahārāja maywa

36. nāni ti

hino *madrabyahaji* mā su 1

nikāng

37. yaḡapatapān i pucangan, mantēn ta ikāng lmaḡ rī pucangan i ūahēm
i *baṡuri*

38.

sang hyang yaḡa patapān

i pucangan

winawa sang māna pa

39. ngkur, tawan, tirip, mwan̄g nāyaka, partyaya, pinghai wahuta
rāma, mwan̄g sakweḡ sang mangilala drabya haji m

40. khaduḡkha, *sakweḡ* lwiranya

sa-

hingan i lmaḡ sang hyang yaḡapatapān i pucangan

41.

drabyahaji wulu wulu mwan̄g

42. singa lwiranya, lumēbu sang hyang yaḡa
patapān i pucangan, yan brāhmaṇa kṡatriya, weḡya, sudra, caṇḡala,
nāyaka, partyaya,

43. pinghai wahuta rāma
umulahulaha kaḡwatantrān sang hyang dharmma patapān i pucangan
mwan̄g sahinganing lmaḡ ni

44. nira i hino

sang hyang yaḡa patapān, jaḡ tasmāt kabwat karmmaknanya,

caṇḡdinira mahā

45. pātaka

citralekha

i pāduka ḡrī mahārāja sira

46. sang hyang ājñā haji praḡāsti

LXIII.

Vier koperplaten ($34 \times 7,5$, $7,5$, $8,5$ en 9 c.M.), in 1882 (Not. p. 17, 63) gevonden te Keboan pasar (afd. Sidoardjo, res. Soerabaja), thans als E 23 in het Museum te Batavia. Holle gaf in Tijdschr. XXVIII p. 479—483 een transcriptie en deelde tevens mede, dat de oorkonde van 964 was en handelde over een vrij rechtsgebied met name Gandhakuṭi te Kambang Çrī. Blijkens Tijdschr. XXXII p. 112 noot hield Dr. Brandes deze platen voor een copie van de oorspronkelijke oorkonde.

- 1a. swasti çakawarṣatitta, i çaka 964 margamaça tithi nawami suklapakṣa, tung, pa, bu, wāra, wuyai, uta aṣṭadeça, utara bhadrawada nakṣatra, ahibuddhā dewāta wāra ika ta diwaça turunyanugrahanira aji pāduka mpungku sang pinakacatra ning bhuwaṇa, çewakasaptati mpu moghamrathānakēn (kaha) kahaywakna ning bhuwaṇa, tlas karuhun dirghayurargya haji pāduka mpungku, tumurun tanpahāmbāl turunyanugrahanira, matēkēta sira lōmah, irikang rāma i kambang çrī, ma sū 10, mā 10, ri lmaḥ ning paniklan sūsūr mpū bhoma, turunyanugrahanira, wka nira innahaknira ri dharmma gandhakuṭi ing kā
- b. mbang çrī, denira aji pāduka mpūngku, ika um(ung)gu ring dharmma gandhakuṭi ing kambang çrī, wka nira wnang āngānggwa payung kutlimo, wnang apayungngapagut sūsūn putih, wnang angānggwa sawatēki jro nāgara kabaiḥ, wnang agilanggilang gaḍing, wnangngamangana rājā-mangça, kadyangga ning wdus gunting, badawang, karung puliḥ, karung matinggantungan, taluwah, asu sēr, awawara sēmpal, apalangka binubut ring balai marabya ḍayang, ahuluna ḍayang, pujut, jōnggi, amupuh angrahana angguntingamupuheng tumpēr, tansikaran dening airaji, wnang aringring banantēn awidhanāga banantēn, apatarāṇa banantēn, asurāga marēmpwa, ajōn walang askar atuṇjung siniwak mawijākuning anā
- 2a. ṇḍangawali, dulang pangṇḍarahan, adodota tuṇjung ijo, kuṇit sadangan, nawagraha, pasiliḥ galuḥ, praswatang, angungkung aturing tlung wugi, praswatang silih asih, buntēr, majnū kanaka smutadulur, maskar athaca, jaruju kunang, apayung akēt limo pagut, tan sikaran ta de rakṣanawali, apan wkanira aji pāduka mpungku, inastityakēn munggwa ring dharmma gandhakuṭi ing kambang çrī wnang katmwananing stri larangan, burwan saki sangkanya kunang, sakawwanganya, mwang nhuluna rakṣan, rājaputra, rājaputri, kulaputra, kulaputri, tan sikarana sang hyang dharmma gandhakuṭi ing kambang çrī, sūsūk dharmma aji pāduka mpūngku, apan parṇnaḥ sang hyang pathāni gilanggilang parṇnaḥ sang hyang dharmma
- b. inanakēn de bhaṭāra prājapati, tan kahawa ta sira deni doṣanya sangke sangkanya, mangkana tingkaḥ sang hyang dharmma gandhakuṭi ring

- kambang çrī, susuk dharmma paniklan susurira aji pāduka mpungku katmwa de santāna prāṭisantāna nira, anak putu buyut cicik muning pitung angça siraji pāduka mpungku sang munggu ing dharmma gandhakuṭi ing kambang çrī, nihan turuni anugrahanira paningkahira aji pāduka mpungku kuněng ri sděnganyan para sujana ning ahutang sangke sangkanya, yan satahil hutang nikang urdang, mā 2, panatalanya, ya sor sangkerika sajata sambhawa panatalanya, mangkana rāṣanyajñā pāduka çrī maharāja aji pāduka mpungku wnangangkunting (*lees ʷangguʷ*) rarai riŋ palangka sūsū
- 3a. n binubut, tan kaknana wulu parawulu, ludan tutan, dampulan, lañcuran hopan, kipahkipah, tulungbyět, pinta palaku, angça pratyangça, daṇḍa kuḍaṇḍa, skar tahun, pamawaṣya, sūngsūng pangurang, sūngsūng partaya nāyāka, kring limbakawah, paḍēm limus galuḥ, manimpiki, salyut, tangkil, tṛpan, löbölöb, sipat wilut, pjah lek, palamak, tpung kawung, misra paramisra, misra hino, hulun haji, tapahaji, sambal sumbul, karěngrěngan, singgaḥ pabr̥si, ramanang, rakādut, bhupati, panarapati, walu rumambating natar raḥ kasawur ing natar, wangkai kabunan, paliḥ kuwu, amijilakěn wuryyaning kikir, malandang, löca, kutak, tangkil, katanggaran, pininglai, mangugai, maguñjung, makalākālā, mā
- b. nahāb manamběr manuk duhitěk, wli hawu, wli wadung, wli pañjut, wli kadut, juru jalu, juru kurung, juru gusali, juru nambi, juru kuṇḍi, juru juḍi, juru jalir, juru uñjěman, pjah tanpa mayang, wilang thani, mati tibā, mati kalöbu, mati sināhut ing ulā, mati sinanghat ing sapi, matiyangipi, mati sinamběr ing glap, mabang wring (!), manguri, mangilāla, mañiga, manungkal, wungkuḍu, amahang pahawuhawu, awaruga, inantun, pobhaya, parājabhāja, panginangin, angluputaknamuk, tanpanglangutakna mastaka yan poliḥ maling, wnang apadaganga, angulang sapi, satuhan, angulang kbo, satuhan, angulang wḍus, satuhan, angawari satuhan
- 4a. parahu satuhan, apadaganga satuhan, adr̥wya paṇḍe satuhan, amalantěn satuhan, huṇḍahagi satuhan ityawamadi salwi(r) magögěkarmma, caturpaḍa satuhan sowang, yapwan löwih sangkerikā, knana ya dr̥wyaji, deni bañigrama bañigrami mangkana rāṣanyanugrahaji pāduka mpungku katmwa dening santana prāṭisantānanira ika ta kabēḥ wnang sawatōki jro nāgara kabēḥ, tan siksān de sang anagata wali, tlas karuhun sang anagata prābhū, yapwan hana tanpamisinggih ṣārāṣa ni turunyanugraha haji pāduka mpungku, tan wurung daṇḍan de sang hyang catulokaphāla indra, yama, baruna, kuwaira, agneya, neriti, bayabya, aisanya, kunang yan hana mabakamibika, joḥ tasmāt karbwat karmmaknanya, kadi bwat ning akāsa lawan pṛthiwi mangkana bwata

- b. na papānya, yan padyusa mare bangawan şanganēni wuhaya, tuwiran yan paraing sagara katarahana buntēlōning tarahan, sahutēning ulā lōmpe, ulā buyutan ulā yan lumakwa ringngudan sambērēn ning glap, hudan tan udan ya yan sambērēn glap lumaku ring gunung kalbu ring jurang parang, tan tike umahnya, lbwakna ring tambra, ring kawah, pupuhēn ing gadā wsi, harwakna ring curiga, de sang kingkarabala, dalihēn tan sakolahnya pabangbangungatwēk pāduka nira ujar hadyakna, tadahē(n) sang hyang yama rājadi, panganēn ing pisaca panganēn ni raksasa, kaṭa puṭanadi, sakweḥ ning kang awamāna ngawaghāta ngāpakāra ngāpakāriḥ, i şārasani turuny anugrāha aji pāduka mpungku || o || om nāmo buddhāya nama(ç) çiwaya, manamarşāya, namo brahmāṇaya || o ||:

LXIV.

Steen, volgens Verbeek (p. 227) staande in het gehucht Troeneng der desa Dēmpoel, bij Kemlagi (afd. Modjokerto, res. Soerabaja), door den Heer Knebel bij zijn inventarisatie van dat gewest echter niet teruggevonden. Een abklatsch bevindt zich onder no. 533 op het Oudheidkundig Bureau. De inscriptie is ongedateerd, doch wordt hier geplaatst, daar zij Airlangga vermeldt.

V o o r z i j d e.

1. nakṣatra, aṣwadewatā, ()tiyoga, wawakarāṇa bayabyamaṇḍa
kā diwaçanyājñā çrī mahārā
2. mmawangça airlanggānanta wikramottunggadewa, tinadaḥ de
rakryān mahāmantri i hino çrī sanggrāmawijaya dharmmaprasādottung-
gadewī, umi
3. pu dharmmamūrṭti narottamadānaçūra kumonakēn ikanang i turun hyang
thāni kī bḍarthāni madrabya haji panggihan mā
su 8 mijilangkēn asu
4. sang hyang ājñā haji rājapraçāsti tinadaḥ garuḍamukha, pakno-
hanya sumīma thāninya, sambandha, hi çrī mahārāja maprārthanā
sḍangniran tdun ma
5. hyang rakwa prasiddha kaḍatwana çrī mahārāja nalaha
satwonikanang sima marisira, sampun pwa labdha prayojana çrī
mahārāja an huwus tan hana çatru
6. pi()nya de pāduka çrī mahārāja, pragewa nikanang
amutra hyang kāwah dūdu kika mangabhayā manambu sarāt
nakawāmaṇa rara bilṣa ni pāduka çrī mahā

7. hana musuh ngaranya, huwus mangkana, matangnyan magaway
 pāduka çrī mahārāja, kāryya pāno jaya
 ring samara kāryya, ndā tan hana papalī çrī ma
8. bhāratawarṣa kapwa pranata mastaka sahananikang musuh saparang-
 mukha sa ri paradvīpa paramaṇḍala, an wwa()tatiṣayanikot-
 tamāni gīṇakīrttan pādu
9. donya, apagēḥ ri jagaddhita, umangun kaparipūrnani()sang hyang sarw-
 wadharmma māpan pinaka tantuprasāda nikanang sira ratu cakrawartti,
 mangkana maka ḍalāwaltahanijīwa
10. tna singhāsana hadha kāraṇānyan sinakṣāt kṛtakēnira prayojana-
 nira,
 ginawayira patapān inaranan çrī wijayaçrama, i
11. n sira ri samarakāryya kunang lwirnikanang lmah i turun hyang çinusu
 pāduka, çrī mahārāja
 mangalor pangidulnya ḍpa 118 (?) hinganya lor i
 nya ki
12. ukurni pangawetanya mwan pangulwanya ḍpa 90 makahingan
 lan kubwan hinganya
 kunang nika sang wiku
 tamolaha i sang hyang dharmma la,
 ma
13. ra bhujangga ring ḍapū suwyāradina, somawārātar baryyabaryya mo
 masoçāna, ikanang makabhūmi
 kasantoṣān lā nīrmma
14. wwana()gumawayaknang kapūjān ingahorātri nityayogaywadyayādi umā-
 ngana
 pāduka çrī mahārāja tulusa chatra ning bhuwana
 yathānyan()ma wan sapra
15. mmanira, mopambha pagēhaning jagaddhita, mwan paripūrṇānikanang
 karuhun poçangkhā sang hyang dharmma, mangkana lwī-
 ranikāṅ sang wiku tamolaha ri sang hyang dharmma pata
 rikanang i turu
16. haa pāduka çrī mahārāja sumīmā thāninya, māryya manika/ta len kagar-
 bha deni sakweḥ nira anāgata wiku
 mwan tan kaparābyapāranya dening pinghe wahu
 prasiddha kawīja

17. mahārāja, kramanya maniddhākna drabyahaji pangastanggi mā su 2
mijilangkēn asuji māsa, mwang

pāduka çrī mahā

18. byanikanang mapingheyakurug tan ilu gati nikāng kasīma, mang()i kani
sawah()ywan wetani tan kā tikā de pāduka çrī mahārāja
mangkana tingkah nikanang sawkawetnikanang i

19. ri dlāhaning dlāha, parṇaṇnya sīma swatantrā, tan katamāṇa deni
winawa winawa sang māna katriṇi pangkur tawan tirip, pinghe wahuta
rāma lāwan saprakāra sa makādi miçra

20. ngurang kring, paḍam manimpiki, paranakan, limus galuh, mangrīṇca,
manghuri, parang, sungka pangaruhan, taji, watu tajēm, susun
haluwarak

airhaji, mala(ndang)

21. b, pakalangkang, kutak, tangkil, tṛpan, salyut, watu walang, pamanikan,
maṇiga, sikpan, rumban, wilang , wiji kawah, tingkēs, māwī, ma-
nambangi

mbai, mangguñjai

22. juru jalir, juru juḍi, juru kling, pabisar, panggulung, pawungkunung,
pulung paḍi, miçra hino, miçrāṇginangin, wli hapū, wli wadung, wli
pañjut, wli tambang, wli haṇg, palamak, pakala

dhūra, pasukalas

23. jungkung, pāṇginangin, pamāwasya, hopan, panrāṅgan, pawusuḥ, wuwuḥ,
tuṇḍan, kipakipaḥ, pabaye, kḍi, walyan, sambal, sumbul, widu mangi-
dung huluni

wamādi tan tamā

24. nang sīma i turun hyang, kewalā ikanang karāmān i turun hyang juga
pramāṇā i sadrabyahajinya, samangkana ikanang sukhaduḥkha, kadyang-
gāning mayang ta y kābunan, rāh kasa

25. lan, wākecapala, hastacapala, dūhilatēn, hidū kasirat, mamijilakēn wuri-
ning kikir, mamūk, mamungpang

angçapratyangça

parāna(of nta) ya

de sang ma

26. nya, kewalā ikanang karāmān i turun hyang kapwa pramāṇā irikā ku-
nang ikanang miçra, mañambul, manglakha,

dyun, manghapang, ma

27. wungkuḍu, manglurung, madamēl kisi, mamubut, manganamanam, mamula
tan tamā taya irika
ikanang karāmān i turun
28. māṇa irikā samangkana ikanang wargga kilalān, kling, āryya, singhala
karṇāṭaka
campa, rēmba n mukha, warahan, mapa
29. ṇcaka, hawang, tarimba, matapukan, aringgit, abañol, sasahan, wadhūri
asing saprawṛttanya
nya nang
sīma i turun hyang annika
30. mān i turun hyang ata pramāṇa i sasukhaduḥkhanya magōṅ maḍmit,
mwang i sadrabyahajinya, mangkana ta sakweḥ nikanang masambya-
wahāra ta satamolah iri an kapwa ya hinīṅan i
31. padagangnya ikāṅ tan knāna drabya haji an *tlung tuhan* ring sasam-
byawahāra, i sawuluning dwal tanggal tan pangrangkepā wulu ning
dwal, ri satuhan sakbowanya yan pangulang
32. tan puluh sapyanya, yan pangulang wḍus wwalong puluh wḍusanya,
yan pangulang aṇḍaḥ sawantayan aṇḍahanya, agulungan glung pasang,
amutēr satuhan, *atitiselaraja*
33. mās saparēan, paṇḍai tāmra saparēan, paṇḍe kangṇa saparēan, paṇḍe
daṇḍa haji satuhan acaḍar
34. wwītani padagang nikanang sīma i turun hyang yan pawliwli bhāṇḍa
adgan ri paradeṇa satuhan
yan knāri *ahiran* ma
35. asayang, angawari, makacapuri, manguñjal, adwal kapas
timah wuyuh, bras,
36. səlwīrning wuluning dwal pinikul, kalima pabantalan ri satuhan,
wulu ning dwal
37. haji sapasananya sadeṇa sangkanya, ndān ma
38. haji soddhāra haji tanadhikāna irikāṅ kāla inangsean
rakryān mapatiḥ |
39. pamīṇa mā 10 samgat mahūryyāṅgilala pra
mā 10 samgat akudur |
-

